

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
Algamiseelne ja algatamisele järgnenud koostöö ametite ja ettevõtetega			
1.	Päästeamet 12.11.2018 nr 7.2-1/18046-1 dokumendi viide	Üldplaneeringus tuleb kindlasti ette näha tuletõrje veevarustus, mis on oluline tagamaks kohaliku elukeskkonna turvalisust. Siseministri määruse nr 17 „Ehitisele esitatavad tuleohutusnõuded ja nõuded tuletõrje veevarustusele” § 54 lg 1, 2, 3 alusel on oluline määrata üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel tuletõrje veevõtukohtade asukohad, juurdepääsud, tüübid, kitsendused ja tingimused rajamise kohustuse kohta.	Ettepanekuga on võimalik arvestada ÜP koostamisel lähtudes ÜP üldistusastmest. ÜP-s määratletakse tuletõrje veevarustuse rajamiseks vajalikud üldised tingimused, jättes lahendusse piisavalt paindlikkust, mis muutuvate oludega kohaneda võimaldab.
2.	Veeteede Amet 08.01.2019 nr 6-3-1/2930 dokumendi viide	Kuna Rapla valla territooriumil ei asu ühtegi laevatatavat siseveekogu (meresõiduohutuse seaduse § 2 lg 11), siis ei teosta amet seal ka järelevalvet. Sellest tulenevalt palume jätta Veeteede Amet kaasatud asutuste nimekirjast välja.	Arvestatud.
3.	Muinsuskaitseamet 15.01.2019 nr 1.1-7/2750-1 dokumendi viide	Arvestada riikliku kaitse all olevate kultuurimälestiste ja nende kaitsevöönditega. Mälestist ümbritseva kaitsevööndi eesmärk on tagada mälestise säilimine ajalooliselt välja kujunenud maastikustruktuuris ja mälestist vääristavas keskkonnas, vältida mälestist ja ümbritsevat keskkonda kahjustavaid tegevusi.	Ettepanekud on võetud teadmiseks. ÜP-ga määratletakse tingimused kultuurimaastiku säilitamiseks ja arenemiseks vastavalt ÜP üldistusastmele.
4.		Kultuuripärandi käsitlemisel lähtuda 2018. aastal Rahandusministeeriumi koostatud juhise "Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks" peatükist 4.7.	
5.		Mälestised näitavad piirkonna ning kultuurimaastiku ajaloolist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada avalike huvidega. Mälestiste kasutuses hoidmine ja kasutuseta mälestistele uue funktsiooni leidmine peaks olema üldplaneeringus käsitletav teema. Korrastatud ja hoitud kultuuriväärtused loovad parema ja atraktiivsema elukeskkonna, mis aitab kaasa elukvaliteedi tõusule, loob töökohti, elavdab majandust ja kasvatab piirkonna konkurentsivõimet. Kultuuripärand ei ole üksnes muinsuskaitseaduse alusel kultuurimälestiseks tunnistatud objektid ja alad, vaid kultuuriväärtuslik keskkond laiemalt. Üldplaneeringus saab tähistada ka väärtuslikud	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		maastikud kasutades Rapla maakonna väärtuslike maastike teemaplaneeringu andmeid.	
6.	Lennuamet 16.01.2019 nr 4.6-8/18/6555-2 dokumendi viide	Arvestada Rapla lennuväljast ja selle lähiümbrusest tulenevate piirangutega.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
7.	Tarbijakaitse ja TJA 16.01.2019 dokumendi viide	Palume Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit ka edaspidi üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluses kaasata kui asjaomast asutust.	Ettepanekuga arvestatakse.
8.	Elering AS 21.01.2019 nr 11-4/2018/1170 dokumendi viide	Edastame Elering AS-le kuuluvate olemasolevate elektri- ja gaasitaristu objektide asukohad Rapla vallas, mida tuleb üldplaneeringu koostamisel arvesse võtta.	Informatsioon on võetud teadmiseks.
9.	Eesti Erametsaliit 01.02.2019 dokumendi viide	Kaasata erametsaomanikke üldplaneeringu koostamisele individuaalselt kui kavandatakse senist metsamajandamise praktikat muuta.	Individuaalset kaasamist rakendatakse juhul, kui senist metsamajandamise praktikat muudetakse olulisel määral.
10.		Järgida piirangute seadmisel kehtivat õigust.	Ettepanekuga arvestatakse.
11.		Näha piirangute kehtestamise korral ette saamata jäänud tulu kompenseerimine.	ÜP koostamisel välditakse omandipõhiõiguse ulatuslikku riivet. Avalikes huvides piirangute seadmine toimub koostöös omanikega.
12.	Riigimetsa Majandamise Keskus 18.03.2019 nr 3-1.1/1069 dokumendi viide	Materjalid, teated ja MapInfo formaadis digikaardid palume saata meile.	Ettepanekuga arvestatakse.
13.	Eremka OÜ OÜ Karo Mets 08.05.2019 dokumendi viide	Planeerimisprotsessil kitsenduste seadmisel palume arvestada maaomaniku õigustega.	Ettepanekuga arvestatakse.
14.		Planeeringuga seatud piirangute tulemusel saamata jäänud tulu tuleb koheselt ning õiglaselt kompenseerida.	ÜP koostamisel välditakse omandipõhiõiguse ulatuslikku riivet. Avalikes huvides piirangute seadmine toimub koostöös omanikega.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
15.	AS Roger Puit 26.06.2019	Planeerimisprotsessil kitsenduste seadmisel palume arvestada maaomaniku õigustega.	Ettepanekuga arvestatakse.
16.	dokumendi viide	Planeeringuga seatud piirangute tulemusel saamata jäänud tulu tuleb koheselt ning õiglaselt kompenseerida.	ÜP koostamisel välditakse omandipõhiõiguse ulatuslikku riivet. Avalikes huvides piirangute seadmine toimub koostöös omanikega.
17.	Riigimetsa Majandamise Keskus	Arvestada RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega. Maakasutuse ja metsade majandamise piirangud peavad olema kajastatud ja põhjendatud.	Ettepanekuga arvestatakse.
18.	04.11.2019 nr 3-1.1/4106 dokumendi viide	Esitada metsamaale mittemetsamajanduslikul eesmärgidel kavandatavate tegevuste alternatiivide võrdlused, käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.	Riigimetsade aladele vajadusel kavandatava maakasutuse määramine toimub koostöös RMK-ga. LS faasis ei ole ette näha selliseid ulatuslikke suundumusi, mistõttu alternatiivide võrdlust LS staadiumis vajalikuks ei peeta.
19.		Üldplaneeringus, sh selle seletuskirjas palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et lubatud on kõik raieliigid, kusjuures detailsed kavad puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleoahu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud aladel kasvavate metsade majandamiseks ja uuendamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega, arvestades metsade olemist, nende kasvutingimusi, vanuselist jagunemist ja neile aladele planeeritavat metsade olemist ja koosseisu pikemas perspektiivis.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
20.	2 eraisikut 09.12.2019 dokumendi viide	Mitte lubada Kuusiku miljöövärtuslikku keskkonda olemasolevat miljööd mittearvestavaid lahendusi: lamekatuseid, räästata konteinertüüpi hooneid jms.	Ettepanekuid kaalutakse ja nende alusel sõnastatakse Kuusiku miljöövärtusliku ala kasutustingimused ÜP-s. Ettepanekutega arvestamise täpne ulatus ja viis selgub ÜP eskiislahenduse koostamisel.
21.		Lubada mõisakompleksis ja sellega piirnevatel aladel kasutada vaid tagasihoidlikke, ümbrusesse ja arhitektuuriajaloolise keskkonna traditsiooniliste värvitoonidega sulanduvaid värvitoone. Hoiduda sobimatult eredate, sh neonvärvide kasutamisest.	
22.		Määrata Kõrvitsa maaüksuse (66801:001:0577) juhtotstarbeks sotsiaalmaa ja näha ette kasutus aiamaana; keelata ehitiste püstitamine.	
23.		Näha Sireli tänava äärde avalikult kasutatav parkla Kuusiku aleviku ja mõisakompleksi küllastajate tarbeks.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
24.		Mitte lubada õhuline Kuusiku muinsuskaitsealadel.	
25.		Määrata väärtuslikuks maastikuks ala Vigala jõe vasakkaldal (skeem lisatud).	
26.	Raikküla mõis MTÜ 07.01.2020 dokumendi viide	Nimetada üldplaneeringu sõnastuses Raikküla mõisa säilitamist, arendamist, tutvustamist, eksponeerimist ja mõisahoonetele kavandatavaid avalikke funktsioone.	Ettepanekuid kaalutakse ja nende alusel sõnastatakse Raikküla miljööväärtusliku ala kasutustingimused ÜP-s. Ettepanekutega arvestamise täpne ulatus ja viis selgub ÜP eskiislahenduse koostamisel.
27.		Kajastada Raikküla kultuuriajaloolist väärtust: Raikkülas käisid koos kärejad, Raikküla mõisas on elanud Euroopa kultuuriajaloo väljapaistnud isikud.	
28.		Raikküla mõisa ait-kuivati esise valla tee mõisasüdamest ümbersuunamine uue trassi kaudu. Liikluse ümbersuunamiseks on Raikküla mõis valmis vastavaks otstarbeks eraldama oma maad – nii ait-kuivati ja kastellihoone põhjaküljel, parki piirava maakivimüüri taga, kui ka Kiviaia kinnistult vastava vajaliku osa.	
29.		Täiendavate üksikobjektide kohaliku kaitse alla võtmine, mis aitaks säilitada Raikküla mõisa ehituspärandit.	
30.		Ettepanek kehtestada Raikküla mõisa alleega piirnevatel kinnistutel uusehitiste keelu vöönd. Näha ette kergtee mõisaallee.	
31.		Näha ette tuletõrje veevõtukohta rajamine Raikkülla.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
05.02.2020 ÜP LS ja KSH VTK kohta ettepanekute küsimine			
32.	eraisik 06.02.2020 dokumendi viide	Lisada Rapla linnas Jõe tn 52 maaüksus (67001:002:0220) reoveekogumisalale.	Ettepanekuga arvestatakse perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava ala määratlemisel (VeeS § 99 lg 3) ÜP-s.
33.	AS Gaasivõrk 07.02.2020 nr GV-3.2-PJ-1465/20 dokumendi viide	Valla haldusterritooriumil paiknevad D kategooria gaasi magistraalorustikud kuuluvad Elering AS-le. Kohalike A ja B kategooria gaasijaotustorustike projekteerimist ja ehitamist haldab gaasivõrguettevõtte Gaasienergia AS.	Informatsioon on võetud teadmiseks.
34.	Kose Vallavalitsus 11.02.2020 nr 7-1.2/267-1 dokumendi viide	Nii lähteseisukohtades kui ka KSH VTK dokumendis on ajakava tabelis üldplaneeringu algatamine kajastatud vaid Rapla valla üldplaneeringust lähtuvalt. Tabelis on kajastamata Kehtna valla üldplaneeringu algatamine. Palun tabelit korrigeerida.	ÜP LS ja KSH VTK dokumente korrigeeritakse.
35.		Kose valla üldplaneeringu eelnõu avalikustamise etapis on ilmsiks tulnud Harju maakonnaplaneering 2030+ kajastatud väärtuslike põllumajandusmaade kihi täpsustamise vajadus (Harju maakonna põllumajandusmaa keskmine reaalconiteet on 39, avalikustamise ajal on selgunud, et põllumaad, mis on maakonnaplaneeringus määratud väärtuslikuks põllumaaks, seda mullastiku andmeid analüüsides reaalselt ei ole). Kose Vallavalitsus on esialgset kaardikihti üldplaneeringuga täpsustatud kohalikest oludest tulenevalt, st eemaldades väärtusliku põllumajandusmaa koosseisust mittepõllumajandusliku sihtotstarbega alad (elamu, äri, jne), kehtestatud detailplaneeringute alad, õuealad, metsastunud alad, üldplaneeringuga määratud juhtotstarbega maa-alad ning lõpuks kõik alla 2 ha suurused põllumajandusmaa massiivid. Palume Kehtna Vallavalitsusel ja Rapla Vallavalitsustel kaaluda uuringu tegemise vajadust seoses Rapla maakonnaplaneering 2030+ määratud väärtusliku põllumajandusmaa kihi täpsustamisega.	Ettepanekut kaalutakse. Täname kogemust jagamast!

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
36.	Lennuamet 13.02.2020 nr 4.6-8/20/498-2 dokumendi viide	Arvestada Rapla lennuvälja lähiümbruse piirangupindadega ning kaitsevööndiga, millest tulenevad piirangud on sätestatud lennundusseaduse § 35 ² .	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
37.	Maa-amet 14.02.2020 nr 6-3/20/1958-2 dokumendi viide	KSH väljatöötamise kavatsuse peatükis 1.2.5.1 on märgitud, et registreeritud maardlate alusel leidub maavaradest Kehtna vallas kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turvast. Täpsustame, et keskkonnaregistri maardlate nimistu kohaselt Kehtna vallas lubjakivi maavarana arvel ei ole.	KSH VTK on täpsustatud vastavalt ettepanekule.
38.		KSH väljatöötamise kavatsuse tabelist 3. puuduvad Ahekõnnu kruusamaardla (registrikaart nr 594), Keava (Keava I, II) liivamaardla (registrikaart nr 617), Nõlvasoo turbamaardla (registrikaart nr 471), Hiienuurme turbamaardla (registrikaart nr 605), Laianiidu turbamaardla (registrikaart nr 278), Kastna turbamaardla (registrikaart nr 465), Loosalu turbamaardla (registrikaart nr 467). Palume nimekirja täiendada ja soovitame piirduda maardlate loeteluga, kuna maardlate pindalad võivad ajas muutuda. Kehtivate kaevandamislubadega mäeeraldiste puhul soovitame kasutada kaevandamisloa numbrit ja mäeeraldise nime ning taotletavatest mäeeraldistest märkida vaid Keskkonnaametis menetluses olevad mäeeraldised. Lisaks märkida kuupäev, mis seisuga on maardlate ja mäeeraldiste andmed antud.	Soovitusi KSH VTK täiendamise osas kaalutakse.
39.		KSH väljatöötamise kavatsuse tabelist 4. puuduvad Lubja lubjakivimaardla (registrikaart nr 586), Kodila-Linnuraba turbamaardla (registrikaart nr 466), Epu-Kakerdi turbamaardla Lõõla maardlaosa (registrikaart nr 143), Loosalu turbamaardla (registrikaart nr 467). Palume nimekirja täiendada ja soovitame piirduda maardlate loeteluga. Hagudi kruusamaardla (registrikaart nr 724) pindala ja maardlaga seotud mäeeraldised on ekslikult segamini aetud Hagudi turbamaardla (registrikaart nr 111) pindalaga ja mäeeraldistega. Hagudi kruusamaardla pindalaks on 36,76 ha ja maardlaga seotud mäeeraldised on Hagudi II kruusakarjäär (loa nr Rapm-070) ning Hagudi III kruusakarjäär (loa nr Rapm-065). Kehtivate kaevandamislubadega mäeeraldiste puhul soovitame kasutada kaevandamisloa numbrit ja mäeeraldise nime ning taotletavatest mäeeraldistest märkida vaid Keskkonnaametis menetluses olevad	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		mäeeraldised. Lisaks märkida kuupäev, mis seisuga on maardlate ja mäeeraldiste andmed antud.	
40.		<p>Keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevate maardlate ja mäeeraldistega arvestamiseks palume üldplaneeringute jooniste koostamisel kasutada keskkonnaregistris arvel olevate maardlate ja mäeeraldiste piire.</p> <p>Keskkonnaregistri seaduse § 6 kohaselt peab planeeringute koostamisel kasutama üksnes keskkonnaregistrisse kantud keskkonnaandmeid. Üldplaneeringute ja KSH aruande koostamise lihtsustamiseks soovime küsida keskkonnaregistri maardlate nimistust ajakohase väljavõtte.</p>	<p>ÜP ja KSH aruande koostamisel kasutatavale tööversioonile on vastav ajakohane andmekiht lisatud ja töö koostamisel seda kasutatakse. ÜP dokumendi lõplikus vormistuses eelistatakse ajas muutuvate andmete kopeerimisele riiklike andmebaaside andmekihtide sidumist ÜP kaardile, mis tagab ÜP ajakohasuse.</p> <p>Planeerimise eesmärk on muu hulgas elukeskkonna parendamine (PlanS § 8) ja erinevate huvide tasakaalustamine (PlanS § 10), kusjuures ÜP puhul lähtutakse kohaliku omavalitsuse ruumilistest vajadustest (PlanS § 75 lg 2). Eesmärgi saavutamiseks on vajalik kohaliku ja riikliku tasandi koostöö (vt ka „RPRR“).</p>
41.		Palume planeeringutes anda mäetööstusmaa juhtotstarve olemasolevate mäeeraldiste ja nende teenindusmaa aladele ja reserveeritava mäetööstusmaa juhtotstarve nendele aladele, kus on menetluses maavara kaevandamise loa taotlus. Vajadusel võib mäetööstusmaade juhtotstarbest eraldada turbatööstusmaa juhtotstarbe.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel lähtudes ÜP eesmärgist.
42.		Palume planeeringute koostamisel maardlate aladel arvestada maapõueseaduses sätestatuga.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
43.	<p>Päästeamet 14.02.2020 nr 7.2-3.4/1342-2 dokumendi viide</p>	Üldplaneeringus tuleb kindlasti ette näha tuletõrje veevarustus, see on oluline tagamaks kohaliku elukeskkonna turvalisust. Siseministri määruse nr 17 „Ehitisele esitatavad tuleohutusnõuded ja nõuded tuletõrje veevarustusele“ § 54 lg 1, 2, 3 alusel on oluline määrata üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel tuletõrje veevõtukohtade asukohad, juurdepääsud, tüübid, nendega seotud kitsendused ja tingimused rajamise kohustuse kohta.	Ettepanekuga on võimalik arvestada ÜP koostamisel lähtudes ÜP üldistusastmest. ÜP-s määratletakse tuletõrje veevarustuse rajamiseks vajalikud üldised tingimused, jättes lahendusse piisavalt paindlikkust, mis

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			muutuvate oludega kohaneda võimaldab.
44.		Üldplaneeringu koostamisel lähtuda Kemikaaliseaduse § 32 sätestatust. Olemasolevate tuletõrje veevõtukohtade ja ohtlike ettevõtete andmed on leitavad maainfo kaardirakendusest .	Informatsioon on võetud teadmiseks.
45.	Riigimetsa Majandamise Keskus 19.02.2020	Võimaldada RMK-I täita põhiülesannet - kaitsta metsa kui ökosüsteemi ja majandada seda säästvalt. Riigi maale seatavad maakasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema kajastatud ja põhjendatud.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
46.	nr 418-2 dokumendi viide	ÜP seletuskirjas ja KSH aruandes esitada metsamaale kavandatud mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste alternatiivide võrdlused.	Riigimetsade aladele vajadusel kavandatava maakasutuse määramine toimub koostöös RMK-ga. LS faasis ei ole ette näha selliseid ulatuslikke suundumusi, mistõttu alternatiivide võrdlust LS staadiumis vajalikuks ei peeta.
47.		Täiendada KSH aruannet peatükiga, mis käsitleb puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitise kaitseks ettenähtavate metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele.	Ettepanekut kaalutakse KSH aruande koostamisel.
48.		Palume RMK-le lubada kõiki raieliike.	Ettepanek võetakse teadmiseks. Võimalike piirangute seadmine ja sellega kaasnev toimub koostöös RMK-ga.
49.		Näha ette puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitise kaitseks ettenähtavate metsade majandamise ja uuendamise detailsete metsamajanduskavade koostamine koostöös omavalitsusega.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
50.	Karo Mets OÜ Eremka OÜ 21.02.2020 dokumendi viide	Metsaomanikena palume üldplaneeringu igas etapis meeles pidada, et kõik piirangud, mis seatakse erametsaomanikele, tuleb õiglaselt ning koheselt kompenseerida. Oleme valmis igakülgselt koostööks kõikides metsandust ning looduskaitset puudutavates küsimustes.	ÜP koostamisel välditakse omandipõhiõiguse ulatuslikku riivet. Avalikes huvides piirangute seadmine toimub koostöös omanikega.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
51.	Elering AS 26.02.2020 nr 11-4/2020/107-2 dokumendi viide	Edastame vektorinfo Elering AS-le kuuluvate elektri-, gaasi- ja sidetaristu objektide kohta ning võrkude kaitsevööndid, millega planeeringu koostamisel peab arvestama.	Informatsioon võetakse arvesse ÜP koostamisel.
52.		Pikemas perspektiivis on plaanis rekonstrueerida 110 kV õhuliinid Kohila-Rapla, Paide-Rapla, Rapla-Kehtna, Järvakandi-Kehtna ja Järvakandi-Valgu olemasolevas liinikoridoris. Seoses Rail Balticu projektiga on võimalik, et Kehtna valda tuleb rajada raudteed teenindav veoalajaam liitumisega Kehtna või Järvakandi 110 kV alajaamast.	
53.		Võimalik on koostöös Elektrileviga olemasoleva 35 kV õhuliini Rapla-Kaiu-Kose rekonstrueerimine 110 kV õhuliiniks.	Informatsioon võetakse arvesse ÜP koostamisel.
54.	Rail Baltic Estonia 02.03.2020 nr KV2020-024 dokumendi viide	Juhime tähelepanu, et kehtib riigihalduse ministri 14.02.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/43 kehtestatud Rapla maakonnaplaneering „Rail Baltic raudtee trassi koridori määramine“ ning Rail Baltica trassikoridoris kehtivad kuni raudtee valmimiseni eriplaneeringus toodud piirangud.	Informatsioon võetud teadmiseks.
55.		Arvestada ka Rapla maakonnaplaneeringuga 2030+ ning seal kavandatud Rail Baltica kohalike peatustega Raplas ja Järvakandis. Palume koostatavas üldplaneeringus kajastada kohalikud peatused ning planeerida nende sidusus ümbritsevasse keskkonda. Kohalike peatuste täpsete asukohtade osas palume edaspidi koostööd teha Rail Baltic Estonia OÜ-ga.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
56.		Rapla jaama piirkonda kavandatakse Rail Baltica infrastruktuuri hoolduspunkt, mille peamiseks funktsiooniks on raudtee taristu materjali varude ladustamine (kasutatakse plaanilisteks hooldustöödeks, rikete kõrvaldamiseks) ning kaasnevad laadimistegevused; raudtee taristu hoolduseks kasutatavate mehhanismide, seadmete, tööriistde jms hoiustamine; hooldutöödeks kasutatava veeremi ajutine parkimine. Infrastruktuuri hoolduspunkti maaalale kavandatakse kuni 5 rööbasteed, millel on ühendus Rapla jaamaga, ladustamisplatsid, laohoone-töökoda.	
57.		Palume arvestada rohevõrgustiku muutmisel Rail Baltic projekti raames rajatavate loomapäasudega. See võib tähendada vajadust muuta teatud piirkondades rohevõrgustiku geomeetriat või selle kasutamise tingimusi. Näiteks on Rapla maakonnaplaneeringus „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ toodud välja, et ökodukti toimivuse tagamiseks on oluline	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		säilitada ökodukti suudme piirkonnas looduslikud kooslused ja mitte takistada loomade liikumist. Ökodukti suudme piirkonnas ei tohi rajada piirdeaedu ja muid ehitisi/rajatisi, mis takistaksid loomade liikumist ökoduktile.	
58.	Maaeluministeerium 03.03.2020 nr 4.1-5322-1 dokumendi viide	Rapla maakonnas on väärtuslikud põllumajandusmaad külas ja alevikus paiknevad kahe hektari suurused ja suuremad maatulundusmaa sihtotstarbega põllumajandusmaa massiivid, mille mullastiku kaalutud keskmine boniteet on 40 hindepunkti või enam. See tähendab, et kõik peale Rapla linnas ja Järvakandi alevis olevad väärtusliku põllumajandusmaa massiivi tunnustele vastavad põllumajandusmaa massiivid tuleks määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
59.		Palume väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimusi üldplaneeringus ja KSH aruandes käsitleda võimalikult üksikasjalikult ja täpselt, lähtudes põhimõttest, mille kohaselt eelistatakse põllumajandusmaa säilimist ehitamisele. Väärtuslikku põllumajandusmaad tuleb kasutada säästlikult ja ette vaatavalt.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
60.		Palume täpsustada ÜP LS jaotises 7 punktis 17 väärtuslike põllumajandusmaade kohta toodud mõistet ja sisu.	ÜP LS korrigeeriti mõistet „põllumajandusmaad“. Väärtuslike põllumajandusmaade mõiste sisu käsitletakse ÜP-s, kuna olukorras, kus riikliku regulatsiooni väljatöötamine alles käib, oleks mõiste sisu avamine ennatlik. Ettepanekuga arvestamise viis tugineb Rahandusministeeriumi 23.03.2020 kirjas nr 1.1-11/1466-2 esitatud seisukohtadel.
61.		Väärtuslikule põllumajandusmaale tuleks määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagav maakasutuse juhtotstarve, mille muutmine saab toimuda üksnes detailplaneeringu alusel.	Ettepanekut kaalutakse. DP rakendamine haldusõigusliku meetme ja sanktsioonina vähendab planeerimise usaldusväarsust. Eelistame lähtuda juhtumipõhisest analüüsist ja koostööst Maaeluministeeriumiga.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
62.		Palume KSH VTK jaotises 3.1 võtta arvesse ka üleriigilise planeeringu Eesti 2030+. Selle peatüki 3 „Tasakaalustatud ja kestlik asustuse areng“ jaotises 3.2.3 on toodud maakasutust suunav nõue, mille kohaselt tuleb vältida tiheasustuse kandumist väärtuslikele aladele, sh väärtuslikele põllumajandusmaadele.	KSH VTK pt 3.1.1 täiendati. ÜP koostamisel arvestatakse ettepanekuga osaliselt. Asustuse kompaktse laienemise potentsiaaliga aladel lähtutakse juhtumipõhisest analüüsist.
63.		Märgime, et väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevas seaduse eelnõus ei eristata enam riikliku tähtsusega ja kohaliku tähtsusega väärtuslike põllumajandusmaid.	KSH VTK jaotise 4.1 punkti f) korrigeeriti vastavalt ettepanekule.
64.		Märgime, et maaparanduse valdkond on Põllumajandusameti (alates 2021. aasta 1. jaanuarist Põllumajandus- ja Toiduamet) haldusalas. Soovitame Põllumajandusuuringute Keskusega teha koostööd väärtuslike põllumajandusmaade massiivide määramisel. Palume KSH VTK tabelis 5 täpsustada Põllumajandusameti ja Põllumajandusuuringute Keskuse puhul kaasamise/koostöö põhjendust.	KSH VTK tabelit 5 korrigeeriti vastavalt ettepanekule.
65.	Põllumajandusamet 03.03.2020 nr 14.5-1/172-1 dokumendi viide	PMA jaoks on oluline, et üldplaneeringus on kajastatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavad meetmed (sh maaparandussüsteemide terviklikkuse säilitamine) ning järgitud ruumilise planeerimise põhimõtteid maaparandussüsteemide aladel, kus kavandatakse maakasutuse muutmist ja ehituseõiguse laiendamist.	Võetud teadmiseks.
66.		Kajastada nõudeid muu ehitise ehitamiseks maaparandussüsteemile või selle eesvoolu kaitselõigu veetaseme reguleerimise korral (vastavalt MaaParS § 50 lg 1 on nimetatud tegevused lubatud vaid PMA loal).	Võetakse arvesse ÜP ja KSH aruande koostamisel
67.		Väljastpoolt maaparandussüsteemi koondatud vett võib maaparandussüsteemi juhtida vaid PMA loal (MaaParS § 53 lg 1, § 47 lg 4 ja 5). Lisavee juhtimisega maaparandussüsteemi kaasneb kohustus osaleda maaparandussüsteemi hoiukulude katmisel, kui selle maaparandussüsteemi ühishoiuks on moodustatud ühistu.	Informatsioon võetakse teadmiseks.
68.		Maakasutuses on oluline et maaparandussüsteemi maa-alale ei oleks määratud muud juhtfunktsiooni kui põllumajandusmaa (põllukuivendus) või metsamaa (metsakuivendus). Kinnisasja sihtotstarbe muutumisel võib olla vajalik maatulundusmaale jääva reguleeriva võrgu rekonstrueerimine iseseisvalt toimivaks. Kui maaparandussüsteemi iseseisvalt toimivaks ei rekonstrueerita, siis jääb muudetud sihtotstarbega kinnisasjale maaparandushoiu kohustus.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
69.		Vastavalt MaaParS § 51 lg 1 võib kinnisasjal maakorraldustoimingut teha vaid PMA kooskõlastuse alusel.	
70.		Vastavalt MaaParS § 51 lg 2 võib kinnisasja kasutusotstarvet muuta vaid PMA loal. Kinnisasja kasutusotstarbe muutmine on haritava maa või rohumaa muutmine metsamaaks, metsamaa muutmine haritavaks maaks või looduslikuks rohumaaks või siis haritavale maale või looduslikule rohumaale puittaimedega istanduse rajamine.	
71.		Vastavalt MaaParS § 48 lg 8 võib kollektoreesvoolu kaitsevööndis teha lõhkamis-, puurimis-, kaeve- või muud sellist tööd pinnases vaid PMA loal.	
72.		PMA loata ei tohi eesvoolu kaitsevööndis rajada muud ehitist ega istandust. Kollektoreesvoolu kaitsevööndis ei tohi maakasutus kahjustada kollektorit ega muud drenaaži ega tohi teha lõhkamis-, puurimis-, kaeve- ega muud sellist tööd pinnases. Muu ehitise ja kollektoreesvoolu kaitsevööndi kattumise korral ei tohi kollektoreesvoolu kaitsevööndis teha muu ehitise avariitööd ega plaanilist tööd. Maaparandussüsteemi maa-alale ülalloetletud tegevuste kavandamisel tuleb arvestada kuivendusrajatiste paiknemisega. Selleks küsida eelnevalt drenaaži plaane Põllumajandusametist.	
73.		PMA väljastab digitaalsed andmekihid MapInfo formaadis maaparandussüsteemide, maaparandussüsteemi eesvoolude ja riigi poolt korras hoitavate eesvoolude kohta. Maaparandussüsteemi maa-alad ja eesvoolud koos nendest tulenevate piirangutega sh (piiranguvööndiga) kanda üldplaneeringu kaardile. Lisaks kehtivad maaparandussüsteemidele teistes seadustes kehtestatud piiranguvööndid ja veekaitsevööndid.	ÜP ja KSH aruande koostamisel on PMA väljastatavad andmekihid kahtlemata vajalikud. ÜP dokumendi lõplikus vormistuses seevastu eelistatakse mitte kanda ÜP kaardile ajas muutuvaid andmeid, vaid pigem kasutada riiklike andmebaaside andmekihtide sidumist ÜP kaardirakendusse, mis tagab ÜP ajakohasuse. See eeldab vastavate andmekihtide kättesaadavust sobivas formaadis teenusena (näiteks WMS).
74.		Väärtusliku põllumajandusmaa määramiseks ja kaitseks on seadus väljatöötamisel. Väärtuslikke põllumajandusmaid puudutavates küsimustes annab infot Maaeluministeriumi maaparanduse ja maakasutuse büroo.	Informatsioon võetud teadmiseks.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
75.	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet 03.03.2020 nr 16-6/20-00450-006 dokumendi viide	Palume võimalusel arvestada maa sihtotstarvete määramisel ja elamupiirkondade planeerimisel ning rajamisel võimaliku pendelliikumisega üle raudtee. Olemasolevad ülesõidu- ja käigukohad peaksid olema võimalikult palju kasutatavad, sest reeglina pole samatasandiliste ületuskohtade lähestikku rajamine kuigi otstarbekas ning samuti peab uue samatasandilise ülekäigukoha rajamine olema põhjendatud ja vältimatu.	Ettepanekuid kaalutakse ÜP koostamisel.
76.		Raudteeülekäigukohtade planeerimisel (sh kergliiklusteede rajamise käigus), tuleb need tehniliselt lahendada selliselt, et liikumisteed oleksid üheaegselt nii ohutud kui ka optimaalsed – arvestatakse väljakujunenud liikumisteed, vajadusel eraldatakse raudtee ümbritsevast keskkonnast vajalikus ulatuses piirdeaiaga. Nõutav turvavarustus ületuskohtadel peab olema toimiv ja lahendatud nii, et seda kasutataks õigesti (märgistus nähtav, puudub möödapõike võimalus).	
77.		Palume juba planeeringu tasandil võimalusel rakendada nõuet raudtee ääres asuvate lasteasutuste, välispordirajatiste (nt staadion) ja elamute kruntide raudteepoolse külje piiramiseks aiaga, et vältida laste ja elamupiirkonnas ka loomade ootamatut sattumist raudteemaale.	
78.		Haljastuse osas (sh pargid, puhkealad) soovitame mitte planeerida kõrghaljastust (puid, sh viljapuid) rööbasteele lähemale kui 10 m äärmisest rööpast, põhjusteks on nii tuleohutuse kui ka nähtavuse tagamise vajadus raudteel.	
79.	Kaitseministeerium 04.03.2020 nr 12-1/20/506 dokumendi viide	Palume Rapla valla üldplaneeringus kajastada järgmisi riigikaitse ehitisi ja nende piiranguvõndeid: 1) Alu alevikus asuv Kaitseliidu kool; 2) Rapla linnas asuv Kaitseliidu Rapla maleva staabi- ja tagalakeskus; 3) Kaiu alevikus asuv Kaitseliidu Kaiu lasketiir.	
80.		Palume riigikaitse otstarbega maa-alana määrata nimetatud riigikaitse ehitiste katastriüksused ning Kuusiku lasketiiru katastriüksus, mida Kaitseliit palub käsitleda Rapla maleva staabi- ja tagalakeskuse perspektiivse asukohana.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
81.		Palume mitte arvestada Rapla maleva staabi- ja tagalakeskuse asukohana Rapla linnas Jürna tn 5.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
82.		Soovitame Kaiu lasketiiru piiranguvõõndisse uusi elamualasid või muid keskkonnanahäiringute (nt müra, vibratsioon, tolm jms) suhtes tundliku kasutusotstarbega maa-alasid ja ehitisi mitte kavandada.	Soovitusega arvestatakse ÜP koostamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
83.		Palume üldplaneeringutes kajastada riigikaitseliste ehitiste töövõimet mõjutada võivate ehitiste ja planeeringute Kaitseministeeriumiga kooskõlastamise nõuet.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
84.		Palume üldplaneeringutesse märkida nõude, et mistahes kõrgusega elektrituuliku püstitamise tuleb kooskõlastada Kaitseministeeriumiga ning soovitusena teha selleks koostööd Kaitseministeeriumiga võimalikult varases planeerimise või projekteerimise etapis.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
85.		Päikeseelektrijamade rajamise tingimusena palume märkida nõude, et päikeseelektrijaam peab vastama õigusaktidega kehtestatud elektromagnetilise ühilduvuse nõuetele ja asjakohastele standarditele.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
86.	Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus 05.03.2020 dokumendi viide	Lisa Kaitseministeeriumi 04.03.2020 kirjale nr 12-1/20/506.	Materjal võetakse arvesse ÜP koostamisel.
87.	Keskkonnaamet 05.03.2020 nr 6-5/20/2109-2 dokumendi viide	Veevaldkonnas peaksid olema käsitletud hüdrogeoloogia, põhjavee kaitse, veealade (veekogude) üldised kasutamise- ja ehitamistingimused, põhiliste tehnovõrkude trasside, joogiveeallikate (sh sanitaarkaitsealad), reoveepuhastite (sh kujade), maaparandussüsteemide asukoha määramine, veekogude kalda ulatus ja ehituskeeluvöönd, kallasrajad, vajadusel maasoojuspuurkaevud. KSH aruandes peaks olema käsitletud põhjavesi, pinnavesi, sadevesi, üleujutuspiirkonnad, jääkreostus ja neile arendusest tulenev mõju.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP ja KSH aruande koostamisel võttes arvesse ÜP üldistusastet.
88.		Arvestada veemajanduskavaga seatud eesmärgid ja meetmeid. Samuti vajavad käsitlemist olemasolevad reoveekogumisalad, perspektiivis ühiskanalisisatsiooniga kaetavad alad ja seonduvad kitsendused, veehaarete asukohad ja seonduvad kitsendused, sh heitvee suublasse juhtimine veehaarete läheduses.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel võttes arvesse ÜP üldistusastet.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
89.		KSH aruandes tuleks käsitleda jõgedele rajatud paisutustega kaasnevaid sotsiaalmajanduslikke mõjusid ning mõjusid looduskeskkonnale.	Ettepanekut kaalutakse ÜP ja KSH aruande koostamisel lähtudes ÜP üldistusastmest. ÜP KSH aruanne ei tegele olemasolevate paisude mõjude hindamisega. KSH aruanne käsitleb ÜP-ga kavandatud maakasutuse muutusega kaasnevaid mõjusid. Juhul kui ÜP kavandab tegevusi paisudega seonduvalt, hinnatakse sellega kaasnevaid mõjusid.
90.		Käsitleda maardlatega ja maavara kaevandamisega kaasnevaid mõjusid maakasutusele ning ehitiste ehitamisele. Lisaks tuleb käsitleda ala kaevandamisjärgset maakasutust.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP ja KSH aruande koostamisel lähtudes ÜP üldistusastmest.
91.		Üldplaneeringu koostamisel lähtuda sellest, et maardlate ja potentsiaalsete maardlatega tuleb arvestada ja tuleb leida tasakaalustatud võimalused nii kogukondade arvamuste arvestamiseks kui ehitusmaavarade kaevandamiseks.	Ettepanek eeldab riikliku ja kohaliku tasandi koostöö laabumist.
92.		Seletuskirjas ja joonistel palume käsitleda planeeringualal paiknevaid kaitstavaid loodusobjekte ning kaitstavate liikide püsielupaikasad ja kasvukohti, arvestades LKS § 53 tulenevaid piiranguid teabe avaldamisele massiteabevahendites.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel. Märkime, et ÜP kaardile ei ole otstarbekas kanda andmeid, mis planeeringu kehtivusajal eeldatavasti muutuvad; pigem eelistame riiklike andmebaaside andmekihtide sidumist ÜP kaardirakendusse, mis tagab ÜP ajakohasuse. See eeldab vastavate andmekihtide kättesaadavust sobivas formaadis teenusena (näiteks WMS).
93.		KSH-s viia läbi ka Natura hindamine (vähemalt Natura eelhindamine), arvestades lisaks otsestele mõjudele ka kaudseid ja kumuleeruvaid mõjusid.	Ettepanekuga arvestatakse KSH aruande koostamisel.
94.		Planeeringus tuleb käsitleda kalda piiranguvööndi (LKS § 37), ehituskeeluvööndi (LKS § 38) ja veekaitsevööndi (VeeS § 29) ulatust, samuti ehituskeeluvööndi lähtejoone määramist.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
95.		Üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad, kusjuures palume juhendada ka LKS §-st 41.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
96.		Kaardistada varasemad ehituskeeluvööndite vähendamise nõusolekud ja taotleda nende ülekandmist uude planeeringusse.	
97.		Käsitleda kallasrada, selle sulgemist ja ümbersuunamist, juurdepääsuvõimalusi.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
98.		Käsitleda kliimamuutustega kohanemist, sh üleujutusalasid, torme ja muud ning nende maandamise võimalusi.	
99.		Käsitleda rohetaristut ja vajadusel selle ruumikujude korrigeerimist, kaitse- ning kasutustingimuste seadmist, võtta kohaliku kaitse alla riikliku looduskaitse tähtsuse minetanud ja kohalikku tähtsust omavad loodusobjektid.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel osaliselt. Kohaliku kaitse vajaduse määramisel lähtutakse juhtumipõhisest analüüsist.
100.		Arvestada transpordist tuleneva saastega, planeerida tööstuspiirkonnad tiheasustusest piisavalt eemale, tehes samas vahet saastavamatel ja vähemsaastavamatel tegevusaladel. Arvestada tööstuspiirkondade planeerimisel valdavate tuulte suundadega.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
101.		Määrata müra normtasemete kategooriad.	
102.		Käsitleda jäätmete teemat. Jäätmekäitlusobjektid planeerida selliselt, et need ei tekitaks keskkonnahäiringuid ja negatiivset mõju elanikkonnale.	
103.		ÜP-ga on võimalik seada tingimusi metsa majandamiseks. Üldplaneeringu alusel võib kinnisomandile seada kitsendusi, kusjuures iga kitsendus peab olema põhjendatud, proportsionaalne ja üheselt mõistetav (arusaadav, sh kinnisasja omanikule).	Informatsioon võetud teadmiseks.
104.		Valida olulise ruumilise mõjuga ehitiste asukohad.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
105.		KSH koostamise käigus tuleks selgitada välja, kas on esinenud probleeme radooniga ja kas mingis piirkonnas vajaks teema täpsustamist. Lisada teema KSH VTK-sse.	KSH VTK on täiendatud.
106.		Palume KSH VTK ptk 1.2.1 lisada märge, et looduskaitseaduse § 53 lg 1 kohaselt on I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites keelatud	
107.		Palume KSH VTK lk 9 loendit täiendada või ptk 1.2.1.1 ja 1.2.1.2 ümber sõnastada. Palume korrigeerida ebaõnnestunud sõnastust KSH VTK lk 33.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
108.	Majandus- ja kommunikatsiooni-ministeerium 06.03.2020 nr 1.10-17/2020/799-6 dokumendi viide	Leida võimalus taastuvenergia kajastamiseks üldplaneeringutes. Päikese- ja tuuleenergia tehnoloogiate odavnemise ning hajaenergeetika arengu tulemusena on energiatootmine muutumas tavapäraseks ettevõtluseks, millega võiksid põhitegevuse kõrval edukalt tegelda valdade elanikud ja ettevõtjad. MKMi energeetika osakond on soovi korral valmis energiatootmiseks sobilike alade valimisel kaasa aitama.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel ning MKMi energeetika osakonna kaasamist kaalutakse.
109.		Teha koostööd OÜ-ga Rail Baltic Estonia valdadesse kavandatud Rail Baltic kohalike peatuste (Rapla ja Järvakandi peatus) täpsete asukohtade väljatöötamisel, nende jaoks maa-alade reserveerimisel üldplaneeringutes ning peatustele hea ühenduse (ühistransport, kergliiklus ja sõidukid) tagamine tiheasustusaladest.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
110.	Terviseamet 06.03.2020 nr 9.3-4/20/819-2	Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei soovita amet planeerimisel uute salvkaevude rajamist joogiveeallikadena. Vältida tuleks ehitiste planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealadele.	Soovitused võetud teadmiseks.
111.	dokumendi viide	Planeeringus arvestada olemasolevate ja planeeritavate maanteede ning raudteetrassi koridoridega, paigutades elamualad neist piisavalt kaugemale, tagamaks müratasemete vastavus normidele. Arvestada ka Kaiu laksetiirust ja Kuusiku lennuväljalt lähtuvate võimalike negatiivsete mõjudega.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
112.		Amet ei soovita müra- ja saadetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist tiheda liiklussagedusega teede lähedusse. Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega.	
113.		Vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist. Elamu- ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid (müra, õhusaaste). Suuremat tähelepanu tuleb pöörata ka maavarade kaevandamisel tekkivatele häiringutele.	
114.		Aladel, kus on teada, et radoonisisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m ³), tuleb elamute, olme- ja teiste samaotstarbeliste hoonete projekteerimisel eelnevalt teha detailsemad radoonialased uuringud.	Ettepanekuid kaalutakse ÜP koostamisel.
115.		Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, raudteed, kohalikud	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte. Tähelepanu tuleb pöörata ka võimalikele perspektiivsetele teedele ning nende kaitsevöönditele.	
116.		Terviseamet täpsustab, et ameti talitused nimetati alates 23.11.2018 ümber regionaalosakondadeks.	KSH VTK pt 5 korrigeeriti vastavalt.
117.	Edelaraudtee Infrastruktuuri AS 08.03.2020 nr EDI-2020-V-20 dokumendi viide	Edelaraudtee Infrastruktuuri AS on planeerinud Rapla vallas asuvas Hagudi peatuskohas reisirongidele möödasõidu võimaldamiseks teise olemasolevaga paralleelse rööbastee rajamise, asukohaga teisel pool olemasolevat reisirongide ooteplatvormi.	Informatsioon võetud teadmiseks.
118.		Planeeritud on Rapla-Lelle jaamavahe pealisehituse rekonstrueerimine, mis võimaldab reisirongidele sõidukiiruse vähemalt 120 km/h (praegune kiirus 100 km/h). Ohutuskaalutlustel on mõistlik likvideerida olemasolev Palasi raudteeülesõit (reguleerimata, III kategooria) ja raudtee ületamine piirkonnas korraldada üle Vahastu ülesõidu – ülesõidukohtade vahekaugus ca 500 m.	
119.	Rahandusministeerium 09.03.2020 nr 14-11/897-3 dokumendi viide	Erinevate keskuste arengu kavandamisel võtta lähtealuseks Rapla maakonnaplaneeringus toodud keskuste võrgustik, keskuste hierarhia ning teenustasemed. Asustuse arengut suunavate juhiste osas tuleb lähtuda maakonnaplaneeringus sätestatud põhimõtetest.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
120.		Lisaks Rapla maakonnaplaneeringu peatükis 4.1.1. „Väärtuslikud maastikud“ toodud soovitudele väärtuslike maastike teema käsitlemiseks täpsustada väärtuslike maastike piire.	
121.		Kaaluda lisaks maakonnaplaneeringust tulenevate rohevõrgustiku piiride täpsustamisele ka kohaliku tasandi rohevõrgustiku elementide (tuumalad ja koridorid) määramist.	
122.		Kaaluda lisaks alternatiivsete energiaallikate kasutustingimuste ja põhimõtete määramisele vastavalt MKM soovitusele ka võimalusi energia tootmiseks vajalike alade määratlemiseks.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
123.		Palume lisada LS infokanalite loetellu maakonnalehe „Raplamaa Sõnumid“ või üleriigilise levikuga ajalehe, mille Rapla Vallavalitsus on määranud valla ametlike teadete avaldamise kohaks.	Lähteseisukohtade lk 10 kohaselt avaldatakse valla ametlikud teated maakonnalehes.
124.		Palume üldplaneeringu seletuskirjas kirjeldada põhimõtteid, mille alusel määratakse oluline avalik huvi, mida arvestades võib kohaliku	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		omavalitsuse volikogu algatada detailplaneeringu koostamise alal või juhul, mida planeerimisseaduses ei kirjeldata.	
125.		Palume üldplaneeringu seletuskirjas kirjeldada põhimõtteid, mille alusel otsustatakse või kaalutakse, kas detailplaneeringu algatamise taotluses soovitud juhtotstarbe muudatused on ulatuslikud või mitte.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
126.		Palume elamumaa ja teiste juhtotstarvetega maa-aladel lubatud kõrvalkasutuste korral seletuskirjas kirjeldada nende rakendamise põhimõtteid, et tagada üldplaneeringu kui juhtimisinstrumendi rakendamine.	
127.		Käsitleda kaasava elukeskkonna kavandamise vajadust ehk ligipääsetavust.	Ettepanekutega arvestatakse ÜP koostamisel.
128.		Palume pöörata tähelepanu projekteerimistingimuste andmise aluste määramise vajadusele detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel, sh ehitusmaht, hoonestuse kõrguspiirang ja haljastusnõuded. Palume määratleda võimalikult täpselt, kui ulatuslikku piirangute muutmist detailplaneeringu koostamisel ei loeta üldplaneeringu muutmiseks.	
129.		Juhime tähelepanu 01.09.2020 jõustuvale metsaseaduse § 42 lõikele 3, mille kohaselt „planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa ei tohi raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta“. Soovitame linnade rohealad määrata joonisel, et hiljem oleks vajadusel võimalik tuvastada, kas ja milliste alade kohta jõustuv säte kohaldub. Rohealade määramisel palume kasutada Keskkonnaagentuuri tellimisel valminud juhendmaterjali „Rohevõrgustiku planeerimisjuhend“.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
130.		Palume planeeringu koostamisel arvestada saadaolevate uuringute, juhendite, nõustike, suuniste ja riiklike programmidega.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
131.		Palume üldplaneeringu koostamisele kaasata Kaitseliidu Rapla malev ning Rapla vallas tegutsev MTÜ Raplamaa Jäätmeäitluskeskus.	Kaitseliidu Rapla malev ning MTÜ Raplamaa Jäätmeäitluskeskus on kutsutud ÜP koostamises osalema.
132.		Palume RaM REHO Rapla talitust hoida kursis valla ÜP menetlusega ja teavitada kõigist avalikest aruteludest e-posti aadressile info@fin.ee.	Ettepanekutega arvestatakse.
133.		Palume valla veebilehel kajastada üldplaneeringu koostamise protsessi kohta jooksvalt ajakohast infot.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
134.		Palume esitada Rapla valla üldplaneeringu eelnõu (eskiislahendus) Rahandusministeeriumile vastavalt PlanS § 81 lõikele 3 täiendavate koostöötegijate ja kaasatavate isikute ning asutuste määramiseks.	
135.	Saarioinen Eesti OÜ 09.03.2020 nr 1-6/20/5 dokumendi viide	KSH VTK punktis 1.4.3.2. on info Saarioinen Eesti OÜ kohta esitatud ebatäpselt: <ul style="list-style-type: none"> - töötamise registri andmetel on meil aastaid olnud ja on ka tänase päeva seisuga üle 150 töötaja; - Saarioinen Eesti OÜ asub Kalevi külas Rebastemäe teel. 	KSH VTK dokumenti korrigeeriti.
136.	Järlepa küla elanikud 09.03.2020 dokumendi viide	Ettepanekud Järlepa piirkonna arendamiseks: <ul style="list-style-type: none"> - Järlepa ujumiskoha ning rannapiiri säilitamine järve ääres; - keskkonnasõbralik kaugküttesüsteem külla; - Järlepa kultuurikeskus Hakuke vajab perenaist/juhatajat, et piirkonnas säiliks ja areneks kultuurielu ja ühte hoidev kogukond; - Järlepassse lastele huviring (Hakukeses); - ootuste osas ehitistele ja rajatistele, asulate arengule, ehitusele ja sotsiaalsele arengule juhitud Juuru valla arengudokumentidest; - Järlepa alle on miljööväärne ala; - uuendatud ja kaasaegne tänavavalgustus, sh ka järveäärsele teele; - uuendatud ja kaasaegne kanalisatsioonisüsteem; - prügimajanduse organiseerimine märguvaljakul ja järve ääres, korrektse jäätmeäärmisüsteemi olemasolu laiemalt; - mitte lubada uut kaevandust Härgla piirkonda; - külakeskusesse bussiootepaviljon; - vajalikud on rahvaspordiala ja multifunktsionaalsed terviserajad, samuti seiklusrada Hakukese juurde metsa serva puude vahele; - külavaheteed auguvabaks; - Umbru tee võiks saada mustkatte. 	Piirkonna ettepanekud sisaldavad ka küsimusi, mida ÜP-ga lahendada ei ole võimalik. Kõigi nende punktide osas, mida ÜP koostamisel arvestada võimalik on, ÜP koostamisel arvestatakse.
137.	Keskkonnaministeerium 16.03.2020 nr 7-15/20/534-4 dokumendi viide	Palume hoida Keskkonnaministeeriumit kursis üldplaneeringu edasise menetlemisega, et meil oleks võimalik esitada seisukoht reformimata riigimaale ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maaüksustele, mille volitatud asutus on Maa-amet, planeeritava maakasutuse osas. Peame oluliseks, et planeerimismenetluses ja planeeringulahenduse	Ettepanekuga arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		koostamisel järgitakse PlanS toodud huvide tasakaalustamise põhimõtet ja riigi, kui maaomaniku huvisid käsitletakse teiste maaomanikega võrdselt.	
138.		Palume Eesti Geoloogiateenistuse lähiajal valmivas uurimistöös määratud ehitusmaavarade varu perspektiivalasid käsitleda informatiivsena KSH aruandes ja kaartidel.	Ettepanekuga arvestatakse KSH aruande koostamisel.
139.		Palume ÜP LS ja ÜP lahendustes käsitleda avalikult kasutatavate veekogude kallasradasid, millele kohaliku omavalitsuse üksus peab planeeringutega tagama avaliku juurdepääsu. Ka kallasraja sulgemine otsustatakse üldplaneeringuga.	ÜP LS täiendati. Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
140.	Maanteeamet 20.03.2020 nr 15-2/20/6956-5 dokumendi viide	Siduda planeeringusse maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringuga „Rapla maakonnaplaneering. Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ kavandatud teedevõrgustik, sealhulgas seatud tingimused üks ühele.	Ettepanekuid kaalutakse ÜP koostamisel. Sidumine eeldab vastavate andmekihtide kättesaadavust sobivas formaadis teenusena (näiteks WMS).
141.		Siduda planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik - st riigiteede perspektiivsed trassid koos ristumiskohtadega, kogujateed jms.	
142.		Siduda planeeringusse perspektiivne teetrass (trassi koridor 150 m) ning liiklussõlmed koostamisel olevast „Tugimaantee nr 15 Tallinn-Rapla-Türi km 4,553-47,619 Tallinn-Rapla lõigu eskiisprojektist“. Planeeringus tingimuste määramisel tuleb tagada projekti realiseerimine s.h. ruumivajadus.	Ettepanekuga arvestatakse materjali laekumisel.
143.		Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad. Määratleda olulise liiklussagedusega teed (>6000 auto/ööpäevas).	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
144.		Palume arvestada olulise liiklussagedusega teedel vajadusega võimalike ristumiskohtade asukohtade määramiseks, kuna see mõjutab enamasti mitmeid kinnistuid ning hiljem detailplaneeringu faasis ei ole reeglina mõistlik haarata kogu suurt maa-ala tervikuna.	Ettepanekuid kaalutakse ÜP koostamisel.
145.		Kajastada üldplaneeringu kaardil olulise liiklussagedusega teed vastavalt tänasele liiklussagedusele.	
146.		Soovitame analüüsida kohaliku teedevõrgu toimimist ja kaaluda avalikes huvides erateede omandamist.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
147.		Määrata riigiteest tulenevad kitsendused. Pärast planeeringu kehtestamist tuleb kaitsevööndi laiuseid kajastav ja määrav joonis esitada Maanteeametile.	Riigiteest tulenevate kitsenduste kajastamisel ÜP-s juhindume Rahandusministeeriumi 23.10.2019 kirjas nr 15-4/4126-4 esitatud seisukohtadest. Märgime, et ÜP kaardile ei ole otstarbekas kanda andmeid, mis planeeringu kehtivusajal muutuda võivad; pigem eelistame riiklike andmebaaside andmekihtide sidumist ÜP kaardirakendusse, mis tagab ÜP ajakohasuse. Riigitee kaitsevööndi vähendamise küsimused lahendatakse ÜP koostamise käigus asukohapõhiselt koostöös Maanteeametiga.
148.		Kaaluda tingimuse määramist, et ehitusloakohustuslike hoonete kavandamine riigimaantee kaitsevööndisse on põhjendatud ainult liiklusseaduse mõistes asula liikluskeskkonnas ja olemasoleva hoonestusjoone olemasolul või selle pikendamisel. Nendel juhtudel on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik arvestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja vajadusel tagaks nõuetele vastavad keskkonnatingimused. Arvestada, et meetmete kasutuselevõtmine ja finantseerimine on arendaja või KOV-i kohustus.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
149.		Olulise liikluskoormusega teel on ristumiskohtade arv normidega piiratud, mistõttu kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
150.		Olulise liikluskoormusega teega külgneva ehitustegevuse kavandamisel ilma detailplaneeringu koostamise kohustuseta arvestada, et üldreeglina tuleb kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
151.		Kergteed tuleb üldjuhul kavandada riigiteest eraldiseisva rajatisena. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivajadust kergtee rajamiseks eramaadel,	Ettepanekuid kaalutakse ÜP koostamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		kaaluda tingimuse määramist, et projekteerimistingimused kergtee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.	
152.		Määrata üldplaneeringus tingimus, et rajatise asukoht kooskõlastatakse riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast.	
153.		Elektrituulik ei tohi avalikult kasutatavatele teedele paikneda lähemal kui $1,5x(H+D)$ (H = tuuliku masti kõrgus; D = tiiviku diameeter). Väikese kasutusega (< 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib elektrituulikuid teeomaniku nõusolekul paigutada teele mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus ($H+0,5D$).	Ettepanekuid kaalutakse ÜP koostamisel.
154.		Soovitame kaaluda tehnoloogilise võõndi kohapõhise määramise vajadust. Eelkõige jalg- ja jalgrattatee, avaliku tehnovõrk-rajatise või muu avaliku rajatise kavandamise korral.	
155.		Uute arendusalade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust ning kaaluda tingimuste seadmist, näiteks detailplaneeringu koostamise kohustust, mis toetavad arendusala-sisese teedevõrgu terviklikku kavandamist ja elluviimist. Palume arvestada, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
156.		Palume arvestada ja kajastada üldplaneeringu tekstilises osas, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Maanteeametiga.	Ettepanekuid kaalutakse ÜP koostamisel.
157.		Üldplaneeringus tuleb vältida põhimõtet, et tehnovõrgud paigaldatakse riigitee alusele maale. Vaba ruumi olemasolul anna nõusoleku seda maad kasutada, samuti teeme erandeid asula keskkonnas. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.	Ettepanekut kaalutakse ÜP koostamisel.
158.		Palume lähtuda olulise liikluskoormusega tee funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja võimalusel arvestada, et kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee.	Seisukoht võetakse teadmiseks, kuid ÜP koostamisel arvestatakse sellega sedavõrd, kui võrd see on ÜP eesmärkidega kooskõlas. Planeerimise eesmärk on muu hulgas elukeskkonna parendamine (PlanS § 8) ja erinevate huvide

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			tasakaalustamine (PlanS § 10), kusjuures ÜP puhul lähtutakse kohaliku omavalitsuse ruumilistest vajadustest (PlanS § 75 lg 2). Eesmärgi saavutamiseks on vajalik kohaliku ja riikliku tasandi koostöö (vt ka „RPRR“).
159.		Arendusalade juurdepääsud olulise liikluskoormusega teele lahendada üldjuhul läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Koostöös Maanteeametiga määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoha vajadus avalikult kasutatavale teele.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
160.		Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse. Eelistada planeeringulahendust, mis ei suurenda elu- ja töökohtade vahelise pendelliikumise vajadust.	Ettepanekuid kaalutakse ÜP koostamisel.
161.		Olulise liikluskoormusega teele uusi samatasandilisi ristumiskohti üldjuhul mitte kavandada. Arvestada, et kohalike teede uued liitumised põhimaanteedega tuleb lahendada asukohapõhiselt koostöös Maanteeametiga.	
162.		Määrata koostöös Maanteeametiga oluliselt muudetavad teelõigud. Oluliselt muudetav teelõik tähistada kaardil ja seletuskirja kanda kirjeldus Maanteeameti kirjast.	Ettepanekuga arvestamisel lähtutakse ÜP eesmärkidest.
163.		Kasutada üldplaneeringu koostamisel Rahandusministeeriumi juhise „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ pt 4.4 põhimõtteid ja mõisteid, arvestades uue praktilisest vajadusest lähtuva mõistega OLT (olulise liikluskoormusega tee).	Ettepanek kasutada Rahandusministeeriumi soovituslikku juhist võetud teadmiseks.
164.		Maanteeameti jaoks on olulised multimodaalsete ühistranspordisõlmede (näiteks pargi ja reisi bussi ning rongi ühispeatused) võimalike asukohtade määramine ja nendele ohutu ligipääsetavuse tagamine jalgsi ja jalgrattaga. Samuti on oluline määrata PlanS mõistes olulise ruumilise mõjuga uued arendus- ja elumualad ning välja tuua prioriteetsed piirkonnad, mis on väga hästi ühistranspordiga ligipääsetavad või kus on potentsiaal ühistranspordi arendamiseks.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
165.		Juhime tähelepanu mürakategooriate määramise kohustusele üldplaneeringus maa kasutuse juhtotstarbe järgi. Riigiteelt leviva müra sisse ei soovita planeerida I-IV kategooria objekte. Arvestada et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOV-i kohustus.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
166.		KSH VTK osa 4.2. lõigus c) viidata kehtivale teehoiukavale (Vabariigi Valitsuse 09.01.2020 korraldusega nr 5 vastuvõetud „Riigiteede teehoiukava 2020-2030“).	Ettepaneku alusel täiendati KSH VTK-d.
167.		KSH käigus hinnata riigiteede liiklusest tulenevaid negatiivseid mõjusid (müra, vibratsioon, visuaalne häiring, vms) elanikkonna heaolule ja tervisele lähtudes kavandavast üldplaneeringu lahendusest.	ÜP ja KSH koostamisel ja ÜP maakasutuse planeerimisel arvestatakse riigiteede liiklusest tulenevaid negatiivseid mõjusid. KSH käigus ei viida läbi olemasolevate teede keskkonnamõjude hindamist.
168.		Riigiteede müra ja selle leevendamist käsitleda atmosfääriõhu kaitse seaduse § 64 alusel, sh arendaja kohustusi müra normtasemetest lähtuvalt.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP koostamisel.
169.		Palume planeeringus kasutada riikliku teeregistri põhiseid teede nimetusi ja numbreid.	Ettepanekut kaalutakse.
Pärast KSH VTK ja ÜP LS avalikustamist laekunud ettepanekud			
170.	37 Härgla piirkonna elanikku 07.04.2020 dokumendi viide	Määrata Härgla metsamassiiv tervikuna väärtuslikuks maastikuks pärandkultuuri ja miljööväärtusliku alana ning väärtuslikuks puhke- ja rohealaks.	Ettepanekuga arvestatakse ÜP eskiisi koostamisel.
171.	Maa-amet 22.04.2020 nr 6-3/20/1998-6 dokumendi viide	Palume üldplaneeringu ja KSH aruande koostamisel arvestada järgmiste täpsustustega: 1. Rapla valla ja Kehtna valla üldplaneeringute ühise KSH väljatöötamise kavatsuse peatükis 1.2.5.1 Kehtna vald on Kehtna vallas paiknevate maardlate nimekirjas nimetatud Loosalu turbamaardlat (registrikaart nr 467) kaks korda. Palume korduse eemaldada. 2. Rapla valla ja Kehtna valla üldplaneeringute ühise KSH väljatöötamise kavatsuse peatükis 1.2.5.2 Rapla vald on märgitud, et kaevandustegevus toimub väljastatud kaevanduslubade alusel Lubja lubjakivikarjääris, Reinu lubjakivikarjääris, Keinu IV kruusakarjääris, Purila kruusakarjääris, Künka kruusakarjääris, Hagudi II kruusakarjääris, Hagudi III kruusakarjääris ja Reinu III kruusakarjääris. Täpsustame, et Reinu III kruusakarjääri asemel	Ettepanekute alusel on KSH VTK-d täpsustatud. Koostöötegijate nimekirja täiendamine ei ole vajalik, kuna Keskkonnaministeerium on nimekirjas juba varasemalt.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		<p>toimub kaevandamine Künka II kruusakarjääris ning Keskkonnaameti 30.03.2020 korraldusega nr 1-3/20/294 anti kaevandamise luba Reinu III lubjakivikarjääris. Palume nimekirja täpsustada.</p> <p>3. Rapla valla ja Kehtna valla üldplaneeringute ühise KSH väljatöötamise kavatsuse tabelis Tabel 5. Kaasatavad osapooled ning koostöö tegijad on Maa-ameti kaasamise/koostöö põhjendusena märgitud (tsiteerin): „Planeeringualal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa, reformimata riigimaad ning Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevad maaüksused, mille volitatud asutuseks on Maa-amet“. Täpsustame, et reformimata riigimaade ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Keskkonnaministeerium. Maa-amet annab seisukoha maardlate osas. Palume üldplaneering kooskõlastamiseks esitada ka Keskkonnaministeeriumile.</p>	
172.	Mittetulundusühing Purculi 24.04.2020 dokumendi viide	<p>Toetada Järvakandi mõisa kabeli riikliku kaitse alla võtmist kultuurimälestisena.</p> <p>Võtta kohaliku kaitse alla olulise kultuuriväärtusena ja väärtusliku üksikobjektina Järvakandi mõisa peahoone varemed ja mõisakompleksi juurde kuulunud suur võlvkelder ning väärtusliku maastikuna (väärtusliku loodusobjektina) mõisapark.</p> <p>Üldplaneeringus arvestada Järvakandi mõisasüdame ja pargi kui võimalike kultuuri- ja turismiobjektidega, mille juurde luuakse olulisi mõisaansambli erinevaid objekte ühendav matkarada koos seda toetava infrastruktuuriga (ligipääsutee korrastamine, jalgteed/kergteed, kuivenduskraavide ületamiseks ette nähtud jalgsillad, pargi kuivendamiseks vajalike kuivenduskraavide süvendamine jmt.)</p> <p>Näha ette kiire internetiühenduse liini paigalduse lõpetamine Kabala poolt Valli külani.</p>	<p>Ettepanekuid arvestatakse ÜP eskiisi koostamisel.</p> <p>ÜP nähakse ette tehovarustuse ja võrkude kaasajastamine kogu vallas.</p>
173.	Metsamaahalduse AS 27.04.2020 dokumendi viide	<p>Soovime, et PlanS § 76 lg 4 kohaselt teavitatakse meid individuaalselt planeeritavatest muudatustest, mis võivad muuta senist metsamajandamise praktikat.</p>	<p>ÜP-ga on kavandatud valla metsaressursi mitmekülgne ja säästlik kasutamine, mille eesmärk on nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus. Senise metsamajandamise praktika muutusi</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			pole kavandatud, küll aga on täpsustatud kaitsehaljastuse alasid, rohevõrgustiku piire, asustusalasid jms. Teemakäsitus vaadatakse üle. ÜP koostamisel on kõigile kaasatud asutustele ja isikutele individuaalselt teada antud planeeringulahendusega tutvumise võimalustest ja oodatud on konkreetset kitsendust puudutavad kohapõhised ettepanekud.
		Peame vajalikuks välja tuua, et PlanS § 75 lg 1 p 21 alusel ei saa planeeringuga lageraiet keelata. Saab seada piiranguid langi suuruse ja raievanuse osas. Lisaks eeldab senisele metsanduslikule tegevusele piirangute seadmine Metsaseaduse § 23 ¹ alusel metsaomanikega kokkuleppe saavutamist.	ÜP ettepanekus nimetatud kitsendusi ei määra. Metsaomanikke kutsutakse üles tutvuma oma metsale kohalduvate kitsendustega ÜP kaardirakenduses.
		Kui tekib olukord, kus planeeringute käigus siiski seatakse piiranguid, mille tulemusel jääb meil kui metsaomanikul tulu saamata näiteks lageraiete keelamise tõttu, siis nagu on välja toonud ka teised piirkonnas tegutsevad metsaomanikud Teile saadetud ettepanekutes, on ka Metsamaahalduse AS-il õigustatud ootus, et meile kompenseeritakse piirangute tulemusel saamata jäänud tulu.	Metsamajandamise praktika muutmist ei planeerita, kuid järjepidevuse printsiipi arvestades (kehtiv üldplaneering) on ÜP-ga planeeritud kaitsehaljastuse maa-alad (küll väiksemas ulatuses), hõlmates ka eraomandit. Maa-alad säilivad maatulundusmaana, kus raiete puhul tuleks tagada kaitsehaljastuse maa-ala metsa kaitseotstarbe säilimine. See tähendab, et raiet (sh lageraielanke) planeerides säiliks tundlike aladega piirnevalt ka metsaseid alasid ja raiet teostatakse järk-järgult.
174.	Lipametsa külaseltsing 04.05.2020 dokumendi viide	Määrata Lipametsa küla väärtuslikuks miljööväärtuslikuks alaks. Miljööväärtuslikuks alaks tunnistamine aitaks kaardistada ja hoida siinset ehedat ja vana ning annaks kogukonnale võimaluse koostööd teha valla esindajatega, et seeläbi säiliks väärtuslik elukeskkond. Miljööväärtusliku ala puhul soovime välistada kõik tegevused, mis võiksid kahjustada Lipametsa kogukonna väärikaid hooneid ja elukeskkonda ning visuaalset reostust tekitavad tegevused (sh igasuguse tööstustegevuse).	Ettepaneku alusel määratakse ÜP eskiislahenduses miljööväärtuslik hoonetusala ja väärtuslik maastik Lipametsa külas.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalikustamisele laekunud ettepanekud			
175.	Eesti Erametsaliit 13.07.2022 dokumendi viide	Kaasata erametsaomanikke üldplaneeringu koostamisele individuaalselt kui kavandatakse senist metsamajandamise praktikat muuta.	Teemakäsitus vaadatakse üle. Samas selgitame, et metsamajandamise praktika muutmist ei planeerita, kuid järjepidevuse printsiipi arvestades (kehtiv üldplaneering) on ÜP-ga planeeritud kaitsehaljastuse maa-alad (küll väiksemas ulatuses), hõlmates ka eraomandit. Maa-alad säilivad maatulundusmaana, kus raiete puhul tuleks tagada kaitsehaljastuse maa-ala metsa kaitseotstarbe säilimine. See tähendab, et raiet (sh lageraielanke) planeerides säiliks tundlike aladega piirnevalt ka metsaseid alasid ja raied teostatakse järk-järgult.
176.		Järgida piirangute seadmisel kehtivat õigust.	
177.		Näha piirangute kehtestamise korral ette saamata jäänud tulu kompenseerimine.	
178.	Päästeamet 18.07.2022 nr 7.2-3.4/4419-2 dokumendi viide	Planeeringute ja ehitusprojektide koostamisel, sh keskkonnamõju strateegilisel hindamisel ja keskkonnamõju hindamisel lähtuda kemikaaliseaduse § 32 nõuetest.	Arvestatakse planeerimise järgmistes ja projekteerimise etappides.
179.		Arvestada planeeringutes ja ehitamisel Rail Baltica raudtee koridoris ohtlike ainete transpordist tingitud ohualaga.	Ohuala määratlemise vajadust kaalutakse planeerimisettepaneku väljatöötamise etapis, konsulteerides ka Rail Baltic Estonia OÜ-ga.
180.		ÜP koostamisel võtta aluseks ja arvesse naabruses paiknevate kohalike omavalitsuste territooriumitel paiknevate ja planeeritavate ohtlike ettevõtete ohualasid.	ÜP-s on juba arvestatud (joonisele kantud) ning arvestatakse ka planeerimise järgmistes etappides.
181.		Lisada kaardikihtidel info olemasolevate ja planeeritavate suurõnnetuse ohuga ja ohtlike ettevõtete kohta.	On juba arvestatud ja joonisele kantud.
182.	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Täiendavad ettepanekud puuduvad ja sellest tulenevalt jätta Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kaasatud asutuste nimekirjast välja.	Arvestatud.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
	25.07.2022 dokumendi viide		
183.	Maa-amet 29.07.2022 nr 6-3/22/11568-2 dokumendi viide	<p>KSH aruande peatükis 4.2.3 Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud toodud tabelis 13 Rapla vallas paiknevad maardlad ja kehtivad mäeeraldised on märgitud maardlate ja mäeeraldiste andmed seisuga 04.08.2021. Tabelis on märgitud, et Rapla vallas asub Epu Kakerdi turbamaardla. Täpsustada andmetes, et Rapla vallas asub Epu-Kakerdi turbamaardla Lõõla maardlaosa (registrikaart nr 0143).</p> <p>Lisaks on vahepealsel ajal Rapla valla territooriumile lisandunud Vahastu liivamaardla (registrikaart nr 0992) ning Hagudi II kruusakarjääri kaevandamis luba on pikendatud kuni 01.09.2039. Planeeringu lõplik versioon vormistada ajakohaste maavarade registri andmega. Sellega seoses märkida joonistele, mis kuupäeva seisuga andmeid on kasutatud.</p>	<p>Võetakse teadmiseks ja arvestatakse. Samas märgime, et mäeeraldiste info on ajas muutuv. Ajakohastame andmed enne ÜP PlanS § 86 kohast vastuvõtmist. Sellega tunnistatakse ka kooskõlastusringi läbinud KSH aruanne nõuetele vastavaks (ja ÜP suunatakse avalikule väljapanekule). Pärast seda ei ole aruandes ajas muutuvate alusandmete uuendamine enam asjakohane. Maardlate infot joonisel uuendatakse enne ÜP vastuvõtmist, kajastades andmete seisu kuupäeva.</p>
184.		<p>Üldplaneeringu joonise Maakasutusplaan kohaselt kattub Hargla lubjakivimaardla (registrikaart nr 0950) kohaliku kaitseala ettepaneku alaga. Seletuskirja peatükis 6.3.3 Looduskaitsealused objektid on selgitatud, et käesoleva planeeringuga tehakse ettepanek Hargla kohaliku kaitseala moodustamiseks. Hargla kohaliku kaitseala moodustamise eesmärk on olulise puhkeala säilitamine. Täiendavalt on selgitatud, et kohaliku kaitse alla võtmine toimub eraldiseisva protsessina. Sama mõtet on korratud ka peatükis 9 ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMINE. KSH aruande peatükis 4.2.3 Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud on märgitud „Kohaliku kaitse alla võtmine toimub eraldiseisva protsessina lähtudes looduskaitsealades sätestatust“ ning „kui loodusobjekt, mida kavandatakse võtta kohaliku kaitse alla, asub maardlal, tuleb loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse eelnõu kooskõlastada Keskkonnaministeeriumiga.“ Maa-amet nõustub eeltooduga kuid ÜP koostamise menetluse käigus ei ole maardla alale kohaliku kaitseala moodustamist kooskõlastatud.</p>	<p>Võetakse teadmiseks.</p>
185.		<p>Seletuskirja peatükis 4.3 Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud on märgitud, et detailplaneeringu koostamine on muuhulgas kohustuslik tootmis-, ladustamisvõi muu tegevuse kavandamisel või laiendamisel, millega võib kaasneda keskkonnamõju või häiring</p>	<p>ÜP-ga ei ole maavarade kaevandamisele DP koostamise kohustust määratud põhjustel, millised olete ettepanekus välja</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		<p>ümbruskonnale. Märkime, et eeltoodu võib kohalduda ka maavarade kaevandamisele. Selgitame, et maardlate aladel antakse kaevandamisloa oigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel ning maavara kaevandamine kui tegevus ei nõua ühegi oigusakti järgi detailplaneeringu koostamist. Maavara kaevandamise loa taotluse menetlus on avalik protsess ning loa taotluse menetlusele kaasatakse nii kohalik omavalitsus kui ka kohalik elanikkond. Igakordne detailplaneeringu koostamise kohustus oleks kaevandamisloa taotluse avalikku menetlust dubleeriv avalik menetlus. Loa andja saadab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamus saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikele omavalitsusele. Kohalik omavalitsus saab hinnata kaevandamisloa taotlusega tutvumisel detailplaneeringu algatamise otstarbekust ja teha vajadusel põhjendatud kaalutusotsuse detailplaneeringu algatamiseks. Detailplaneeringu koostamise igakordne kaalutlemata nõudmine üldplaneeringus oleva tingimuse tõttu halvendab maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda ning on vastuolus MaaPS § 14. Palume seletuskirja täpsustada selliselt, et igakordne detailplaneeringu koostamise kohustus ei kehti maavarade kaevandamise korral. Maa-amet nõustub seletuskirja täiendamisega ka selliselt, et maardla alal olemasoleva karjääri laiendamisel, uue mäetööstusmaa määramisel või uue kaevandamiskoha avamisel tuleb 3 kohaliku omavalitsuse põhjendatud kaalutusotsuse korral koostada detailplaneering.</p>	<p>toonud. Mäetööstusmaale kaevandamisjärgsete tegevuste kavandamiseks on vajalik detailplaneeringu koostamise kaalumise oigus omavalitsusele jätta. Sõnastuse korrigeerimist kaalutakse.</p>
186.		<p>Seletuskirja peatükis 5.6 Mäetööstuse maa-ala (TM) on märgitud: „Maardlate kasutuselevõtul või maardlas uute karjäärade rajamisel tuleb enne maavara kaevandamise lubamist selgitada välja keskkonnamõju võimalik ulatus (vastavavalt vajadusele keskkonnamõju hindamise läbiviimine; müra, tolmu ja vibratsiooni mõõtmine või modelleerimine, hüdrokeoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks.“ Maa-amet nõustub, et enne kaevandamistegevusega alustamist on vajalik välja selgitada võimaliku keskkonnamõju ulatus ning vajadusel viia läbi keskkonnamõjude hindamine, teostada täiendavaid uuringuid või viia läbi modelleerimisi. Palume täpsustada eeltoodud lauset selliselt, et vajadusel tuleb rakendada asjakohaseid meetmeid kaasnevate oluliste negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. Selgitame, et hetkel seletuskirjas esitatud sõnastuse kohaselt on asjakohaste</p>	<p>Arvestatakse.</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		<p>leevendusmeetmete rakendamine kohustuslik igakordselt, kuna maavarade kaevandamisega kaasneb alati teatud keskkonnamõju, mida enamasti käsitletakse negatiivse mõjuna. Maavarade kaevandamisega seotud keskkonnamõju ei saa siiski igal juhtumil käsitleda olulise negatiivse keskkonnamõjuna, mis vajab leevendamist või vältimist. Eelnevast lähtuvalt peab asjakohaste meetmete rakendamine toimuma kaalutusotsuse alusel ning vastavalt vajadusele. Kaalutlemata, igakordselt nõutavad leevendusmeetmed ei ole eesmärgipärased ning takistavad juurdepääsu maavaravarule ning on vastuolus MaaPS § 14.</p>	
187.		<p>Seletuskirja peatükis 5.16 Põllu (MP) ja metsa (MM) maa-ala on selgitatud, et põllu- ja metsamaale võib rajada ühepereelamuid (koos abihoonetega), puhkerajatisi, ühiskondlikke hooneid jms piirkonna hea elukeskkonna tagamiseks vajalikke hooneid või rajatisi. Märgime, et põllu- ja metsamaad kattuvad maardlatega. Selgitame, et maavarale juurdepääsuks on vajalik maavara katvate pinnasekihtide eemaldamine, mille järel on võimalik maavara maapõuest väljata. Samaaegselt ei ole võimalik ehitada hooneid ja rajatisi ning tagada maavarale juurdepääs. Hoonete alt ja hooneid ümbritsevalt alalt maavara kaevandamine võimalik ei ole. Maardla alale ehitatud ehitised kasutavad maapõue tuge, mida võimaldab maapõue osa, mis on maavarana arvel maardlas. Maavara ja seda katva pinnase maapõuest väljamise korral kaoks ehitised ehituslik maapõuetugi. Seega piirkonnas, kuhu on ehitatud ehitised, ei ole võimalik maavara kaevandada ehk olemasoleva olukorraga võrreldes maavarale juurdepääs halveneb. Selgitame, et maardlatega kattuvatele aladele on ehitised ning rajatisid võimalik rajada vaid peale maavaravaru ammendumist või kui selleks on saadud MaaPS kohane kooskõlastus võib luba. Palume seletuskirja vastavalt täpsustada, vastasel juhul halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS §-ga 14.</p>	<p>Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskirja ptk 5.6 täpsustatakse järgmises sõnastuses: „Ehitustegevus maardlatel (sh mäetööstuse maa-alal) on võimalik vaid pärast maavara ammendumist või kui selleks on saadud maapõueseaduse alusel muu kooskõlastus või luba. Üldplaneeringuga vastavat kooskõlastust/luba antud ei ole.“</p>
188.		<p>Seletuskirja peatükis 5.6 Mäetööstuse maa-ala (TM) on märgitud (tsiteerin): „Maardlate avamisel tugevdada teid (sh muuta tolmuvabaks) ja tagada juurdepääsuvõimalused. Teede tugevdamine on huvitatud osapoolte kohustus.“ Selgitame, et kui tulevikus hakatakse teid kasutama kaevandatud materjali väljaveoks, tuleb teede valdajal ja kaevandamisloa omajal sõlmida kokkulepe, mis sätestaks konkreetse tee või teelõigu kasutamise õigusega seotud tingimused. Seejuures tuleb kõiki rasketranspordiga avalikus kasutuses oleval teel liiklejaid kohelda võrdsest. Tagamaks maavarale juurdepääsu ei nõustu Maa-amet piiranguga, et</p>	<p>Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskirja ptk 5.6 p 5 sõnastatakse ümber järgmiselt: „Igipääsuteed peavad vastama kaevandamistegevusega kaasnevale liikluskoormusele. Vajadusel kavandada olemasolevate teede kandevõime tugevdamine ja tolmuvabaks muutmine.“</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		karjäärile juurdepääsemiseks vajaliku avalikult kasutatava tee tugevdamine ja tolmuabaks muutmine on eelduseks kaevandamise alustamiseks ja jätkamiseks. Palume eemaldada seletuskirjast eelnimetatud tingimus või sõnastada see ümber soovituslikuks. Maa-amet ei saa anda kooskõlastust üldplaneeringule, milles seatakse kaevandamisele täiendavaid piiranguid, mis ei tulene seadusest. Kaevandamisele üldplaneeringuga seadusest mitte tulenevate tingimuste kehtestamine on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2. Avalikud teed on avalikuks kasutamiseks. Üldplaneeringu seletuskirjas kirjeldatud nõuded võivad kujuneda ebaproportsionaalseks ja seetõttu takistada juurdepääsu maavarale ning mõjutada negatiivselt maavara kaevandamisväärsust.	
189.		Maa-amet ei nõustu Rapla vallavalitsuse 29.06.2022 kirjaga nr 6-1/1-87 edastatud Rapla valla üldplaneeringu lahendusega. Palume täpsustada planeeringu dokumente vastavalt eeltoodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § 14.	Võetakse teadmiseks ja arvestatakse.
190.		Maavarale juurdepääs halveneb, kui üldplaneeringuga seatakse maardlate aladele kaevandamist piiravaid tingimusi, mille järgi toimides pole võimalik maavara kaevandada, näiteks kui kaevandamine muutub piiravate tingimuste tõttu märkimisväärselt keerulisemaks võrreldes olemasoleva olukorraga.	Võetakse teadmiseks ja arvestatakse.
191.	Põllumajandus- ja Toiduamet 01.08.2022 nr 6.2-6/7567-1 dokumendi viide	PTA jaoks on oluline, et üldplaneeringu koostamise ülesannetena ja lähteseisukohana oleks nimetatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmete määramine, süsteemide terviklikkuse säilitamine.	Ettepanekuga on juba osaliselt arvestatud. Seletuskiri sätestab, et maaparandussüsteemide toimimist ja terviklikkust tagavate meetmetega tuleb arvestada. Vt ka järgnevat vastust.
192.		Planeeringu joonis peab kajastama maaparandussüsteemi maa-ala ja (soovitavalt erineva liigiga) maaparandussüsteemi eesvoole. Seletuskirja võib olla lisatud, et joonistel on fikseeritud hetkeseis ja see võib ajas muutuda.	Ettepanekuga arvestatakse. ÜP-s kajastatakse maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alade paiknemist üldisemalt (kontuuridena) ning infot eesvoolude paiknemise kohta. Seletuskirja lisatakse üldine skeemkaart maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-ala kohta.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
193.		Seletuskirjas peab olema kirjeldatud, et maaparandussüsteemi maa-alal, eriti aga drenaažkuivenduse maa-alal kehtivad piirangud ehitamisele ja muule sellisele tegevusele, mis võib maaparandussüsteemi toimimisvõimet kahjustada. Samuti kehtivad sarnased piirangud tegevusteks maaparandussüsteemi eesvoolu kaitsevööndis. Loetleda tegevused, milleks on vajalik PTA kooskõlastus. Maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu maa-alal või maaparandussüsteemi eesvoolu kaitsevööndis ehitamine, kaeve-, lõhkamis- ja puurimistöö tegemine, istanduse rajamine, maaparandussüsteemi või selle eesvoolu kaitseõigu veetaseme reguleerimine, maaparandussüsteemi maa-alale heitvee immutamine ja maaparandussüsteemi eesvoolu, kuivenduskraavi või kuivendusvõrgu maa-alusesse torustikku lisavee juhtimine ning poldri alal muudatuste tegemine.	Ettepanekuga ei arvestata, kuna tingimused sätestab õigusakt, mis on ÜP-u ülene. Tingimuste ümber kirjutamine ÜP-s ei ole vajalik ja hea tava reegleid arvestav.
194.		Seletuskirjas peab olema kirjeldatud, et maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu maa-alal ja eesvoolul on maaomanikul hoiukohustus. Maaparandussüsteemi maa-alal tuleb arvestada nende toimimist tagavate meetmetega vastavalt õigusaktidele. Maaparandussüsteemide seisukorra parandamisel ja hoolduse kavandamisel on soovitatav lähtuda vastava piirkonna maaparandushoiukavast. Maavaldaja ei tohi oma tegevusega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ja selle eesvoolus ega tekitada muu tegevusega kahju teistele maavaldajatele. Maaparandussüsteemide registrisse kantud kraavide hooldamisel tuleb järgida õigusaktides toodud nõudeid. Registrisse mittekuuluvate kraavide korral tuleb kinnistu omanikul konsulteerida vallaga.	Ettepanekuga on üldisel tasandil juba arvestatud. Õigusaktist tulenevaid kitsendusi ja kohustusi ei ole vajalik ümber kirjutada, õigusakt kehtib ÜP üleselt.
195.	Elering AS 05.08.2022 nr 11-4/2022/545-2 dokumendi viide	Arvestada, et Elering AS ei planeeri Rapla valla territooriumile kaabelliine. Tulevikus rekonstrueeritakse valla territooriumil paiknevad liinid nende olemasoleval trassil samal kujul ehk õhuliinidena.	Võetud teadmiseks. Samas märgime, et ÜP on valla ruumilist arengut suunav strateegiline dokument, mis kavandab ja suunab arendustegevust pikas perspektiivis. Seega jääme tingimuse juurde, et asulate elektrivõrgu arendamisel eelistada põhi- ja jaotusvõrgu viimist maakaablitele meeldivama elukeskkonna moodustamise eesmärgiga.
196.		Elektrituulikute osas arvestada tuuliku kaugust 110 ja 330 kV liinidest hetkel kehtiva standardi EVS-EN 50341-2-20:2018 ELEKTRIÕHULIINID	Võetakse teadmiseks. Samas selgitame, et tuuleparke

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
197.		<p>VAHELDUVPINGEGA ÜLE 1 kV Osa 2-20: Eesti siseriiklikud erinõuded (SEN) alusel. Nimetatud standardi järgi on vähim horisontaalne kaugus elektrituuliku torni telje ja õhuliini lähima juhtme vahel (tuule puudumisel) tuuliku masti kahekordne kõrgus.</p> <p>Tuulepargi ühendusliini ja Eleringi liini ühistele mastidele rajamine ei ole lubatud.</p>	<p>kavandatakse ÜP-ga määratud aladele ja DP alusel. DP osaks on elektrituulikute ja kogu tuuleparki teenindava tehnilise taristu (sh ühendusliinide) kavandamine, sh ühenduste kavandamine elektri põhivõrguga. Samuti sätestab ÜP, et tuulepargi täpsemal kavandamisel tuleb riigiteede, raudtee, elektriliinide ja gaasitrasside osas arvestada ohutusest tulenevate kaitsevöönditega, mille ulatuse määramiseks tuleb teha koostööd asjaomase asutusega. Eeltoodust tulenevalt oleme seisukohal, et tuulikute täpne kaugus elektriliinidest selgub täpsema planeeringu käigus võrguhaldajaga koostöös.</p>
198.	<p>Enefit Connect OÜ (Elektrilevi OÜ volitatud esindaja) 10.08.2022 dokumendi viide</p>	<p>Arvestada, et Rapla vallas on oodata tarbimise ja hajatootmise jätkuvat kasvu. Sellega seoses plaanib Elektrilevi OÜ koormuse kasvades olemasolevad 35 kV õhuliinid Rapla-Ohukotsu L3560 ja Rapla-Kaiu L35008 rekonstrueerida ja üle viia 110 kV pingele. Seejuures nende liinide kaitsevööndi ulatus ei muutu.</p> <p>Uute energiamahukate tootmisettevõtete ja hajatootmise elektrijaamade asukoha valikul tasub elektrivõrguga liitumise kulude optimeerimise eesmärgil eelistada olemasolevate piirkonnaalajaamade lähedust.</p>	<p>Võetakse teadmiseks ja arvestamiseks, seletuskirja ptk 6.5.5. täiendatakse.</p>
199.		<p>Liinide paiknemise määratlemisel lähtutakse elektrienergia varustuskindluse piirkondade nõuetest võrgukooslusele, kus on arvestatud võimalikke riske varustuskindlusele ja mõjusid keskkonnale. Liinitrasside valikul on määrava tähtsusega liinide ehituse ja hilisema käidu ning võimalike riketega seotud kogukulude minimeerimine. Eelistatult paigaldatakse liinid avaliku kasutusega maadele (nt teemaa). Haja varustuskindluse piirkonnas on valdavalt õhuliini võrk ning see jääb alles ka tulevikus. Elektrilevi OÜ vähendab trassiraie mahtu metsatrasside 0,4-20 kV õhuliinidele kaetud juhtmete paigaldamisega. Võrguettevõtja eelistab tehnovõrkude ja -rajatiste rajamiseks maad kasutada kasutusõiguse alusel.</p>	<p>Võetakse teadmiseks.</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Vajadusel kasutatakse tehnovõrkude ja rajatiste talumise kohustuse tekkimiseks seadusest tulenevat õigust seada sundvaldus. Eraldi kinnistud vormistatakse võrguettevõttele ainult piirkonnaalajaamade tarbeks. Elektriliinide ja 6-20 kV alajaamade rajamiseks sõlmitakse maaomanikega isikliku kasutusõiguse lepingud. Elektripaigaldise kaitsevööndi ulatus ja kaitsevööndis tegutsemise kord on sätestatud majandus- ja taristuministri määrusega. Olemasolevate piirkonnaalajaamade ümberehitamisel detailplaneeringu nõuet ei rakendata.	
200.	Keskkonnaamet 11.08.2022 nr 6-5/22/12779-2 dokumendi viide	ÜP-ga tehakse ettepanek vähendada ehituskeeluvööndit (EKV) kokku 7 alal. Rapla vallas on varasemalt detailplaneeringutega EKV-d vähendatud, mis on välja toodud ÜP seletuskirjas punktis 6.3.5.1 (lk 56-57). Kuna EKV-s on ehitamine üldjuhul keelatud ja selle vähendamine võib toimuda vaid Keskkonnaameti nõusolekul, siis on tegemist erandiga, mille vajadus peab olema põhjendatud. ÜP peab seega sisaldama sisulisi põhjendusi ja kaalutlusi EKV vähendamiseks.	Võetakse teadmiseks. Eesmärgid/põhjendused seletuskirja ptk 6.3.5.1 vadatakse üle ja vajadusel täiendatakse.
201.		Arvestada asjaoluga, et ainuüksi ÜP kooskõlastamine Keskkonnaameti poolt, ei anna õigustatud ootust hilisemaks EKV vähendamise nõusoleku saamiseks.	Võetakse teadmiseks.
202.		ÜP seletuskirja punkti 6.3.5.1 kohaselt tehakse Karitsa järve ääres ettepanek EKV-d vähendada 4-11 meetrini (kuna alale on rajatud puhketaristu) ning Keila jõe ääres 4-24 meetrini (alal asub samuti rekreatsiooniala). Märkime, et veekogu kalda erosiooni ja hajuheite vältimiseks on veekogu kaldal veekaitsevöönd. Veekaitsevööndi ulatus veekaitsevööndi arvestamise lähtejoonest on Karitsa järvel ja Keila jõel 10 meetrit (veeseadus § 118 lg 1 ja lg 2 p 2). Veekaitsevööndis on keelatud ehitamine, välja arvatud juhul, kui see on kooskõlas antud seaduse § 118 lg-s 1 nimetatud eesmärgiga ning LKS-s sätestatud kaldakaitse eesmärkidega.	Taotlused vaadatakse üle, arvestades veekaitsevööndi kulgemist.
203.		Palume KSH aruannet ja ÜP seletuskirja täiendada ning lisada sinna lisaks olemasolevatele ka planeeritavad looduskaitsealised (LK) objektid. Planeeritavad LK objektid tuleks lisada ka ÜP kaardirakendusse ja .pdf kujul kaartidele. Hetkel on ÜP seletuskirjas viidatud Keskkonnaregistrile kui kohale, kust kogu LK objektidega seotud info leitakse kuid planeeritavaid LK objekte Nimelt ei ole Keskkonnaregistris võimalik näha. Planeeritavaid kaitsealuseid objekte on osaliselt võimalik näha Maa-ameti geoportaali kaardirakenduse „looduskaitse“ kihi alt (X-GIS 2.0 [looduskaitse])	Ettepanekuga arvestatakse, kuid ÜP seletuskirjas kajastatakse olemasolevate ja planeeritavate looduskaitsealaste objektide infot üldisemal tasandil (mitte looteluna, aga täpsustatakse, mitu looduskaitseala ja sh kavandatavat looduskaitseala vallas on jne).

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		(maaamet.ee)), kuid nimetatud kaardil puudub info planeeritavatest püsielupaikadest. ÜP seletuskirjas ja KSH aruandes tuleb lisaks olemasolevatele ka planeeritavad LK objektid välja tuua ning samuti täiendada kaardimaterjale vastava infoga (välja arvatud püsielupaigad).	Planeeritavad looduskaitse objektid kajastatakse ka joonisel, va püsielupaigad. Lisaks täpsustatakse viidet, et põhjalik ülevaade kaitstavate loodusobjektide kohta on antud KSH aruandes ning info on leitav Eesti Looduse Infosüsteemis (EELIS) ning Maa-ameti looduskaitse ja Natura 2000 kaardirakendusest.
204.		Aladel, millele on tehtud looduskaitse alla võtmise ettepanek või algatatud kaitse alla võtmise menetlus, ei tohi tegevused vastuollu minna planeeritava kaitsekorruga ning on õigus peatada haldusakti andmise menetlus juhul, kui see mõjutab ettepanekus nimetatud loodusobjekti seisundit (LKS § 8 lg 6).	Võetakse teadmiseks.
205.		KSH aruande tabelis 5 esineb aegunud teavet (KSH aruanne on esitatud seisuga 28.06.2021). Näiteks lk 33 - Raikküla-Paka maastikukaitseala (PLO1001330) ei ole enam kavandatav kaitseala vaid endine kavandatav kaitseala. Sama seis on Raikküla-Paka hoiuala (KLO2000195), Pakamäe looduskaitseala (PLO1001055) ja Raikküla looduskaitsealaga (PLO1001069). Raikküla-Pakamäe maastikukaitseala (KLO1000227) ei eksisteeri enam. 2022. aasta märtsist alates eksisteerib Raikküla-Paka maastikukaitseala (KLO1000746) (seda pole KSH aruandes välja toodud). Palume KSH aruande tabelit 5 kogu ulatuses üle vaadata ja ajakohastada ning endised kavandatavad looduskaitsealad välja võtta ja uued planeeritavad alad lisada.	Ettepanekutega arvestatakse. Andmed ajakohastatakse enne aruande kooskõlastamiseks esitamist.
206.		KSH aruande tabelis 5 on loetletud kaitse-eesmäärke lähtuvalt kehtivast kaitse-eeskirjast. Kui kaitse-eeskiri on vananenud, siis tuleks ära märkida, et praeguseks on näiteks eesti soojumikas III kaitsekategooria liigi asemel II kaitsekategooria liik. Palume tabelis olevat infot ajakohastada.	
207.		ÜP seletuskirjas ja KSH aruandes viidatakse valdavalt Keskkonnaregistrile. Arvestada, et Keskkonnaregistri avalik teenus suleti lõplikult 15.11.2021. ÜP-s kasutada ja viidata Keskkonnaportaalile.	Ettepanekuga arvestatakse. Viide korrigeeritakse läbivalt Eesti Looduse Infosüsteemis (EELIS), Keskkonnaagentuur
208.		KSH aruande tabelis 8 (lk 48-49) on kirjas, et Kuusiku loodusala pole mõju tootmise juhtotstarbega maaga kattumisel, kuna tegevuse ja eesmärgiks oleva elupaiga vahe on 130 m. Tootmise maa-ala tegelikkuses piirneb vahetult elupaigatüübiga 6510, mis on ka loodusala kaitse-eesmärgiks. See,	KSH aruandes täiendatakse Kuusiku loodusala Natura hinnangut viidatud osas.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		kas mõju võib loodusale tekkida, oleneb väga palju tootmise maa-alal toimuva tegevuse iseloomust. Olukorda tuleb põhjalikumalt analüüsida veendumaks, et võimalikud tegevused tootmise maa-alal tõesti ei mõjuta looduslal asuvat elupaigatüüpi.	
209.		KSH aruande punktis 4.2.1 (lk 72-73) on juttu väärtuslike põllumaade säilitamisest. KSH aruandes väidetakse, et põllumaale metsa kujunemisel, hakkab see rohkem süsinikku siduma (20-100 korda rohkem). Mõned uuringud seda arvamust ei toeta. Metsa süsiniku sidumise võime toimib metsa eluajal, samas väheneb mulla süsinikusidumise võime. Kui põllumaid ei kasutata intensiivselt, siis seotakse süsinik mullaelustikku. Eriti hästi seob süsinikku aga rohumaa. Pigem võiks siiski eelistada põllumaade mittemetsastumist ka kliimaeesmärkidest lähtuvalt.	KSH aruande antud peatükki täiendatakse lähtudes Keskkonnaameti seisukohast.
210.		ÜP seletuskirja punktis 6.5.8 (lk 71) ja KSH aruande punktis 4.1.1 (lk 26-27) ja punktis 4.4.3 (lk 90) on välja toodud tuuleenergia arendusaladele määratletud puhvrid. Juhime tähelepanu, et samal teemal on Keskkonnaameti poolt koostatud juhenddokument „Maismaa tuuleparkide mõjust elustikule ja Keskkonnaameti soovitusel nende planeerimise kohta kohaliku omavalitsuse üldplaneeringutes“ (seisuga 10.11.2021). Soovitame täiendatud juhendiga arvestada ÜP ja KSH aruande eelnõus puhvrite määramisel eri liigirühmade ja kaitstavate loodusobjektide puhul.	Ettepanekuga arvestatakse. Teemakäsitlus vaadatakse üle planeerimisetpaneku väljatöötamisel.
211.		Peame vajalikuks RB KMH aruannetes toodud loomapääsude kaitsevööndi maakasutustingimused lisada ÜP-sse. Tegemist on üldpõhimõtetega. Kohapõhiselt võib eeltoodud tegevustele rakendada erandeid tingimusel, et on koostatud analüüs, mis näitab veenvalt, et kavandatav tegevus ei mõjuta negatiivselt loomaläbipääsu toimimist ning rohevõrgustiku sidusus on jätkuvalt tagatud. Erandid tuleb kooskõlastada ulukiläbipääsu omanikuga jt asjasse puutuvate asutustega.	Teemakäsitlust täpsustatakse (vastavasisulise ettepaneku esitas ka Transpordiamet), ühtlustades RB ja T15 maantee ökoduktide piiranguvöönditele seatavad tingimused.
212.		ÜP punktis 6.3.1 (lk 53) on roheline võrgustiku kasutustingimusena öeldud, et metsamaastikul peab säilitama looduslikus seisundis koridor vähemalt 100 meetri laiuse ja avamaastikul 200 m laiuse alana. Sellised koridoride läbimõõdud ei ole meie hinnangul eeldatavalt piisavad. Metsamaastikus 100 m laiune koridor sobib eeldatavalt ainult metskitsest väiksematele metsloomadele vabalt liikumiseks, mistõttu sisuliselt on tegemist roheline võrgustiku koridori läbilõikamisega. Koridoride laius sõltub sellest, millise hierarhilise tasandi tugialasid ühendatakse ning milliste liikide liikumiste jaoks need mõeldud on. Näiteks kui koridori põhifunktsiooniks on kahe suurulukite refuugiumi vahelise rändekoridorina toimimine (sh ka	Tingimuse muutmist (täpsustamist) kaalutakse planeerimisetpaneku väljatöötamisel. Selgitame, et Rapla üldplaneeringuga ei kavandata vähendada roheline võrgustiku koridoride laiuseid võrreldes kehtiva maakonnaplaneeringuga. Pigem on määratud mitmeid täiendavaid kohaliku tasandi rohevõrgustiku koridore. Üldplaneeringuga jäetakse

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		metsasisestele elupaikadele spetsialiseerunud inimpelglikele ning aeglaselt levivatele liikidele) siis on koridori laius vähemalt 500 meetrit. Rapla maakonnaplaneeringuga on roheline võrgustiku koridoride keskmiseks laiuks sõltuvalt roheline võrgustiku tasandist ja koridori eesmärgiks määratud 300 m kuni 20 km (kohaliku tasandi koridor 300 m - 2 km). Rohelise võrgustiku koridori sidusust potentsiaalselt mõjutava (läbilõikava) tegevuse kavandamisel tuleks enne otsustamist eelnevalt koostada eksperthinnang.	kehtima MKP tingimus, et looduslike alade osatähtsus roheline võrgustiku koridorides ei tohi langeda alla 70% koridori keskmisest läbimõõdust. Lisaks on kehtestatud täiendav tingimus, et säilima peab vähemalt 100 m laiune koridor metsamaastikul ja 200 m laiune koridor avamaastikul. See tingimus kehtib „kitsaste“ koridoride puhul kus 70% tingimus ei taga piisavalt laia koridori. Sellistel koridoridel ei ole võimalik seada tingimuseks 500 m säilimist, sest koridor ei pruugi juba algselt nii lai olla.
213.		Rohevõrgustikku käsitlevate soovitude juures võiks mainida ka päikeseparkidega seonduvat, kuna neid on kavandatud ka metsamaale. Vaja oleks välja tuua seisukohad, millisel juhul neid poleks soovitatav metsamaale rajada.	Teemakäsitlust täpsustatakse planeerimisetpaneku väljatöötamisel.
214.		Palume ÜP seletuskirja punktis 6.2.1 (lk 40-44) väärtuslike maastike juures kaitsealade nimetused õigeks korrigeerida.: „Jalase küla kaitseala“ Jalase maastikukaitsealaks ja „Seli-Angerja servamoodustised“ Seli-Angerja maastikukaitsealaks.	Ettepanekuga arvestatakse.
215.		ÜP seletuskirja punkti 6.3.2 (lk 53-54). Puhke- ja kaitsemetsade majandamise soovitude hulka võiks lisada ka selle, et raielangile tuleks alles jätta olemasolevaid noori puid, mis tagaksid metsa mitmekesisuse ja kiirema uuenemise. Praegune lageraiete meetodika on vastupidine: eelkõige raiutakse maha alusmetsa ning siis alles suured puud, kusjuures säilikpuudeks jäetakse üksikud sirged puud, mis tuult ei kannata. Seetõttu jäävad langid hiljem ikkagi soovitud lagedamaks.	Ettepanekuga arvestatakse.
216.		ÜP seletuskirja punkt 6.5.8 (lk 71-75). Päikeseparkide rajamist puudutav osa võiks käsitleda ka päikeseparkide kavandamist kaitstavate liikide elupaikadele ja väärtuslikele niidukooslustele. Ka sellistele aladele tuleb ehitamist vältida. Tuuleparkide puhul on näiteks kirjas, et nende rajamisel tuleb minimaalselt metsa raadata. Päikeseparkide puhul on see samuti asjakohane, sest ka metsadesse soovitakse päikeseparke ehitada.	Ettepanekuga arvestatakse. Teemakäsitlust täpsustatakse planeerimisetpaneku väljatöötamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
217.		KSH aruande punktis 4.1.5.1 tabelis 9 (lk 59) on esitatud kinnitatud põhjaveevarud Rapla vallas. Tabelis on märgitud Ordoviitsium-Kambrium kinnitatud varuks 300 m ³ /ööpäevas ja varu kehtivuse ajaks 01.01.2038. Rapla linna Ordoviitsium-Kambrium põhjaveevaru on kinnitatud keskkonnaministri 26.07.2016 käskkirjaga nr 1-2/16/743 „Rapla põhjaveemaardla põhjaveevaru kinnitamine Ordoviitsiumi ja Ordoviitsiumi-Kambriumi veekihtides“. Eelnimetatud käskkirja kohaselt on Rapla linna Ordoviitsium-Kambrium põhjaveevaru 1800 m ³ /ööpäevas ja selle kasutusaeg on 31.12.2043. Palume tabelis 9 parandused teha.	Ettepanekuga arvestatakse.
218.		ÜP lisa Alu, Kuusiku ja Kaiu alevike kaartidel on märgitud Alu Sassiani puurkaev (katastrinumbr 1679), Kuusiku aleviku puurkaev (katastritunnus 8978) ja Kaiu puurkaev (katastrinumbr 9440), kus on kõigil märgitud maakasutuse juhtotstarbena elamumaa. Puurkaevud peavad asuma tehnoehitiste maa-alal. Nimetatud puurkaevude sanitaarkaitsealad on 50 m. Alu Sassiani puurkaevu ei kasutata küll igapäevaselt, aga on reservkaevuks. Tuua sisse vastavad parandused.	Maakasutusplaanile ei ole puurkaeve märgitud. Puurkaevude olemasoluga ja sanitaarkaitseala rakendamisega tuleb arvestada detailplaneerimisel ja projekteerimistingimuste andmisel. ÜP kui üldise tasandi joonisel ei pea olemasolevaid puurkaeve kajastama (PlanS ei sätesta, millises mahus taustainfot joonisel kajastada), sellest tulenevalt ka üldisel tasandil määratavast juhtotstarbest objekte nõ välja lõikama.
219.		ÜP lisa Kuusiku aleviku ja Rapla linna kaartidel on märgitud Kuusiku (Puhastuse tn 16 kinnistul (katastritunnus 66801:001:0928)) ja Rapla linna reoveepuhastid kaardi kohaselt elamumaale. Kuusiku puhul ei ole maakasutust ei ole märgitud ning Rapla linna puhul on märgitud tootmismaa, kuid reoveepuhastid peavad asuma samuti tehnoehitiste maa-alal. Tuua sisse vastavad parandused.	Teemakäsitus vaadatakse üle. Märgime, et reoveepuhastitele ei pea ilmtingimata maakasutuse juhtotstarvet määrama. Nt olukorras, kus biotiigid likvideeritakse, ei vastaks maakasutus määratud juhtotstarbele ja selle muul kasutusel kasutuselevõtmine oleks ÜP muutev.
220.		ÜP lisa Rapla linna kaardil on märgitud Pihlaka puurkaev (katastritunnus 54871) ja Uusküla puurkaev (katastritunnus 8549), kus on maakasutuseks määratud tehnoehitiste maa-ala (tumelilla värv), aga lühendiks on märgitud OJ. Kaardi legendi kohaselt on tehnoehitise maa-ala tähiseks OT. Palume korrigeerida.	Ettepanekuga arvestatakse. Tähis joonisel korrigeeritakse.
221.		ÜP lisa Juuru aleviku kaardil on märgitud Juuru reoveepuhasti, mis asub Puhasti kinnistul (katastritunnus 24005:002:0146). Maakasutuseks on märgitud elamumaa, aga peab olema määratud tehnoehitiste maa-alana.	Arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Juuru aleviku reoveepuhastil on järelpuhastiks kaks biotiiki. Veeseaduse (VeeS) § 134 lg 1 kohaselt on kanalisatsiooniehitise kuja kanalisatsiooniehitise, välja arvatud torustik, kõige väiksem lubatud kaugus elamust ning majutus-, ravi-, spordi-, haridus-, kaubandus- ja teenindushoonest, samuti transpordihoonest, mis teenindab regulaarselt inimesi, ning salv- ja puurkaevust. VeeS § 134 lg 4 ja 5 kohaselt arvestatakse kanalisatsiooniehitise kuja ulatust kanalisatsiooniehitise hoone välisseinast või rajatise või seadme välispiirjoonest ja kanalisatsiooniehitise kuja määratakse eraldi igale reovee puhastamise protsessi tehnoloogilisele osale. Seega ei saa Juuru reoveepuhasti ja järelpuhastiks olevate biotiikide maa olla elamumaa. Tuua sisse vastav parandus.	
222.		ÜP lisadena esitatud kaartidel peavad ühisveevärgi puurkaevudel ja reoveepuhastusseadmetel maakasutuseks märgitud olema tehnoehitiste maa-ala. Kaardil Rapla valla maakasutusplaan on nt Kabala reoveepuhasti (asub Puhastusseadme kinnistul, katastritunnus 65401:002:0171), Purku reoveepuhasti (asub Purku biopuhasti kinnistul, katastritunnus 66801:001:0005), Raikküla reoveepuhasti (asub Raikküla biopuhasti kinnistul, katastritunnus 66801:001:0010), Järlepa reoveepuhasti (asub Puhasti kinnistul, katastritunnus 24004:001:0274) maakasutuseks märgitud tootmismaa aga peab olema tehnoehitiste maa-ala. Seega tuleb ka kõikide ÜP-ga hõlmatud külade reoveepuhastite ja puurkaevude maakasutus üle vaadata.	Ettepanekuga arvestatakse reoveepuhastite osas.
223.		ÜP lisadena esitatud kaartidel on märgitud tuletõrje veevõtukohad, kuid pole märgitud ühisveevärgi puurkaevusid ja puhastusseadmeid. Palume ühisveevärgi puurkaevud ja puhastid ka eraldi tingmärkidega välja tuua nagu tuletõrje veevõtukohad on toodud.	Ettepanekut kaalutakse.
224.		KSH aruande punktis 4.4.1.3 (lk 85) on vale väide, et Rapla linnas on üheks kaugkütte teenuse pakkujaks AS Eraküte, kuna selleks on juba aastaid AS Utilitas Eesti. Palume korrigeerida.	
225.		KSH aruande punktis 4.4.1.3 (lk 85) on loetletud erinevates asulates tegutsevad kaugkütte pakkujad kuid pole nimetatud, et Järlepas pakub seda N.R.Energy OÜ ning Juuru osas on kaugküttega hõlmatud aleviku keskosa valla asutused (koolimaja, kultuurimaja, lasteaed, hooldekodu) ning teenust pakub valla allasutus Rapla Varahaldus. Palume korrigeerida.	KSH aruanne asjakohastatakse märkustest lähtuvalt.
226.		KSH aruande punktis 4.4.2.1 (lk 87) võiks kajastada ka tööstusettevõtetele tehtud mürauuringuid ja mürakaarte.	Mürauuringuid puudutav info lisatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
227.		KSH aruande punktis 4.5.2 (lk 94) toodud tabelis on kajastatud ainult üks tankla Rapla linnas ja kaardil on märgitud Rapla linnas ainult kahe ohtliku ettevõtte ohuala. Samas on Rapla linnas viis tanklat (kaks Hepa OÜ, Neste, Olerex, Circle K tanklad). Palume täiendada nii KSH aruannet kui kaardil märgitud ohtlike ettevõtete asukohti.	Ohtlike ja suurõnnetuseohuga ettevõtete osas on lähtutud Maa-ameti vastavast kaardirakendusest. Andmed kontrollitakse KSH aruandes üle, kuid juhime tähelepanu, et enamik tanklaid ei liigitu ohtlikeks ettevõteteks.
228.		Seletuskirjas ja KSH aruandes ei avane mitmed allmärkustena lisatud lingid ja viited. Nt ÜP seletuskirja punktis 3 (lk 15) ei avane allmärkusena lisatud Riigikantselei link. KSH aruande punktis 2.1 (lk 14) ei avane allmärkustes asuvad lingid. KSH aruande punktis 4.1.1 (lk 25) on teksti sees viitena „Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud“. KSH aruande lk 20 allviidetes on Raikküla valla jäätmekava lingi nimetuses viit Ambla valla jäätmekavale. Palun vaadata üle ka teised viited.	Ettepanekuga arvestatakse. Viited korrigeeritakse.
229.		Suurepindalaliste päikeseparkide rajamise osas võiks Keskkonnaameti hinnangul kaaluda ka detailplaneeringu nõudmist, kuna need muudavad pikaajaliselt olulisel määral pargi alla jäävat maastikku ja maapinda.	Ettepanekut kaalutakse.
230.		Seletuskirja punkti 6.2.2 alapunkti 8 esimese lause vajab korrigeerimist: „Hagudi mõisa viib kuhu Tallinn- Viljandi maanteelt viib pooleteise kilomeetri pikkune sirge sihitee“.	Arvestatakse.
231.	Rahandusministeerium 12.08.2022 dokumendi viide	Palun lisada planeeritava ala pindala.	Arvestatakse.
232.		Seletuskiri lk 8 Mõiste ruumikogemus. Soovitus konsulteerida filoloogidega. Kas kogemust saab luua ja suunata? Õigekeelsus sõnaraamatus on selgitatud sõna kogemus järgnevalt: elus, tegevuses kogetu põhjal omandatud teadmine või oskus. Arvan, et kogemuse võib nähtu või tunnetuste põhjal saada, kogemuse saab ruumi kogedes. Sama ka Kehtna ÜP-s. Luua ja suunata saab ruumi, et saada hea kogemus.	Sõnastus vaadatakse üle.
233.		Seletuskiri lk 11 Arvestada maaüksusele kohalduvate kitsendustega – see on seadusest tulenev kohustus, mitte hea tava.	Tekstiosa eemaldatakse.
234.		Seletuskiri lk 11 Vältida naaberkiinnistu õiguste ja huvide kitsendamist, kitsenduse möödapärasmatuse korral taotleda naabri nõusolek – ei soovita sellist nõuet	Sõnastus vaadatakse üle.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		lisada, jätaks teise poole ära. Alati pole võimalik naabrilt nõusolekut saada. Selleks on oma seadusest tulenev menetlus.	
235.		Seletuskiri lk 11 Koostööd maaomanike ning teiste huvitatud ja puudutatud isikutega alustada võimalikult varases staadiumis, mis võimaldab laekuvaid ettepanekuid arvestada sisuliselt ega põhjusta vallale mainekahju–kas see on eesmärk? Võibolla peaks sõnastama peatüki pealkirja teisiti.	Sõnastust korrigeeritakse.
236.		Seletuskiri lk 15 Rapla valla asustus toetub erinevate keskuste toimimisele ⁴ . Soovitame loetavuse huvides keskused loetleda. Ebamugav hoida kõrval maakonnaplaneeringut, eriti tavakodanikul.	Keskused on loetletud ja kirjeldatud seletuskirja ptk 3.
237.		Vallas arendatakse välja Tallinn-Rapla-Türi maantee uus trass. Kas seda saab kindlalt lubada ja kas see on Transpordiameti kavas? Kuuldused on lubadusest, et heal juhul Kohilani.	Teedevõrgu arendamine on valla huvides, mistõttu pigem jäetakse trassivalikud ÜP-sse. Eesmärk on vältida tulevikus ebameeldivusi maaomanikele seoses ootamatult tekkida võivate ideedega trassi asukohavalikul.
238.		Seletuskiri lk 19. Rapla linn ja alevikud vastavalt planeerimisseaduses (PlanS) toodud juhtudel – soovitus loetleda alevikud.	Ettepanekuga arvestatakse.
239.		Seletuskiri lk 19. Kolmest ja enamast elamust koosneva ansambli püstitamisel – soovitaks kasutada elamugrupi.	Ettepanekuga arvestatakse.
240.		Seletuskiri lk 19. Detailplaneeringu koostamisel arvestada vajadusega sõlmida arendajaga haldusleping nii detailplaneeringu koostamiseks kui ka detailplaneeringukohase avalikuks kasutamiseks mõeldud taristu väljaehitamiseks. Kas seda on vaja üldplaneeringusse? Kui siis soovitus tõsta viimaseks lõiguks.	Sõnastuse muutmist kaalutakse. Mõõname, et ÜP eesmärk tõesti ei ole seadusi ümber kirjutada.
241.		Seletuskiri lk 19. Maa-alade planeerimisel ei loeta detailplaneeringut üldplaneeringut muutvaks juhul, kui maakasutuse muutus on tundlikuma/vähe mõjusid tekitava maakasutuse suunas (nt tootmise maa-ala asemele kavandatakse elamumaa).	Põhimõtete väljajätmist kaalutakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Milline seadus seda kinnitab? Planeerimisseaduses on selgelt juhtotstarbe muutmine.	
242.		Seletuskiri lk 19. Arvestada teadmisega, et sõltuvalt asjaoludest ja olukorrast võib ühel juhul lihtsamaks osutuda detailplaneeringu menetlus ning teisel juhul projekteerimistingimuste menetlus. Menetlusliigi valib vallavalitsus. –see on ebaoluline lause.	
243.		Seletuskiri lk 21. Üldplaneeringu joonisel üldplaneeringu täpsusastmes – Üldplaneeringut ei saa muus täpsusastmes teha.	Sõnastust korrigeeritakse.
244.		Seletuskiri lk 22. Hoonete arhitektuurses lahenduses lähtutakse väljakujunenud hoonestusstruktuurist (korruselisus, maht) ja hoonestusjoonest. – Soovitame kasutada ühte mõistet. Mõistetes ehitusjoon.	Ettepanekuga arvestatakse.
245.		Seletuskiri lk 23. Hoiduda krundi risustamisest väikeehitistega – subjektiivne mõiste, kuidas seda rakendada?	Ei arvestata, kuna ÜP üldistusastmes on võimatu määratleda, mitu väikeehitist krundile ehitada võib. Tingimus annab omavalitsusele võimaluse väikeehitistega risustatud krundi omanikuga läbirääkimiste pidamiseks.
246.		Seletuskiri lk 23. Hoonete suurim lubatud ehitisealune pind krundi (katastriüksuse) pindalast -75% -Sellisel juhul vaadata üle, kas krundile mahub haljastus, parkimine.	Tingimused vaadatakse üle.
247.		Seletuskiri lk 23. Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused: vältida piirdeaedu; piirdeaia möödapääsmatuse korral kujundada see avalikku ruumi sobiv. Lubatud on haljaspiirded – Kuna segahoonestusalale jääb ka ühepereelamuid, soovitaks sõnastust täpsustada.	Sõnastus vaadatakse üle.
248.		Seletuskiri lk 24. Uute eluhoonete kavandamisel suurema liiklussagedusega teede või tootmisalade läheduses tuleb arendustegevusest huvitatud isikul hinnata müraolukorda (kas eksperthinnangu kujul või vajadusel müra levikut modelleerides) ning näha ette meetmed heade tingimuste tagamiseks.– Selle asemel kasutada: „Tagada tingimused vastavalt normidele“ või täpsustada, millised on head tingimused.	Sõnastuse muutmist kaalutakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
249.		Seletuskiri lk 24. Kruundi minimaalne suurus vähemalt 800 m ² . Rapla valla visioon on looduskeskne piirkond. Väärtus on väikelinn Rapla. Lubaksin olemasolevatele 800 m ² kinnistutele ehitamise, aga uute kruntide moodustamise puhul võiks olla 1000 m ² miinimum. Täpsustada kas ridaelamu boksil on sama suur pind kui ühepereelamul.	Kaalutakse tingimuse muutmist.
250.		Seletuskiri lk 25. Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus: Hoone võib olla lähimate naaberhoonetega samakõrgune; ühe korruse võrra kõrgemat hoonet võib kavandada puudutatud naabrite nõusolekul – kas saab naabril olla nii suur keelamise ja otsustamise õigus, kas selleks on seadusest tulenev võimalus? Ei paneks nii jäika tingimust. Otsustajaks KOV.	Ettepanekuga arvestatakse. Tingimus sõnastatakse järgmiselt: „Järgida tuleb piirkonna hoonestusele omast kõrgust“.
251.		Seletuskiri lk 25. Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused: Ehitamisel (sh rekonstrueerimine, renoveerimine, juurdeehitused) arvestada väljakujunenud hoonestuslaadiga ja arhitektuurse traditsiooniga (ehitusmaht, katusekuju, viimistlusmaterjalid). Ehitusseadustikus on selle kohta mõiste ümberehitamine.	Ettepanekuga arvestatakse.
252.		Seletuskiri lk 28. Kruundi (katastriüksuse) minimaalne suurus: Koormusindeks üldjuhul vähemalt 1009 – sellest väga keeruline aru saada.	Arvestatakse. Mõistet täpsustatakse.
253.		Seletuskiri lk 28. Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel): Hoonete lubatud suurim arv määratakse detailplaneeringuga – hajaasustuses DP-d pole nõutud. Mõelda läbi ka selline olukord.	Tingimus vaadatakse üle. Hajaasustuses ei ole üldjuhul vajalik piirata hoonete arvu. Paigutus krundil kitsendavad õigusaktid. Täiendava kitsenduse kavandamine ÜP-ga suurendab omavalitsuse halduskoormust, kuid ei paranda kuidagi ruumi kvaliteeti.
254.		Seletuskiri lk 30. Ülenormatiivse müra leevendamiseks peab kaitsehaljastus olema vähemalt 50 m lai –kas seda on võimalik alati täita, näiteks tiheasustuses olemasoleva tootmismaa kasutusele võtmise puhul. Võiks täpsustada ja anda ka muid võimalusi.	Tingimust täpsustatakse, et „üldjuhul 50 m“. Kaitsehaljastus võib olla kitsam või sellest loobuda, kui kasutatud on teisi piisavaid meetmeid häiringute leviku tõkestamiseks. Kaitsehaljastus võib olla ühtlasi krundi haljastatav/looduslikuna säiliv osa.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
255.		Seletuskiri lk 34. Puhke-ja virgestusmaa kasutus ja ehitustingimused punkt 5. Kas nii konkreetsed nõuded ei või saada arenduse takistuseks. Hoolekandeesutustele soovitaks pigem oma puhkeala kavandada, mis oleks hoolekandeesutuse juures. See ei peaks olema asukohavalikut piirav.	Punkti 5.2 sõnastust täpsustatakse: hoolekandeesutusi rajades tuleb hoolekandeesutuse juurde rajada ka puhkeala.
256.		Seletuskiri lk 36. Aianduse maa-ala on linnalise asustusega aladel väikesemahulise aiasaaduste kasvatamise maa – kasutada mõistet tiheasustusala	Arvestatakse.
257.		Seletuskiri lk 37. Riigikaitse maa-ala. Kui riik plaanib Kopramäe kinnistule kavandada riigikaitsealist asutust, siis võiks seda juba üldplaneeringuga kavandada.	Kopramäe kinnistule riigikaitse maa-ala planeerimise ettepaneku esitas eelnõu avalikustamise ajal Kaitseministeerium, millega arvestatakse.
258.		Seletuskiri lk 39. Kvaliteetse avaliku ruumi loomine on eelkõige oluline Rapla linnas ja alevikes – kas mujal on vähem oluline? Võiks muuta, et tagada kogu vallas.	Ettepanekuga arvestatakse. Täpsustatakse, et eelkõige tiheasustusega aladel, kuid kooskõlmisena (külaplatsid vms) ka mujal vallas.
259.		Seletuskiri lk 41. Käesoleva planeeringuga on täpsustatud väärtuslike maastike piire ja kasutamistingimusi. Palun tuua planeeringu lõpus eraldi peatükina välja maakonnaplaneeringu täpsustamine, muutmine. Kui võimalik, võiks lisada skeemi, kust on näha, kus täpsustatakse.	Ettepanekutega arvestatakse.
260.		Seletuskiri lk 52. Üldplaneeringuga on täpsustatud maakonnaplaneeringus määratud rohevõrgustiku piire ja kasutamistingimusi. Palun lisada see lõik ka maakonnaplaneeringu täpsustamise peatükki.	
261.		Seletuskiri lk 52. Suurimetajate läbipääsu piirkonnad ja ökoduktide eeldatavad asukohad – ökoduktide asukohad on praeguseks ajaks paigas, osad ka ehituses. Palume sõnastust vastavalt parandada.	
262.		Seletuskiri lk 56 Peatükk 3.5.1 Ehituskeeluvööndi vähendamine. Kopramäe detailplaneeringuga on ehituskeeluvöönd vähendatud Keila jõest 25 meetrini. Keskkonnaministri korraldus manuses. Seega puudub Rebase tn 2, Kopramäe tn 4 ja Kopramäe tn 2 vajadus taotleda ehituskeeluvööndi	
			Ehituskeeluvööndi vähendamise otsuste kajastamisega ÜP-s vähendamine põlistatakse. Täiendavat vähendamist nimetatud maaüksuste osas ÜP-ga ei taotleta.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		vähendamist. Vähendatud on detailplaneeringuga ka Hellenurme 12 ja 15 ehituskeeluvööndid 25 m ulatuseni. Kahjuks ei leia maavalitsuse ajast säilitatud arhiivist planeeringut.	
263.		Seletuskiri lk 57. Sulupere küla/Uuskülas on tegemist üksikelamupiirkonnaga, mille lähipiirkonnas on kõikjal EKV vähendatud (nt Laadamäe detailplaneeringualal). Täiendav vähendamine 25 meetrini loob tingimused ehituskeeluvööndisse tekkinud ehitiste seadustamiseks ning olemasolevate hoonete laienduste kavandamiseks – soovitus paremini sõnastada, parem põhjendus leida. Keskkonnaamet ei poolda sõnastust ebaseaduslik ehitis. Tõenäoliselt ei ole kõik ebaseaduslikud, vaid vallas ei ole säilinud dokumente. Ebaõiglane on kirjutada üldplaneeringu seletuskirja, et ehituskeeluvööndisse on tekkinud ehitised, kui on teada et detailplaneeringud on koostatud, aga dokumendid pole arhiivis säilinud.	Teemakäsitus ja sõnastus vaadatakse üle. On kahtlemata tösi, et kõiki dokumente ei ole arhiivides säilinud. Senise praktika kohaselt kaalub Keskkonnaamet ebaseaduslike ehitiste seadustamise võimalust üldplaneeringu koostamise raames.
264.		Seletuskiri lk 62. Rapla ringsõit on viidatud maakonnaplaneeringule. Arvan, et ringsõidu vajadus ja koridori säilitamine on ka Rapla valla huvides. Võiks ühe lausega lisada, miks vaja.	Arvestatakse.
265.		Seletuskiri lk 63. Üldplaneeringuga teede avalikuks kasutuseks määramise ettepanekuid ei tee. Planeeringu kehtestamise järgselt saab teid määrata avaliku kasutusega teedeks vallavolikogu otsuse alusel. Avaliku kasutuse ettepanekuga teed määratakse juhtumipõhiselt omavalitsuse kaalutusotsusega. –vastuolu, ei määrata ja siis avaliku kasutuse ettepanekuga teed on määratud järgmiste kriteeriumite põhjal. Viimase kriteeriumi punktina võiks lisada muul kaalukal juhul. Soovitatav sõnastus näiteks: Eratee avalikult kasutatavaks määramine toimub õigusaktides sätestatud korras. Üldjuhul sõlmitakse valla ja kinnistuomaniku vahel kokkuleppe, seades kinnistule servituut. Erandkorras rakendatakse sundvõõrandamist. PÕHIMÕTTED ERATEE AVALIKUKS KASUTAMISEKS MÄÄRAMISEL	Teemakäsitus vaadatakse üle.
266.		Seletuskiri lk 69. Tuletõrje veevõtukohad. Jääb arusaamatuks, kas vallavalitsus võtab kohustuse korrastada olemasolevad mahutid. Siis võiks selle elluviimiskavasse lisada.	Õigusaktid ja tavapäraselt ka ÜP ei täpsusta, kes tuletõrje veevõtukohta rajab, seega ka korras hoiab. Võimalikud on erinevad variandid.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			Üldistes huvides kasutatavad veevõtukohad, mis on vallale või valla vee-ettevõttele üle antud, hoiab korras vald, eraomandis asuvad (sh mahutid) hoiab korras omanik.
267.		Seletuskiri lk 71. Biologunevate aia- ja haljastusjäätmete kompostimiseks kavandatakse planeeringuga Kompostimisalasid – jääb selgusetuks kas selle planeeringuga või tehakse uus planeering.	Kompostimisalad on kantud maakasutusplaanile, seega koostatava ÜP-ga kavandatavad.
268.		Seletuskiri lk 72. Tuuleparkide kavandamine punktid 1.2 –1.3 on kohaliku omavalitsuse ülesanded. Kas on vajadus nende punktide siia peatükki kirjutamine?	Kuna HMS lubab ülesandeid teatud määral delegeerida, jäetakse protsessi loogika kajastamise huvides sisse.
269.		Punkt 1.10 – riiklik regulatsioon on koostamisel, kompensatsiooni summad määratud, peaks varsti jõustuma.	
270.		Seletuskiri lk 79. Asustusüksuse piiride muutmine. Palun lisada tingmärgid. Mida tähendab joonisel 7 teisepool raudteed punane joon? Vist on ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku joon jäänud? Kuusiku tee äärde ka tumepunane joon jäänud, ilmselt pole vajadust.	Arvestatakse. Skeemid vaadatakse üle ning vajadusel korrigeeritakse.
271.		Seletuskiri lk 80. Peatükk 8. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TULEMUSTEGA ARVESTAMINE. Jätab arusaamise, et vald räägib endaga. Ettepanek on Keskkonnamõju strateegilise hindamise ettepanekud tõsta vastavate teemade juurde.	Ei nõustu seisukohaga. Ühes peatükis KSH ettepanekutega arvestamise/mittearvestamise kajastamine on ülevaatlik ja informatiivne. Vastavate teemade juures menetluskäigu kajastamine hägustaks ÜP fookust.
272.		Tuua sisse parandused ja võtta arvesse soovitud Rapla joonises: 1. Mahlamäe 10 kehtestatud, joonisel haljasala 2. Nurga detailplaneeringu ala on liitunud Rapla linna kanalisatsiooniga. Kopramäe detailplaneeringu alal on oma puhastusseade. Kui Kopramäe perspektiivsena mõeldud, siis põhjendamatult jäetud välja üks krunt, mis on hoonestamata. 3. Krookuse tn 1 detailplaneering on avalikustamisel, planeeritakse elamumaad. Miks joonisel kaubandus maa? 4. Lepa tn 4a on detailplaneeringuga muudetud korterelamumaaks	Vaadatakse üle vastavalt tegelikule olukorrale või DP tingimustele. Krookuse tn 1 DP on algatatud üldplaneeringut järgivana ärirmaade kavandamise eesmärgiga.
273.		5. Ettepanek võtta Rapla linnas miljööväärtusliku ala hulka ka muusikakooli ja Kesklinna kooli park.	Ettepanekut kaalutakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
274.		Tuua sisse parandused ja võtta arvesse soovitud Valla joonisel: – 1. Maakonnaplaneering – kas on vajadust eraldi välja tuua? Võiks kanda Üldplaneeringusse üle. 2. Eristada tugialad ja rohekoridor 3. Tuulepargi tingmärk võiks olla paremini eristatav 4. Soovitus näidata lennuvälja piiranguvööndi	Ettepanekut arvestatakse osaliselt. Maakonnaplaneeringu kajastamine on vajalik riigi tasandi vajaduste eristamiseks, millega ÜP koostamisel on tulnud arvestada. Tugialad ja rohekoridor eristatakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel. Tuulepargi tingmärk on selgesti eristatav. Lennuvälja piiranguvööndid on joonistel.
275.	OÜ Avaare Kinnisvara 12.08.2022 dokumendi viide	Vaino kinnistule on kehtestatud detailplaneering (DP number omavalistuses DP-016.04, kehtestamise kuupäev 26.06.2008). Antud dokumendis puuduvad krundisisesele ehitusalale kitsendavad tingimused naaberkinnistute Kastani tn 3a ja Kastani tn 7c tootmistegevusest tulenevalt. Esitatud üldplaneeringu lahenduses on loodud naaberkinnistute Kastani tn 3a ja Kastani tn 7c tootmistegevusest tulenevalt Vaino kinnistule ebaproportsionaalselt ning põhjendamatult suur kaitsehaljastuse maa-ala. Üldplaneeringu seletuskirja eelnõu punktist 5.11 (4) tulenevalt kaitsehaljastuse maadel ei ole üldjuhul ehitustegevus lubatud, välja arvatud kaitsehaljastuse rajamistöödeks, kergliiklustee või tehnovõrgu rajamiseks. Seega üldplaneeringu eelnõu praegusel kujul kehtestamise korral muutuks ja väheneks kehtivas detailplaneeringus ettenähtud ehitusala oluliselt ja omanike õigusi kahjustaval määral. Arvestades muutunud seadusandlust ja väärtustades kõrgekvaliteedilise elukeskkonna loomist nõustume kaitsehaljastuse maa-alade kavandamisega tootmishoonetega piirnevatest kinnistutest 50 m ulatuses. Antud kaugus on üldplaneeringu eelnõus võetud eesmärgi arvestav. Vastav ettepanek dokumendi lisas. Eeltoodust tulenevalt muuta avalikule väljapanekule esitatud üldplaneeringu lahendust Vaino kinnistu osas ja arvestada esitatud ettepanekuga.	Vallavalitsuse ja majanduskomisjoni esindajatest koosnev töögrupp nõustub ettepanekuga vähendada kaitsehaljastuse vööndit 50 meetrini tootmishoonetest ja kavandada Vaino maaüksusele kortermajade piirkond.
276.	Kaitseministeerium 15.08.2022 nr 12-1 /21/2650 dokumendi viide	Palume üldplaneeringus Kaitseliidu Rapla maleva staabi- ja tagalakeskust Kuusiku lasketiiru kinnisasjale mitte planeerida ning kavandada selle perspektiivne asukoht Sulupere külas asuvale Kopramäe kinnisasjale (katastritunnus 66901:001:0314).	Arvestatakse.
277.		Palume korrigeerida üldplaneeringu seletuskirja peatüki 5.15 „Riigikaitse maa-ala“ üldiste kasutus- ja ehitustingimuste punkti 4 sõnastust. Praegu on seal märgitud, et riigikaitseväljaõppe korraldamiseks kasutatakse valla	Arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		metsa-alasid. Selline sõnastus on mitmeti mõistetav. Täpsustame, et riigikaitsealiseks väljaõppeks kasutatakse eelkõige riigimetsa alasid metsaseaduse § 36 lõike 1 punktide 2 ja 3 alusel. Muid metsaalasid kasutatakse väljaõppeks vaid kokkuleppel metsaomanikuga.	
278.	Riigimetsa Majandamise Keskus 15.08.2022 nr 3-1.1/2022/3698 dokumendi viide	RMK ei kiida heaks maantee rajamist läbi metsamaastiku (Väljataguse, Juula ja Valtu külas). Kavandatav teekoridor lõikab ligikaudu 2 kilomeetri pikkuselt tervikliku pika ja kitsa RMK metsamassiivi mitmeks lahustükiks. Suur osa metsamaastikust muudetakse lindudele ja loomadele elamiskõlbmatuks ja ohtlikuks ning tekib uus häiriv müra ja heitgaaside allikas. Juhul kui tee rajamine on möödapääsmatu, tuleks paigaldada kogu teetrassi ulatuses efektiivsed müratõkked. Lindudele ja loomadele tuleks võimaldada ohutu läbipääs.	Seisukoht võetakse teadmiseks kuid ümbersõidu teekoridori planeerimine lähtub kehtivast maakonnaplaneeringust ja järjepidevuse printsiibist (kehtiv Rapla valla üldplaneering). Rapla maakonnaplaneering toob välja, et Rapla linnale, kui maakonna keskusele, on vajalik Rapla ümbersõidutee pikenduse lõpetamine Kaerepereni. ÜP kavandab teekoridori üldisel tasandil, põhimõttena, et ühenduse loomine on vajalik. Täpne tee asukoht koos vajalike rajatistega (läbipääsud, müratõkked jne) määratakse projektiga.
279.		Väljapoole raudtee maa-ala müra leevendamiseks mitte kavandada ulatuslikke puhvertsoone või kaitsehaljastus-alasid, vaid selleks näha ette efektiivsed müratõkked vahetult raudtee koridori (näiteks Rail Balticu Järvakandi lõik).	Ettepanekuga ei ole võimalik olemasoleva raudteetrassi osas arvestada, kuna senine praktika on näidanud, et Edelaraudteel, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil ning omavalitsusel puuduvad vahendid müratõkete rajamiseks raudtee vahetus koridoris. Haljastusega selle eesmärgi saavutamise eeldab vaid ulatuslikust lageraiest hoidumist puhvertsooni ulatuses. Puhvertsoonid on väikesel alal ega tohiks riigi korraldatavat metsamajandamist kuidagi pärssida.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			Rail Balticuga seotud kaitsehaljastuse vajadust nähakse ette Rapla peatuse asukohas, kus ei ole võimalik kogu peatuse ala ja selle juurdepääsuteid eraldada müratökkeseintega. Samuti peab arvestama, et peatuse puhul põhjustab häiringuid lisaks otsesele rongiliiklusele ka peatusega seotud taristu kasutus (parkimisalad jne). Ettevaatuspõhimõttest nähtuvalt ei nähta seega antud piirkonnas ette elamualade täiendavat laienemist vahetult peatusega külgnevale alale, vaid sinna nähakse ette olemasolevate elamute kaitseks häiringute eest kaitsehaljastuse ala.
280.		<p>RMK ei pea õigeks üldist põllumajandusmaastiku avatuse nõuet väärtuslikel maastikel.</p> <p>ÜP seletuskiri – „...üldiseks eesmärgiks on...traditsioonilise asustus- ja maakasutusmustrit ning põllumajandusmaastiku avatuse säilimine...“ Sõnastuses piirduda üldise eesmärgi sõnastamisega – „... üldiseks eesmärgiks on traditsioonilise asustus- ja maakasutusmustrit säilimine...“</p> <p>ÜP seletuskiri – „Põllumajandusmaad tuleb säilitada avatuna“ Antud lause võiks olla sõnastatud „Põllumajandusmaadel tuleks võimalusel hoida avatumat maastikuilmet“ ...</p> <p>Praeguse ÜP seletuskirja sõnastuse järgi tuleks põllumajanduslikud kõlvikud ilmtingimata avatuna hoida, kuid selline nõue on vastuolus nii kliimapüüdlustega, kui ka loodusliku mitmekesisuse tagamise tingimusega, mida ei tohiks eirata ka väärtuslikel maastikel. Meie hinnangul ei tohiks eesmärgiks olla maastiku konserveerimine, vaid maastikuilme säilitamine mõistlikus proportsioonis, arvestades inimkonna tuleviku väljakutseid ja võimaldades sealjuures maakasutuse ajakohastamist.</p>	<p>Traditsiooniline asustus- ja maakasutusmuster iseloomustab hästisäilinud külade, teede, põllu- ja metsamassiivise omavahelist paigutust. Üks osa sellest on põllumajandusmaastiku avatus, mis tagab vaadete säilimise/avanemise (kaug- ja lähivaated). Avatud põllumajandusmaastikud on traditsioonilise maakasutusmustrit lahutamatu osa, mida on väärtustatud väärtuslikuks maastikuks määramisega. Rapla vald on seisukohal, et ka väärtuslikuks põllumajandusmaaks määramata põllumajandusmaa on väärtus ning nende metsastamine ei tohiks olla eesmärk omaette. ÜP ei kitsenda metsa- ja põllumaa proportsiooni muutumist ajas, mis peaks</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			võimaldamagi maakasutuse ajakohastamist vastavalt mõistlikele vajadustele.
281.		<p>ÜP seletuskiri – „Metsamaastikus on vajalik arvestada pärandkultuuriobjektide asukohtadega, tagamaks nende säilimist juhul, kui kavandatakse raadamist ... „ Selle kasutustingimuse seostamine ainuüksi metsamaastikuga on meelevaldne, sest peale raadamist jääb pärandkultuuri objekt kaitseta, kuna raadamisjärgsel maakasutuseviisil seda kohustust enam ei ole (ei ole metsamaastik). Sõnastada antud tingimus üldisena, mis kehtiks kõigile maakasutusviisidele ja maastikele.</p>	Ettepanekuga arvestatakse. Sõnastust korrigeeritakse nii, et tingimus kehtib üldisena.
282.		<p>Üldplaneeringu seletuskirjas väidetakse, et metsamaa kõlvikud on rohumaade ja põllumaade hulgast välja võetud, kuid meie tõesime vastupidist – nimekirjas olid ka metsaeraldised mis on metsastunud või metsastatud (metsaseaduse mõistes on tegemist metsaga) või lati, keskealised, valmivad ja küpsed metsad.</p> <p>Leidsime vaid kaks eraldist, mis võiksid kvalifitseeruda väärtuslikuks põllumaaks: ID 182412 – põld rendil ID 121684 – põld rendil</p> <p>Täpsustused teiste eraldiste kohta leiab saadetud dokumendist.</p> <p>RMK hinnangul on täpsustatud maatükke väärtuslikuks põllumaaks mitte määrata või vajadusel ühiselt üle vaadata ja koostöös RMK-ga arvata nende hulgast välja alad mis ühel või teisel põhjusel väärtuslikuks põllumaaks ei kvalifitseeru.</p> <p>Ettepanek on rakendada väärtuslikuks põllumaaks kvalifitseerumise pindalalist tingimust 2 hektarit mitte massiivi vaid katastriüksuse põhiselt – siis selliseid ebamõistliku kuju ja pindalaga „väärtmaatükke“ ei tekiks.</p>	Pindalaline tingimus (2 ha massiiv) on üleüldine, selle muutmine ainuüksi Rapla valla osas ei ole põhjendatud. Konkreetset ettepanekud väärtuslikuks põllumajandusmaaks määramise või määramata jätmise osas vaadatakse üle.
283.		<p>Üldise põhimõttena ei pea RMK õigeks selliste metsa-alade määratlemist puhkemetsadena, kus koduomanikest piirinaabrite huvigrupp piirdub üksikute majapidamistega ja konkreetset avaliku huvi objektid või tõsiseltvõetavad muud ajendid puuduvad. RMK ootaks omavalitsuselt ka selgitusi kavandatud uute puhkemetsade ja RMK ettepanekute muutmise ajendite kohta.</p> <p>ÜP seletuskiri – „Puhkemetsad võivad osaliselt täita ka kaitsemetsa rolli, leevendades asulale maantee/raudtee poolt avalduvat negatiivset mõju.</p>	Seisukoht teadmiseks võetud. ÜP KSH aruandesse lisatakse puhke- ja kaitsemetsadeks määratavate alade kaupa selgitused, miks antud alasid peetakse puhkeväärtust kandvateks.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		<p>Kaitsemetsad on metsad, mille roll on kaitsta asulat negatiivsete mõjude eest.</p> <p>Sellised puhkemetsad (RMK KAH alad) üldjuhul ei sobi kaitsefunktsiooniga metsadeks, sest need asuvad asustuse ja metsamassiivide (kust negatiivset keskkonnamõju (müra,saaste, tolm) ei tule) vahel . Reaalsus on hoopis vastupidi - müra ja saastet tekitavad inimesed ja see liigub asulatest metsaalale, mis on loomade ja lindude elupaigad. Sobiva paiknemise korral võivad sellised metsad osutada inimestele hoopis müra võimendavateks kõlakodadeks.</p> <p>Palume puhkemetsadelt (RMK KAH alad, teavituskohustusega metsad) üldise põhimõttena avalikkusele selliseid ootusi mitte anda.</p>	
284.		<p>Kaitsefunktsioonist ei tohiks rääkida hüpoteetiliselt, vaid konkreetsetel juhtudel, kus see on realselt olemas.</p> <p>ÜP seletuskiri – “Tiheasustusaladega piirnevatele alale jäävatel metsamaadel tuleb raietegevust planeerida selliselt, et alal oleks tagatud kaugemas tulevikus erivanuseliste puistute kogum“</p> <p>Lauset täiendada selgitusega, „et puhkemetsa alale ei kujuneks kogu ulatuseas ühevanuselist puistut“. Selgitus on vajalik, et vältida edaspidi vaidlusi selle üle, kui suur on puistu või mis on puistute kogum.</p> <p>ÜP seletuskiri – „Tiheasustusalal ja sellega vahetult piirnevatel aladel kooskõlastatakse raie kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist“.</p> <p>Selline nõue on arusaamatu, sest RMK kooskõlastab kogu 10 aasta raiekava omavalitsusega. 10 aasta raiekava koostamise käigus on nii omavalitsusel kui ka kogukonnal kaasarääkimise võimalus piisav. RMK-l on nende seisukohtadega arvestamise kohustus vastavalt õigusaktides, sealhulgas käesolevas ÜP-s, sätestatule.</p> <p>Ettepanek on see nõue välja võtta.</p>	Ettepanekutega arvestatakse.
285.		<p>ID 7800 - RMK katastriüksus 65403:001:0520 (Valli)</p> <p>Ettepanek on seda maatükki puhkemetsade hulka mitte arvata, sest meie hinnangul on tegemist tavalise majandatava metsaga.</p> <p>Põhjuseks RMK metsaalal puuduv kohalikest elanikest piirinaabrite suurem huvigrupp keda sealsed metsatööd otseselt mõjutaksid. Teada pole ka kogukonnale olulisi avaliku elu objekte. Raiealadega vahetult</p>	Täpsustatakse koostöös RMK-ga planeerimisetpaneku väljatöötamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		külgnevate üksikmajapidamiste omanikega suhtlevad praakerid enne raitöid nii või teisiti.	
286.		ID 98962 - RMK katastriüksus 65402:001:0020 (Kuusiku ülejõe) Ettepanek on seda metsaala puhkemetsade hulka mitte arvata, sest meie hinnangul on tegemist tavalise majandatava metsaga. Põhjuseks RMK metsaala puuduv koduomanikest piirinaabrite suurem huvigrupp keda sealsed metsatööd otseselt mõjutaksid. Tiheasustusala jääb metsaalast eemale – koguni teisele poole jõge, teada pole ka kogukonnale olulisi avaliku elu objekte. Ala pindala on ligikaudu 39 ha, mis on 13 ha külgneva majapidamise kohta. RMK sellel metsa-alal puhkemetsa funktsiooni ei näe, sest raiealadega vahetult külgnevate üksikmajapidamiste omanikega suhtlevad praakerid enne raitöid nii või teisiti.	Täpsustatakse koostöös RMK-ga planeerimisetpaneku väljatöötamisel.
287.		ID 91495 - RMK katastriüksus 66902:001:0011 (Kuusiku) Puhkemets on tehtud RMK ettepanekul, kuid omavalitsus on selle ulatust suurendanud Lauda maaüksuse piirist kuni RMK 2022-23 aastal ehitatava mahasõiduni ligikaudu 120 meetri võrra. Meie ettepanek on piiritleda puhkemetsa ala peale mahasõidu valmimist selle pikendusena selliselt, et mahasõit koos laoplatside ja metsaga teisel pool mahasõitu jääks puhkemetsa alast välja.	Täpsustatakse koostöös RMK-ga planeerimisetpaneku väljatöötamisel.
288.		ID 65290 - RMK katastriüksus 66904:002:0021 (Hõreda) Puhkemetsa funktsioon on vägagi arusaamatu. Metsa-ala külgneb asfalteeritud riigiteega, teiselt poolt põllumaaga. Metsa-ala ääres on üks majapidamine ja metsa-ala piiril (õigupoolest eramaal) asub püha kivi, mille ümber RMK maal on ka puhvertsoon. Ju on huvigrupiks omavalitsus. Nõustume.	Täpsustatakse koostöös RMK-ga planeerimisetpaneku väljatöötamisel.
289.		ID 65290 ja 55856 - RMK katastriüksus 66903:003:0284 ja (Hagudi) Põhiline inimeste huvi seisneb majapidamistele juurdepääsuteede rajamises Kangru tänava kaudu. Muid avaliku huvi objekte pole teada.	Tegemist on RMK 15.06.2021 kirjas nr 3-1.60/486 tehtud ettepanekuga, kuid täpsustame edasise koostöö käigus.
290.		ID 82920 ja 59746 - RMK katastriüksused 66903:003:0352 ja 66901:001:0186 (Hagudi raba serv) Kuidagi keeruline on sellise õhuliini trassi taga puhkemetsa näha. Mõlemal metsatükil puuduvad otsesed elanikest piirinaabrid – maatükid on ümbritsetud erinevate eramaa kõlvikute ja liinitrassiga. Avaliku huvi objekte pole teada. Maaüksusest 66903:003:0352 jääb esimene majapidamine 160 meetri kaugusele, vahel on sama majapidamise eramets.	Täpsustatakse koostöös RMK-ga planeerimisetpaneku väljatöötamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
291.		Nõustume, kuna tiheasustusala jääb siiski suhteliselt lähedale. ID 95524 - RMK katastriüksus 27701:004:0490 (Vahastu) 9 Tehtud RMK ettepanekul. 10-aasta metsamajanduskava koostatud. Meie ettepanek on vajadusel omavalitsuse algatatud muudatused puhkemetsade osas ühiselt üle vaadata. Omavalitsus ja RMK saaksid selle käigus anda täiendavaid selgitusi lisaks juba kirja pandule.	Täpsustatakse koostöös RMK-ga planeerimisetpaneku väljatöötamisel.
292.		Enamik RMK maadest on arvatud rohevõrgustiku koosseisu, mis on igati mõistetav. Palume rohevõrgustiku peatükis ära nimetada, et metsaalade majandamine toimub vastavalt metsaseadusele ja et tavapärase metsa- ja põllumajandus, seal hulgas lageraie ning metsa- ja põllumajandusmaa vaheline maakasutuse muutmine, on keskkonnasäästlik majandustegevus, mis toimub looduslikel aladel ega muuda oluliselt roheline võrgustiku struktuuri ja toimimist.	Ettepanekuga ei arvestata, kuna õigusakt on ÜP ülene. ÜP ei kavanda tingimusi, mis ei võimaldaks metsaseadusele vastavat metsa majandamist. Maakasutuse ulatuslikku muutmist rohevõrgustiku alal üldplaneering ei toeta, kuid ÜP eskiisis ei ole ka ühtegi tingimust mis keelaks metsa- ja põllumajandusmaa vahelise maakasutuse muutuseid juhul kui see ei põhjusta elupaikade seisundi halvenemist, liikide häirimist ning ohtu piirkonna ökoloogilisele tasakaalule.
293.		ÜP seletuskiri – „Maanteede, raudteede ja rohevõrgustiku koridoride lõikumispaikades tuleb liiklusvoogude suurendamise kavandamisel rakendada loomade läbipääsu võimaldavaid abinõusid (planeerida tunnelid, ökoduktid jne)“. Ettepanek on muuta kõikjal, kus on juttu ainult loomadest, sõnastust „... rakendada loomade ja lindude ohutut läbipääsu võimaldavaid abinõusid ...“ Lindude ohutusele tuleks tähelepanu pöörata kogu teede võrgu ulatuses, sest lendavaid linde jämedakoeline madal traatvõrk ei takista ega suuna. Ökoduktid on nendele lindudele, kes mujalt teed püüavad ületada kasutatud. Leiame, et rohekoridori loomisel tuleks lindude ja loomade ohutut läbipääsu võimaldavaid meetmeid rakendada igal juhul (mitte ainult sõidukite liiklusvoogude suurendamisel), sest kitsamale maaribale suunamise tulemusel suurendatakse seal ju lindude ja loomade „liiklusvoogusid“.	Ettepanekuga arvestatakse.
294.		Omavalitsuse saadetud kaardikihtidelt leidsime, et RMK maaüksustele 24001:002:0002 ja 24001:002:0135 kavandatakse KOV kaitseala. Seletuskirjast me selle kohta teavet ei leidnud.	Härgla piirkonna kaitseala rajamist omavalitsus toetab. KOV kaitseala puudutavat täpsustatakse

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Ettepanek on sellist kaitseala mitte teha, sest meie hinnangul on tegemist tavalise majandatava metsaga ja Keskkonnaamet on kaitsealade loomisel olnud pädev ja ambitsioonikas. Palume selgitada KOV kaitseala loomise motive ja tutvustada üksikasju tuvastatud kaitsepõhjuste ja kavandatava kaitsekorra kohta.	seletuskirjas planeeringulahenduse väljatöötamisel. Kaitseala moodustamine ja selleks vajalike eksperthinnangute koostamine käib.
295.		Teeme ettepaneku rõhutada soojusmajanduse ja taastuveneergetika peatükis puidu kui igakülgsest keskkonna- ja loodussäästliku energiakandja kasutamise tähtsust ja perspektiivi. Tuule- ja päikeseparkide komplekse keskkonnajälje osas on veel nii mõndagi ebaselget, kuid puit on traditsiooniline energiakandja mis üllatusi enam ei paku – lisaks, puiduenergia on juhitav. Täna moodustab puit Eesti taastuveneergetia tootmisest enamuse ja on metsavõõndis paratamatu ja perspektiivne kohalik energiaallikas ka tulevikus, sest puit mis ehitusmaterjaliks ja mööbli tooraineks ei kvalifitseeru ja ka tootmis- ja utiliseerimis jäägid, on mõistlik põletada energia saamiseks ka tulevikus. Ilma küttepuidu, raie- ja tootmisjääkide tekketa pole puidu materjalina kasutamine võimalik. Puiduvaru metsas kasvab tagasi keskmiselt 75 aastaga - tagasi seotakse ka puidu kasutamisel, seal hulgas põlemisel, vabanenud süsinik. Teisisõnu, puit on süsinikuneutraalne ja ka selle tootmiskulu on väikese fossiilse sisendiga. Lisaks, kasvuala pole vaja raadata – kogu alal on tagatud erivanuseliste majandatavatele metsadele omane loodusrikkus.	Seletuskirja ptk 6.5 täiendatakse. Märkime siiski, et ÜP ei kitsenda ka praeguses sõnastuses kuidagi puidu kasutamist energiaallikana. Arvestades asjaolu, et puidu kasutamine ei vaja (erinevalt nt tuule- ja päikeseenergeetikast) eraldi ÜP tasandil reguleerimist, puudub mahuka teemakäsitluse vajadus.
296.	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet 15.08.2022 nr 16-6/18-3558-004 dokumendi viide	Lisada üldplaneeringusse Rail Baltica ökoduktide juurdepääsu- ja hooldusteel, mis jäävad eriplaneeringu alast välja.	Ettepanekuga arvestatakse.
297.	eraisik 15.08.2022 dokumendi viide	ÜP materjalidest ei selgu, mis põhjusel on kaitsehaljastuse maa-ala juhtotstarve määratud kinnistule nr 66903:003:0018 (Karjatse, asukohaga Hagudi külas). Tegemist on tingimustega, mis panevad maaomanikule lisakohustusi ning võivad hakata piirama maa kasutamist. Eelnevast lähtuvalt leiame, et kaitsehaljastuse maa-ala juhtotstarve määramine meie kinnistule nr 66903:003:0018 ei ole põhjendatud ning palume see eemaldada. Kui see on antud asukohas siiski hädavajalik, siis palume vastuseid alljärgnevale:	Aitäh tähelepanu juhtimast, kaitsehaljastuse maa-ala juhtotstarve eemaldatakse Karjatse jt piirkonna kinnistutelt.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		1.Kaitseks milliste ja kust lähtuvate negatiivsete mõjude eest ning kelle/mille kaitseks on kinnistule vastav juhtotstarve määratud? Miks on nende mõjude leevendamine asjakohane just läbi kaitsehaljastuse? 2.Kuna kinnistul on juba olemasolev mets, siis kuidas mõista planeeringu seletuskirjas toodud kaitsehaljastuse rajamise nõuet (istutada puud + tihe põõsastik)? 3.Kuidas on mõeldud järgmise tingimuse täitmine: raiete puhul tuleb tagada kaitsehaljastuse maa-ala metsa kaitseotstarbe säilimine? Kes seda hindab?	
298.		Üldplaneeringu maakasutuse kaardile on kantud perspektiivsed kergliiklusteed. Nii planeeringu seletuskirja kui ka KSH aruande eelnõu kohaselt on kergliiklusteede võrgustiku täiendamise ja tihendamise eesmärgiks ühendada Rapla linn selle lähialade ja lähikeskustega ning parandada oluliste sihtkohtade kättesaadavust. Üheks Rapla linna lähikeskuseks on Hagudi alevik, kuid kergliiklusteed sinna näidatud ei ole. Praegu sõltutakse suuresti isiklikust sõiduautost ja ühistranspordist. Jalgsi või jalgrattaga nende asustusüksuste vahel on võimalik liikuda mööda riigimaantee nr 15 serva, kuid kuna tegemist on suhteliselt tiheda liiklussagedusega maanteega, siis selle ääres kõndimine ei ole ohutu. Kergliiklustee olemasolu muudaks olulised sihtkohad nii ohutumalt kui ka mugavamalt kättesaadavamaks. See parandaks oluliselt ka trassi piirkonda jäävate külade (nt Hagudi küla) elanike liikumisvõimalusi Rapla suunas ning oleks ühtlasi heaks võimaluseks tervisespordi harrastamiseks, mis külapiirkondades on täna paraku väga piiratud. Teeme ettepaneku ette näha perspektiivne kergliiklustee ka Hagudi aleviku ja Rapla linna vahel. Vajadus Hagudi suunast Raplasse liikuda on praktiliselt igapäevane, kuna koolid, töökohad, peamised huviringid, bussi- ja rongijaam, vaba aja veetmise võimalused ning suuremad teenindusasutused ning kauplused on koondunud just sinna.	Hagudi suuna kergtee vajaduse kajastamist ÜP-s kaalutakse.
299.	MTÜ Roheline Härgla 15.08.2022 dokumendi viide	MTÜ Roheline Härgla koondab metsamassiivi lähedal asuvate külade elanikke. Seletuskirja lk 16 ptk 3 ruumilise arengu põhimõtted on kajastatud: „Valla roheline võrgustik toimib nii ökoloogilise ja puhkevõimalusi pakkuva võrgustikuna. Võrgustiku toimimise eelduseks on selle sidususe ja toimivuse hoidmine. Joonobjektide kavandamisel on oluline tagada ka roheline võrgustiku toimivus. Vallas kaitstavate loodusobjektide hea seisundi säilimisega arvestatakse kõikide arenduste puhul.“	Ettepanekuga arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Teeme ettepaneku laiendada ruumilise arengu eesmärgi loodus ja kultuurikeskkonna alalõigus selliselt, et mitte üksnes joonobjektide kavandamisel on oluline tagada rohevõrgustiku toimivus, vaid mistahes suuremate objektide kavandamisel (sh tootmistööstuskompleksid, karjäärid jne).	
300.		Samuti teeme ettepaneku eelmises punktis tsiteeritud lõigu viimases lauses lisaks kaitstavatele loodusobjektidele lisada „perspektiivsed kaitstavad loodusobjektid“, silmas pidades kavandatavat kohaliku tähtsusega Härjla kaitseala, mis on ÜP maakasutusplaaniil tähistatud kui kohaliku kaitseala ettepanek.	Ettepanekut kaalutakse.
301.		ÜP maakasutusplaaniil vajab rohevõrgustiku käsitus täiendamist, välja toomist koridoride-tugialade paiknemine. See on oluline kitsendustest arusaamiseks, kuivõrd ÜP seab rohekoridorile ja tugialale erinevad tingimused.	Tugialad ja rohekoridor eristatakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.
302.		Juhul kui ÜP-ga muudetakse rohevõrgustiku elementide funktsiooni, st maakonnaplaneeringu tasandil kehtestatud, nt maakonnaplaneeringus määratud koridor tugialaks või vastupidi, peaks see vajadus koos põhjendustega olema ÜP seletuskirjas välja toodud.	Ettepanekuga arvestatakse.
303.		<p>Rohevõrgustiku kasutustingimused p 10 on kajastatud, et: „Maavarade kasutamisel rohevõrgustiku alal on eesmärk negatiivse keskkonnamõju minimeerimine ning looduslike protsesside ja maastikuilme taastamine pärast majandustegevuse lõppemist.“</p> <p>Ettepanek on punkti sõnastus üle vaadata ja seda muuta, seada eesmärgid selgemaks ja konkreetsemaks, nt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - eesmärk on rohevõrgustiku aladel vältida olemasoleva maakasutuse muutmist ja looduslike alade vähenemist, sh karjäärade avamist; - maavarade kaevandamine rohevõrgustiku alal saab toimuda üksnes erandjuhul kui see ei kahjusta samaaegselt rohevõrgustiku toimivust; - kaevandamisega samaaegselt on kaevandaja kohuseks negatiivsed keskkonnamõjud minimeerida (selgituseks: mitte 30a pärast kaevandamise lõppedes); - kaalutakse üksnes väikesepindalaliste (kuni 5ha) ja lühiajaliselt (kuni 5a) kasutatavate karjäärade avamist; - pärast kaevandamise lõpetamist tuleb tagada looduslike protsesside ja maastikuilme taastamine. <p>On ilmne, et kaevandamisperioodiks (tavapäraselt 30 aastat) langeb karjääriga hõlmatud ala koos teenindusmaaga rohevõrgustikust välja ning</p>	Ettepanekut kaalutakse. Samas märgime, et tingimused, mis puudutavad kaevandamisest, peab heaks kiitma ka Maa-amet. Maa-amet on planeeringu kooskõlastaja ja vastavalt PlanS §76 lg 1 tuleb planeeringu koostamisel Maa-ametiga teha koostööd (kuna üldplaneering käsitleb Maa-ameti valitsemisalas olevaid küsimusi).

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		seal lakkab rohevõrgustik toimimast, mistõttu pigem peaks valla ruumilise arengu eesmärk olema rohevõrgustiku aladel karjääriviisilise kaevandamise vältimine ja kaevandamise kaalumise üksnes väikesepindalaliste ja lühiajaliselt (kuni 5a) kasutatavate karjääride puhul kui on kindlaks tehtud, et see ei sea ohtu konkreetse rohevõrgustiku ala toimimist.	
304.		Lk 54 p 6.3.3 ütleb, et Härgla kohaliku kaitseala eesmärk on olulise puhkeala säilitamine. Samas on alal lisaks puhkeotstarbele ka looduskaitsealine väärtus (vt KSH lk 38 - Alale jääb kaks metsa vääriselupaika ning arvukalt II ja III kategooria liikide leiukohti) ning suur tähtsus maakonna rohevõrgustiku kontekstis. Lisaks on alal pärandkultuuri väärtused. Seega teeme ettepaneku lisada ja loetleda antud lõigus ka Härgla metsamassiivi teised väärtused, et mitte jätta üldplaneeringu seletuskirjas alast ekslikult üheplaaniilist muljet.	Ettepanekuga arvestatakse.
305.		Kuivõrd Härgla mets on oluline puhkeala (rekreatsioon, korilus, looduses liikumine jne) ning tähtis rohevõrgustiku osa loomade liikumisradade sõlmpunktina, teeme ettepaneku määrata konkreetsetl Härgla metsale ehk KOV kaitseala ettepanekuga alale üldplaneeringus mürakategooria I.	Ettepanekut kaalutakse. Palume täpsustada, kas ettepanek on määrata kogu kohaliku kaitseala ettepanekuga ala või selle mingi osa puhke- ja virgestuse maa-alaks.
306.		Käsitlusega, et põllumajandus- (MP) ja metsa (MM) maa-alale jäävate ja kavandatavate eluhoonete õuealad tuleb pidada II kategooria aladeks ning ülejäänud osa ei ole otstarbekas lugeda müratundlikuks alaks, ei saa nõustuda ja see temaatika ei ole vast eriti põhjalikult veel läbi mõeldud. Rohevõrgustiku aladele tuleks minimaalselt määrata II mürakategooria, sest ülemäärasel müral on ilmne mõju rohevõrgustiku toimimisele. Kas rohevõrgustik jääb toimima kui selle keskele teha nt ringrada või lubjakivikarjäär koos 30a kestva müramõjuga, mida põhjustavad igapäevane lõhkamine, kivimi purustamine, sorteerimisliinid, transportimine, ladustamine jne? Rohevõrgustikus oleks kohane kehtestada II mürakategooria.	Ettepanekut kaalutakse. Müra normtasemetest kehtestamine lausaliselt rohevõrgustiku aladel väljaspool elamute õuealad ei ole üldjuhul asjakohane. Keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 kohaselt ei kohaldata atmosfääriõhu kaitse seadusest tulenevaid mürakategooriaid püsiva asustusega aladel.
307.		Teeme ettepaneku KSHs käsitleda ja anda üldine hinnang Härglasse rohevõrgustiku keskele kavandatava KOV kaitseala vs perspektiivse lubjakivikarjääri avamise konfliktile. Mis vastab üldplaneeringu tasandil hinnates rohkem piirkonna arengusuundadele? Kas rohevõrgustik on kaitstud kui selle keskele tuleb 30 aastaks lubjakivikarjäär koos kõige sellega kaasnevaga? KSH võiks käsitleda ja tuua karjääride loomise välja rohevõrgustiku toimuvust potentsiaalselt ohustava tegurina.	KSH aruannet täiendatakse üldise hinnanguga ja võimalik konfliktkoht tuuakse välja. Selgitame samas, et ÜP KSH aruande ülesanne on hinnata ÜP-ga kavandatavate tegevuste mõjusid. ÜP eskiis ei kavanda uusi mäetööstusmaid.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
308.		<p>Ettepanek on joonisele 7 lk 57 lisada Rail Baltic ja riigitee 15 planeeritud ja perspektiivsete ökoduktide asukohad ning tekstiliselt tuua välja, et neile riiklikele taristuobjektidele on kavandatud ökoduktid. Need seosed ei tule aruandest selgelt praegu välja. Lisaks tuleks välja tuua, et Härgla piirkonnas on rohevõrgustikul maakondlik tähtsus ja roll (see info praegu puudu ja rõhutamata, samas Härgla mets on maakonnaplaneeringu kohaselt maakondliku tähtsusega rohevõrgustiku element). Need täiendused aitaksid paremini selgitata ja põhjendada miks rohevõrgustikku antud piirkonnas täpsustati ja mis on selle rohevõrgustiku fragmendi sisuline väärtus.</p> <p>Olulisemad sellekohased KSH järeldused oleks kohane viia ka üldplaneeringu seletuskirja.</p>	<p>KSH aruannet täiendatakse viidatud teemakäsitlemise osas. ÜP seletuskirja täienduse vajadust kaalutakse edasisel planeeringu koostamisel.</p>
309.		<p>Ettepanek on konkreetselt Härgla metsa piirkonnas üle vaadata rohevõrgustiku piiritletus võrgustiku servaaladel ja seda täpsustada, sest servaalal on küsitav võrgustikku hõlmata olemasolevad õuealad, elamumaa sihtotstarbega katastriüksused jms.</p>	<p>Ettepanekut kaalutakse. Planeeringu ja KSH koostamisel on võimalik rohevõrgustiku paiknemise edasine täpsustamine, kuid juba praegu on külade tihedamini asustatud alad, kus võib eeldada ka asustuse edasist tihendamist, rohevõrgustikust välja jäetud. Kõiki majapidamisi rohevõrgustikust "välja lõigata" ei ole põhjendatud, sest need ka ei halvenda oluliselt rohevõrgustiku toimimist.</p>
310.		<p>Lk 78 lause - Härgla maardla kuulub kõrgemargilise ehituspaekivi geoloogilise uuringu perspektiivseks alaks. Ettepanek on see lause eemaldada, kuna see on pooltõde. Härgla maardla geoloogiline uuring näitab, et valdavalt ei ole maardlas kõrgemargiline kivim, vaid madalamargiline ning vaid madalamargiliste kihtide vahel esineb kõrgemargilise kivimi kihte. Vt väljavõtte OÜ Inseneribüroo Steiger „Härgla uuringuruumi geoloogilise uuringu aruanne“.</p>	<p>Täpsustame antud lõigu sõnastust ja lisame viite uuemale geoloogilise uuringu aruandele. Samas antud plokkide varu on ametlikult arvel kõrgemargilisena (Maa-ameti käskkirj 28. märts 2017 nr 1-1/17/321). KSH koostajal puudub õigus varu madalamargiliseks ümber liigitada, kuna KSH koostaja peab lähtuma maardla registrikaardist.</p>
311.		<p>Lk 78 - Üldplaneeringuga ei kavandata tegevusi, mis halvendaksid maavaravaru kaevandamisväärsena säilimist (Härgla lubjakivimaardla</p>	<p>KSH aruandes korrigeeritakse sõnastust, mis puudutab kaitseala ettepaneku mõju maavara</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		<p>piirkonda kohaliku kaitseala loomine toimub üldplaneeringust eraldiseisvalt ja seega selle mõjusid ÜP KSHs detailselt ei analüüsita).</p> <p>1) KOV kaitseala loomine ei halvenda maavaravaru kaevandamisväärsena säilimist, sest kuidas ta seda teeks?</p> <p>2) ÜP KSH võiks oma lennukõrguselt KOV kaitseala ettepanekut käsitleda ja hinnata, kuidas see on kooskõlas valla/piirkonna/kandi ruumilise arengu suundadega. ÜP on KOV koostatav dokument ja see on KOV võimalus tehtavaid maakasutuse valikuid põhjendada, konfliktikohtades ristuvaid huvisid analüüsida ja KOV tehtavat valikut toetada.</p>	<p>kaevandamisväärsena säilimisele. Samuti täiendatakse KOV kaitseala puudutavat teemakäsitlust. Samas märgime, et KOV kaitseala loomine toimub looduskaitseseaduse kohaselt ning ÜP KSH ülesandeks ei ole kaitseala loomiseks vajaliku ekspertiisi koostamine ja KSH raames seda ei tehta.</p>
312.		<p>Innovaatiline oleks ÜP-ga kehtestada puhverala ümber elamualade (hoonetest, õueala kõlviku piirist vms) mille sisse ei või karjääri rajada, analoogsel nagu lk 88 on analüüsitud tuulikute puhul, et säilitada valla elanikele inimväärne elukeskkond. Kuna karjäärade surve on Rapla vallas probleem ja kasvava tähtsusega, miks ei võiks seda temaatikat tuulikutega analoogse põhjalikkusega analüüsida. Kaevandatava materjali liigi ning kasutatava tehnoloogia järgi võiks nt liiva ja lubjakivi kaevandamise puhul puhverala olla erinev, nt liivakarjääris ilmselt ei ole sorteerimis- ja purustussõlme, ei toimu lõhkamist, seega sellel võiks olla üks puhverala ulatus lähimatest elamutest (tolm ja kaevandusveod on vast elamualade suurimad mõjutajad), samas lubjakivikarjääri min kaugus elamutest peaks olema ca 1,5-2km (sh 1,5km-2km on tüüpne kaevude inventeerimise ulatus lubjakivikarjääri kavandamisel, st sellisel distantsil eeldatakse teatud mõjude esinemise võimalust põhjaveele, lisaks esinevad sellel alal müra, tolmu ja lõhkamisest tingitud vibratsiooni mõjud).</p>	<p>Ettepanekut ei arvestata. Maavarade kaevandamine toimub maapõueseaduses määratud regulatsiooni alusel. Selliste puhvrite kehtestamine võiks oluliselt mõjutada maavarade kaevandamise võimalusi ja oleks maapõueseadusega vastuolus. Lisaks tuleb arvestada, et erinevalt tuuleparkidest on maavara kaevandamise peamiseks eelduseks kaevandamisväärsena maavara leidumine. Tuuleparkide puhul on välistavate puhvrite kasutamisega lähenemine võimalik ainult seetõttu, et eeldatakse, et piirangutevabadel aladel on võimalik alati ka tuuleenergiat toota (on piisavalt tuult ja põhimõtteliselt võimalik park võrku liita).</p>
313.		<p>KSH aruande eelnõu lk 15 ja lk 19 tabelites olevad tekstid on kahjuks deklaratiivsed ja isegi eksitavad kui ÜP ei sea kohustuseks KMH koostamist nende karjäärade puhul, mis jäävad allapoole KeHJS määratud KMH kohustust. Teeme ettepaneku, et ÜP seaks KMH kohustuse kui uut karjääri soovitakse avada rohevõrgustiku alal, sest see reaalselt aitaks kaasa, et eelnevalt mõjud rohevõrgustikule saavad hinnatud ja välja selgitatud.</p>	<p>Ettepanekut kaalutakse. KSH koostaja ei pea korrektseks üldplaneeringuga lausalist KMH kohustuse kehtestamist mõnele tegevusalale. KMH algatamise või mitteamalgatamise põhimõtted on Eestis riigisiselt reguleeritud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			seadusega ning Euroopa Liidu põhiselt KMH direktiiviga.
314.	Transpordiamet 16.08.2022 nr 7.2-1/22/14467-2 dokumendi viide	KSH aruande eelnõus on käsitlemata Hagudi maavara kaaveloa taotluse seotus Rail Balticu ja riigiteedega ning sellest tulenevad mõjud ümbruskonnale.	Hagudi kruusamaardlal on kaks kehtivat keskkonnaluba (Hagudi II ja Hagudi III karjäärile). KOTKAS registri (06.09.2022) seisuga antud maardla suhtes täiendavaid keskkonnaloo taotlusi menetluses ei ole, seega ka taotluste infot KSH aruandes kajastada võimalik ei ole. Praegust keskkonnaluba on pikendatud kuni 01.09.2039. Konkreetse kaevandusega kaasnevad mõjud kuuluvad hindamisele keskkonnaloo taotlemisel (vajadusel KMH käigus). ÜP-ga ei kavandata Hagudi kruusamaardlat ümbritseval alal maakasutuse muutust ja kajastatakse olemasolevaid karjäärialasid mäetööstusmaana.
315.		Planeeringu seletuskirja lk 23 ja tabelites lk 28, 29 kasutada mõiste „parkimistasku“ asemel „parkimiskoht“.	Ettepanekuga arvestatakse.
316.		Planeeringu seletuskirja osa 5.2.1. punkti 9 kohaselt „Maa-alade jagamisel peab igale üksusele olema tagatud juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt“. Palume täpsustada, mida on mõeldud mõiste „üksus“ all – kas krunti või arendusala kui tervikut. Juhime teie tähelepanu sellele, et riigiteede ääres on ristumiskohtade rajamine normidega piiratud. Vältida tuleb riigiteedele uute ristumiskohtade rajamist, eelistada juurdepääsuks kohalikke teid, lähestikku asuvate arendusalade juurdepääs riigimaanteele lahendada võimalusel ühise kogujateena ning ühe ristumiskohana. Uutel moodustuvatel katastriüksustel puudub üldjuhul õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigimaanteelt, erisuste üle otsustab Transpordiamet. Palume planeeringu seletuskirja lähtudes eelnevast täiendada ja korrigeerida.	Ettepanekuga arvestatakse.
317.		Planeeringu seletuskirja osa 5.11 punktis 5 asendada „kaugnähtavus“ sõnaga „nähtavuskaugus“.	Ettepanekuga arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
318.		Planeeringu seletuskirja osa 6.4.1. punkt 7 sõnastada järgnevalt: „Riigimaantee ja lähedusse planeeritavatele ükskõik mis otstarbega mastide kaugus peab olema riigitee muldkehast vähemalt võrdne selle posti või masti kõrgusega. Elektrituulikute ja tuuleparkide kavandamisel arvestada, et elektrituulik ei tohi avalikult kasutatavatele teedele (sõltumata nende funktsioonist, liigist, klassist ja lubatud sõidukiirusest) paikneda lähemal kui $1,5x(H+D) \cdot 2$ (3) (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori e. tiiviku diameeter). Väikese kasutusega (alla 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektrituulikuid teele lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus $(H + 0,5D)$ “.	Ettepanekuga arvestatakse.
319.		Esitasime 20.03.2020 kirja nr 15-2/20/6956-5 punktides 2.2.2-2.2.5 ettepanekud riigitee kaitsevööndite määramiseks. Punktides 2.2.2, 2.2.4 ja 2.2.5. tehtud ettepanekutega ei ole üldplaneeringus arvestatud. Palume nendega kas arvestada või sisuliselt põhjendada arvestamata jätmist.	Teemat käsitletakse edasise tegevuse käigus.
320.		Osas 6.4.1. on viidatud, et täiendavad tänava kaitsevööndi vähendamise ettepanekud on üldplaneeringus tehtud Juuru ja Hagudi alevikus. Juuru aleviku joonisel on näidatud leppemärk „Tänava kaitsevööndi laiendamine“, vähendamise ettepanekuid seal ja Hagudi aleviku joonisel ei kajastu. Märgime, et kaitsevööndite ruumikujud kantakse peale üldplaneeringu kehtestamist Maa-ameti kitsenduste kaardile, millest tulenevalt palume kaitsevööndite muutmisi üldplaneeringu joonistel üheselt arusaadavalt kajastada.	Jooniseid korrigeeritakse. Ekslikult on joonistel kajastatud vale kihti. Mõlemas alevikus vähendatakse.
321.		Transpordiamet ei nõustu T15 trassi alternatiivse ettepanekuga Rõa külas. Trassi asukoha muutmisega mittenõustumise põhjused oleme välja toonud Rapla Vallavalitsusele 07.06.2022 saadetud kirjas nr 7.2-2/22/1842-3.	Võetud teadmiseks, Transpordiameti seisukohaga nõustutakse.
322.		Planeeringu seletuskirja osas 6.2. on nõue, et ilusatel teelõikudel tuleb säilitada tee ajalooline looklevus, tee õgvendamine ei ole lubatud. Selline nõue ei ole lausaliselt põhjendatud. Riigiteedel on vajalik tagada tingimused ohutuks liiklemiseks, vajadusel teed laiendades ja õgvendades.	Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskirja täpsustatakse, et va juhtudel, kui riigitee rekonstrueerimine on vajalik liiklusohutusest lähtuvalt.
323.		Planeeringu seletuskirja lk 53 toodud nõuded ökoduktide toimivuse tagamiseks ei ole piisavad. Koostöös Rahandusministeeriumiga oleme eelnevalt (nt Järva ja Kose valla üldplaneeringu koostamisel) välja töötanud rohevõrgustiku toimimist tagavad tingimused ulukipääsude ümbruses. Palume üldplaneeringus määrata ulukipääsudele 500 m raadiusega piiranguvööndi ning lisada seletuskirja järgnevad tingimused:	Ettepanekuga arvestatakse, lähtudes pigem Saku valla üldplaneeringu protsessi jooksul kokku lepitud tingimustest.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		<p>11.1. ökodukti piiranguvööndis ei ole lubatud muuta olemasolevat maakasutust, sh muuta maakasutuse sihtotstarvet, mis võib vähendada looduslike alade osakaalu või muutuda takistuseks loomade liikumisel;</p> <p>11.2. ökodukti piiranguvööndis on keelatud teede, hoonete, aedade, piirete jms objektide rajamine, mis võivad takistada loomade ligipääsu ökoduktile;</p> <p>11.3. ökodukti piiranguvööndi metsasel alal tuleb säilitada puistu jätkuv sidusus ökodukti rajatiste ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel;</p> <p>11.4. ökodukti piiranguvööndis ei ole seni hoonestamata maaüksusel uue ehitiste (v.a õhuliinid, maakaabelliinid, maa-alused trassid) püstitamine üldjuhul lubatud. Lubatud on ehitiste püstitamine olemasolevate hoonestusaladega seotult nii, et olemasolevad ja 3 (3) kavandatavad ehitised moodustavad kompaktsed terviku;</p> <p>11.5. ökodukti piiranguvööndis tuleb maaomanikel metsa majandades ja/või metsamajandamiskava koostades arvestada, et ökodukti suudmeala piirkonna metsad toimivad ökoduktile juurdepääsuks. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab rohevõrgustiku puistu sidususe ja toetab loomade ökodukti suudmeni jõudmist. Raiete planeerimisel on soovitatav alustada ökodukti omanikuga koostööd juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku puistulise sidususe ja loomade läbipääsu ökoduktile. Metsateatis ökodukti piiranguvööndis tuleb kooskõlastada ökodukti omanikuga;</p> <p>11.6. maavarade kaevandamist ökoduktide piiranguvööndis tuleb vältida. Maavara geoloogiline uuringuluba ja kaevandamisluba tuleb kooskõlastada ökodukti omanikuga;</p> <p>11.7. ökodukti piiranguvööndis on keelatud jahipidamine.</p>	
324.		<p>Mitmes asulas on planeeritud suured arendusalad (nt Juurus ja Kaius väikeelamu maa-alad, Raplas segahoonestus- ja elamualad, jne), mis perspektiivselt jagatakse väiksemateks kruntideks. Võimalikke juurdepääse, sh riigiteedelt, on üldplaneeringus käsitletud väga ebaühtlaselt – osadel arendusaladel on näidatud perspektiivsed teed ja juurdepääsud, teistel mitte. Arvestades riigiteede (eelkõige põhi- ja tugimaanteed) suure liiklussageduse ja transiitliiklust toetava funktsiooniga, on riigiteelt ristumiskohtade rajamine piiratud. Seetõttu tuleb üldplaneeringus, lähtudes PlanS § 75 lg 1 punktist 1 määrata arendusalasid teenindavate perspektiivsete kohalike teede üldised asukohad ning perspektiivsete riigiteede ristmike asukohad. See</p>	<p>Teemakäsitlus vaadatakse üle, kuid mõõname, et arendusaladele teede ja tänavavõrgu kavandamine on pigem DP kui ÜP küsimus. PlanS § 75 lg 1 p 1 kohaselt on ÜP ülesanne teede üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine, samal ajal kui DP ülesanneteks PlanS § 126 lg 1 p 4 kohaselt on avalikule teele juurdepääsu võimaliku asukoha ja</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		võimaldab vältida tulevikus olukordi (nagu juhtus Tuti külas Nuki detailplaneeringu menetlemisel), kus detailplaneeringute ja/või projekteerimistingimuste menetlus seiskub, sest kruntide juurdepääsude küsimuses ei jõua arendajad/krundi omanikud koostöös Transpordiametiga lahenduseni, mis tagaks avalikke ohutu ja toimiva liikluskorralduse.	liikluskorralduse põhimõtete määramine.
325.	MTÜ Raikküla Mõis 16.08.2022 dokumendi viide	<p>Määrata Raikküla mõis miljööväärtuslikuks alaks. Terviklikkuse säilimise nimel peaksid selle ala sisse kuuluma ka järgmise hooned:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tall-kastellihoone / mõisa ansambelis - Õllefabrik / mõisa ansambelis - Sepalaut / mõisa ansambelis - Puutöökoda / mõisa ansambelis - Masinateruum / mõisa ansambelis - Silotorn (varemetes)/ mõisa ansambelis - Õunaait (varemetes)/ mõisa ansambelis - Rehehooned, 2 tk. (1 varemetes)/ need asuvad proportsionaalselt mõisa pargi tagaosa kahel sihiteljel ja on mõlemad olulised objektid mõisa maastikulisel ülesehitusel. - Heinaküün / Raikküla mõisa allee alguses üle maantee, nn. Järveheinamaal ja mille servas, nn Hauametsas asub Keyserlingide matmispaik - Eona e. Joonase kõrts / Rapla-Järvakandi maanteel <p>Lisada seletuskirja järgmised tingimused Raikküla mõisa miljöö säilimiseks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mõisahooned säilitada võimalikult autentsetena, vältida peale- ja juurdeehitusi. 2. Mõisahoonete renoveerimisel kasutada algupäraseid materjale ja viimistlust. 3. Leida sobivad funktsioonid kõikidele mõisakompleksi hoonetele. 4. Ajalooliste kõrvalhoonete taha ja vahele on kerkinud korterelamuid, mis iseenesest toob elu mõisahoonete vahele. 5. Miljööalale jäävate hoonete kompleksse renoveerimise puhul koostada ehitusprojekt, mille arhitektuurne lahendus toetab mõisakompleksi olemust. Uusehitisi alale mitte kavandada. 	Ettepanekuga ei arvestata, kuna kultuurimälestisena on kaitse juba tagatud. Dupleerimine ei ole vajalik.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		6. Lähiala hoonestuse fassaadidel kasutada mõisahoonetega harmoneeruvaid materjale. 7. Säilitada mõisapargile omane haljastus ja allee. 8. Säilitada ja taastada ajaloolised aiad. 9. Tagada mälestiste vaadeldavus ja säilitada mõisaansambli põhivaated. 10. Tehniliste elementide paigaldamine avalikust ruumist nähtavale kohale ei ole lubatud, v.a päikesepaneelide paigutamine katusele.	
326.		<p>Tuuleenergia arendusala „T3“ kavandamine ning Raikküla mõisa kui maamärgi säilimine ja arendamine ÜP-s kirjeldatud kujul on omavahel konfliktne kuna ÜP seletuskirjas on peatükis „Kultuuriväärtuslike objektide kaitse- ja kasutamistingimused“ kirjas, et „1.3. asulates pidada eelkõige ehitismälestiste juures silmas, et erinevad arendustegevused ka väljasool mälestise kaitsevööndit (st lähialas) harmoneeruks mälestisega – ehitismälestised on sageli ka märgilised hooned ja maamärgid – nt mõisaansamblid/.../“. Samas üldplaneeringu KSH aruandes märgitakse, et „Tuulegeneraatorid on väga kõrged objektid ja seega võivad muuta vaateid väga ulatuslikel aladel. Samuti on tegu maastikus mitme kilomeetri ulatuses domineeriva objektiga. Tuulikute mõju maastikupildi muutusele on suur ja seega võivad nad oluliselt mõjutada väärtuslikke maastikke ning piirkonna olulisi vaateid./.../ Selgetes ilmastikuoludes ja avatud vaatekoridoride korral võib tuulepark olla nähtav umbes kuni 35 km kaugusele.“</p> <p>Tuuleparkide arendusala kavandamisel arvestada, väljaspool ehitismälestiste kaitsevööndit oleva lähiala suuruseks vähemalt 5 km raadiuses, mis võimaldaks mõisatel maastikus kaitsealuse maamärgina siiski domineerida, säilida ja arenedada. Lisaks kuna Raikküla mõisa lähedale on Kehtna valla üldplaneeringu järgi võimalik rajada üle 150 m kõrguseid tuulikuid piiranguteta, siis tegelik vajalik minimaalne puhver mõisa ja tuulepargi vahel saab ajas vaid kasvada koos tootmises olevate tuulikute mõõtmete pideva kasvuga.</p>	Ettepanekuga ei arvestata. Rapla vallavolikogu hinnangul ei ole põhjendatud erandi tegemine Raikküla mõisaansamblile.
327.		Teeme ettepaneku muuta kogu Raikküla mõisasüdame ala segahoonestuse maa-alaks (S), nii nagu näiteks on seda tehtud Kuusiku mõisasüdame puhul ja mis oma olemuselt on vastavuses Raikküla mõisa ala maakasutusele.	Ettepanekut kaalutakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kuna Raikküla mõisa näol on tegelikult juba tegemist segahoonestusalaga, mis koondab enda alla segafunktsioonina piirkonna toimimise jaoks olulised funktsioonid: äri-, elamu-, üldkasutatavate hoonete, valitsus-, kultuuri- ja meelelahutusasutuste maa-alad, siis Ehitismälestiseks olevate hoonetega alale segaotstarbega maa-ala kavandamine võimaldab nende kasutuses hoidmiseks laiaotstarbelist ja paindliku maakasutust, mis on kultuuriväärtuste säilimise osas positiivseid säilimiseeldusi loovaks. Raikküla mõisasüda ja muinsuskaitse all olevate Raikküla mõisa hoonete maa on hetkel Rapla valla maakasutusplaani kaardil märgitud ühiskondliku hoone maa-alana (AA).	
328.		Lisada ÜP seletuskirjas 6.1 Avalik ruum ja haljastuse punkti - Tingimused avaliku ruumi loomiseks ja haljastuse kujundamiseks – alla järgmised alapunktid: - Kultuuripärandi väärtustamise seisukohast on oluline, et uued ehitised ei domineeri, vaid võimestavad kultuuriväärtuslikke hooneid või ansambleid. - Märgiliste hoonete puhul arvestatakse vaadeldavuse ja vaatekoridoridega.	Ettepanekuga on juba põhimõtteliselt arvestatud. Seletuskirja ptk 6.2.3 punkt sätestab, et mälestiseks olevate hoonetele (ja XX sajandi arhitektuuripärandi hoonetele) tuleb tagada vaadeldavus.
329.		Määrata Rapla vallas asuvatele maakondliku tähtsusega ja potentsiaalse riikliku tähtsusega väärtuslike maastike ümber 2000 m puhverala. Nimetatud kõige väärtuslikumate maastike puhverala võtta arvesse tuuleenergia arendusalade kavandamisel.	Ettepanekuga ei arvestata. Väljaspool väärtuslikku maastiku paikneva tuulepargi mõju väärtuslikule maastikule saab olla eeskätt visuaalne – st muutuvad väärtuslikud vaated. Vaadete muutumine sõltub väga olulisel määral reljeefist ja maakasutusest (mets, avatud põllumaa, tiheasustusala). Arvestades kõrgendatud vajadust leida üldplaneeringutes tuuleparkide rajamiseks potentsiaalselt sobilikke alasid ei ole asjakohane niivõrd ulatuslike alade välistamist kui reaalselt ei pruugi tuulepark väärtusliku maastiku olulisi vaateid mõjutada.
330.		Rapla valla üldplaneeringus on maakondliku tähtsusega väärtuslikku maastiku – Raikküla – territooriumi vähendatud ja piire muudetud.	Teemakäsitlus vaadatakse üle edasise planeerimise käigus.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Taastada maakondliku tähtsusega väärtusliku maastiku – Raikküla piirid vastavalt dokumendile Rapla maakonnaplaneering 2030+. Kui on võimalik, võiks piire pigem suurendada ja muuta Raikküla väärtusliku maastiku osaks ka Rapla üldplaneeringuga kohalikuks kultuuriväärtuslikuks objektiks nimetatud Kaigepere mõis – Raikküla mõisa karjamõis.	
331.		ÜP KSH aruandes punktis 4.6 Mõju kultuurilisele keskkonnale, tuleb kirjeldada ka eraldi punktadena järgmised teemad <ul style="list-style-type: none"> - Mõju kultuurimälestistele - Mõju pärandkultuuriobjektidele - Mõju miljööväärtuslikule alale - Mõju väärtuslikele maastikele 	Ettepanekuga arvestatakse. KSH aruannet täiendatakse.
332.		Kanda planeeringu kaardile taustinfona ka kultuurimälestise kaitsevöönd juhul kui kultuurimälestistele on kehtestatud kultuuriministri käskkirjaga ühine kaitsevöönd.	Kultuurimälestiste kaitsevööndite kajastamist taustinfona kaalutakse. Info on kaardirakenduses olemas, kuid loetavuse huvides on trükikaartidel kajastatud mälestised vaid objektidena, ilma kitsenduse ala välja joonistamata.
333.		Määrata Rapla valla ÜP-s avaliku kasutusega teeks Raplamaa väärtuslikel maastikel asuvad need kaitsealused mõisaallee teed, mis ühendavad alleed riiklike mälestistena kaitse all olevate mõisa peahoone ja pargiga.	Teede avalikuks kasutuseks määramine toimub ÜP-st eraldiseisva menetlusena, juhtumipõhiselt ja kokkuleppel maaomanikega.
334.		Uus transiittee viia täielikult väljaspoole mõisa kaitsevööndit ehk kinnistu Talli tee 1 kõrvalt täielikult Kiviaia kinnistule ning uue planeeritava transiitkoridori asukohas kontrollida, et see ei jääks kinnismälestise kaitsevööndisse ega mälestise alasse. Hetkel on see väikses osas mõisa pargis, lõigates sisse pargi kaitsevööndi ja mälestise alasse - terviklikku mõisa parki, mille välist kontuuri on piiritletud maakivimüürid (osaliselt tänaseks taastatud).	Ettepanekut kaalutakse planeerimissettepaneku väljatöötamisel.
		Hetkel planeeringus olev transiittee on kahe järsu kurviga. Ettepanek tagab ilma kurvideta transiittee, mis oleks kokkuvõttes liiklejatele märkimisväärselt turvalisem. Lisaks on Kiviaia kinnistu ainuomanik allakirjutanud ja valmis vahetama Kiviaia kinnistu mõisapargis asuva valla transiittee koridori maa-alaga.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
335.		<p>Arvestada Raikküla mõisa poolsete järgmiste ettepanekutega, mida esitasime ideekorje kaardil ja saatsime Rapla Vallavalitsusse e-kirjaga 7.01.2020. a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehtestada Raikküla mõisa alleega piirnevatel kinnistutel uusehitiste keelu võõnd. Tegemist on ajalooliselt olnud karjamaade ja koplitega, kus vaatekoridorid ulatusid kilomeetrite kaugusele ning vaadetes domineerisid mõisahooned. Allee on olnud laiem, ajalooliselt on olnud alleekoridore kolm, tänaseni on 2 koridori säilinud. Alleekoridorid koonduvad peateljele, vaatesihiga kõige tähtsamale hoonele - härrastemajale. - Raikkülla luua tuletõrje veevõtukoht, millel oleks avalik kasutus, teenindaks nii mõisa, kultuurimaja, kooli kui ka korrusmaju. - Rajada tuleks jalgsi/rattaga liiklejatele ohutuse tagamiseks kergliiklustee mõisa-alleele – parempoolse alleekoridori vahele, koos mõisa keskkonda sobituva pargiinventariga. - Kergliiklusteena vajab juurdepääsu Rapla-Järvakandi maanteelt Raikküla mõisa kalmistu (ajaloomälestis) Hauametsas. Hauamets peab säilima metsana, looduslikust puistust kujundatud parkmetsana. - Samuti tuleks rajada kergliiklusteena juurdepääs Raikküla mõisa uuele pargile (rajatud 19. sajandil või varem). Siin asuvad looduskaitse objektid, ka Raplamaa üks jämedamaid tammesid – Jänusmäe tamm (Uuepargi tamm). Parandada kaardil, seal on „Jaanusmäe tamm“. Kolm eelpool nimetatud kergliiklusteed tuleks kanda Rapla valla maakasutuskaardile kui perspektiivsed kergliiklusteed. 	<p>Ettepanekuid arvestatakse osaliselt. Uusehitiste keelu võõndi kehtestamine ei ole põhjendatud. Kultuurimälestiste kaitseks on kehtestatud piiranguvõõnd ja ÜP-ga seatakse tingimuseks säilitada vaadeldavus. Lisaks märgime, et ümberkaudsed põllumajandusmaad on määratud väärtuslikeks põllumajandusmaadeks, eesmärgil hoida need eelkõige põllumajanduslikus kasutuses (avatus), mitte metsastada jne (vt tingimused ptk 6.3.4.). Tuletõrje veevõtukohta rajamiseks on ÜP-s tingimused antud. Reaalne ehitus sõltub eraomanike, riigi ja valla võimekusest panustada. Kergliiklusteid ja juurdepääse võib kavandada ka ilma ÜP tasandil tingimusi ette nägemata, kuid ettepanekut kaalutakse.</p>
336.		<p>Tuua ÜP-s sisse tuuleenergeetika arendusalade välistamine 5 km raadiuses riiklike mälestistena kaitse all olevatest ja Raplamaa väärtuslikel maastikel asuvatest mõisaansamblitest.</p>	<p>Ettepanekuga välistada tuuleenergeetika arendusalad 5 km raadiuses mõisaansamblitest ei arvestata.</p> <p>Mõju mõisatele (sh turismitulu võimalik vähenemine tuulikute põhjustatava visuaalse mõju tõttu) sõltub suuresti sellest, kas mõisale või mõisa juurest avanevaid olulisi vaateid tuulepark muudab. Eesti mõisaid ümbritsevad sageli mõisapargid (sh Raikküla mõisa),</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			<p>mistõttu vaadete muutust ei saa hinnata ainult kauguse põhjal. Tuleb analüüsida nähtavust ja konkreetset olukorda, mis on tuulepargi DP KSH tasemel hinnatav.</p> <p>ÜP seab tuuleparkide kavandamise järgmisele tasemele (DP ja KSH) ka vastava tingimuse, kus tuuleparkide kavandamisel tuleb anda visuaalse mõju hinnang (sh fotomontaažid vms illustreerivad materjalid, tuulikute nähtavusanalüüs), mõju maastikupildile, sh väärtuslikele maastikele, vaadetele, riiklikule ja kohalikule kultuuripärandile.</p>
337.	Multiland OÜ 16.08.2022 dokumendi viide	<p>Koostatava ÜP kohaselt on Multiland OÜ-le kuuluvad kinnistud Aikepa (katastriüksus: 65401:002:0084), Männikäbi (katastriüksus: 27701:005:0075) ja Mondo (katastriüksus: 65401:003:0149) määratud rohevõrgustiku koosseisu kuuluvaks.</p> <p>Multiland OÜ põhitegevuseks on metsamajandamine ja antud kinnistute rohevõrgustikku määramisega seab kinnistu omanikele täiendavaid piiranguid ja piiravad ettevõtlusvabadust.</p> <p>Kui vastavate Kinnistute rohevõrgustikku määramine on vältimatu, tuleb kinnistute omanikule määrata hüvitis.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata. Üldplaneeringu käsitluses tuleb rohevõrgustiku paiknemise ja kasutustingimuste määramisel tagada nii rohevõrgustiku ökoloogiline sidusus kui arvestada ka rohevõrgustiku rekreatiivsete eesmärkidega. Rohevõrgustiku tingimused ei piira metsa majandamist vastavalt õigusaktidele ja metsa majandamise kavadele. Täpsustame, et Aikepa kinnistu jääb rohevõrgustikust välja.</p>
338.		<p>PlanS § 75 lg 1 p 1 kohaselt on üldplaneeringu ülesandeks transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri, sealhulgas kohalike üldise asukoha ja nendega seotud kitsenduste küsimused üldplaneeringus. Multilandi kinnistutele Männikäbi (katastrinumber: 27701:005:0075) ja Mondo (katastrinumber: 65401:003:0149) puudub vajalik juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt. Multilandi äritegevuseks on metsa jätkusuutlik majandamine, mille üks osa on jooksev metsakorraldus. Pidev</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata. ÜP ülesanne ei ole kinnistupõhiselt juurdepääsuteede lahendamine. Juurdepääs kinnistule tuleb kokku leppida puudutatud kinnistute omanikega. Antud ettepaneku kontekstis ei ole tegemist kohaliku tee</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		metsakorraldus eeldab mõistliku ligipääsu Kinnistutele, näiteks metsa sanitaarse seisundi hindamiseks. Ettepanek koostatava ÜP-ga võimaldada kinnistutele Männikäbi (katastrinumber: 27701:005:0075) ja Mondi (katastrinumber: 65401:003:0149) vajalik juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt.	vaid kinnistule juurdepääsuvajaduse lahendamiseks.
339.	eraisik 16.08.2022 dokumendi viide	Käesoleval ajal on potentsiaalne tuuleenergia ala määratud võrdlemisi väiksenä, mis ei võimalda alale mõistlikku suurusega tuulepargi rajamist. Samuti võib ala väiksus oluliselt piirata tuulikutele mõistliku planeeringulahenduse koostamist detailplaneeringu raames. Potentsiaalse ala kavandamine üldplaneeringus võimalikult ulatuslikult, võimaldaks detailplaneeringu koostamisel suuremat paindlikust tuulikute asukohtade määramisel, lähtudes juba konkreetsetest loodusuringutest alal. Ala määramine liiga väiksenä võib kaasa tuua olukorra, kus detailplaneeringu koostamisel ei ole võimalik tuulikuid reaalset paigutada selleks looduskaitsealalt sobivaimadesse kohtadesse. Teen ettepaneku viia Võhakõnnu asukohas üldplaneeringu menetluse raames läbi täpsem analüüs antud alal tuuleenergeetika arendamisele piiranguid põhjustavate objektide osas (arvestama peaks Tõrasoo looduskaitseala kaitse eesmärgiks olevate väärtuste reaalset paiknemist kaitsealal) ja võimalusel tuuleala piire laiendada Soostre maaüksust hõlmavaks (katastriüksus 65403:002:0520).	Üldplaneeringu edasisel väljatöötamisel vaadatakse tuulealad uuesti üle vahepeal ajakohastatud Keskkonnaameti juhendmaterjali valguses ning lähtudes vahepeal täpsustunud tuulikute ehitusalasid puudutavast käsitlusest. Üldiselt soovitakse üldplaneeringu tuulealad leida ühtse meetodikaga (välistava kaardianalüüsi kaudu) ilma olulisi erandeid tegemata. Täiendav analüüs siiski tõenäoliselt ei muuda oluliselt tuulealaks sobiliku ala paiknemist Teie kinnistul.
340.	eraisik 16.08.2022 dokumendi viide	Määrata Väljataguse küla koos põldudega väikeelamumaaks, mille minimaalne krundi suurus oleks 5000m ² .	Ettepaneku kohaselt on tegemist linna ulatusliku laiendamisega lõuna suunas. Ettepanek vajab põhjalikumalt kaalumist ja seisukoha kujundamist.
341.		Projekteerimistingimuste väljastamisel arvestada Haguküla tüübiga ja fikseerida uute hoonete omavaheliseks kauguseks 75 m ja olemasolevate hoonetega 100 m. Hoone maksimaalseks korruselisuseks määrata 1,5 korrust ja kõrguseks 8m. Katusetüübina lubada ainult viilkatust.	Ettepanek mahub seatud tingimuse piiridesse. Mõistlik on säilitada mõningane paindlikus ja mitte seada hajaasustusega alal liialt kitsendavaid meetri täpsusega tingimusi.
342.		Näha ette liitumine Rapla linna kanalisatsioonivõrguga.	Ettepanekuid on võimalik rakendada ka praeguste tingimuste kohaselt.
343.		Uute elamugruppidel näha ette ühine puurkaev või liitumine Rapla linna veevargiga.	
344.		Võimalusel laiendada Väljataguse küla teed kergliiklustee rajamiseks, et tagada juba praeguste ja tulevaste kergliiklejate ohutus.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
Pärast ÜP ja KSH aruande eelnõu avalikustamist laekunud ettepanekud			
345.	Härgla, Pirgu ja Purila kogukondade nimel Härgla külavanem 17.08.2022 dokumendi viide	Palume eemaldada mäрге paekarjääri rajamise kohta kuna Rapla vald on meie kogukondadele lubanud, et sellesse kohta karjääri ei rajata. Oleme tänasel päeval ka MTÜ Roheline Härgla'ga riigikohtus arutamas maapõue uuringutele kohalike seisukohtadega mitte arvestamisega.	Tegemist on maardla ja riigi maavaraga, mitte karjääriga. Mäetööstuse maa-ala ei ole ÜP-ga määratud.
346.	Muinsuskaitseamet 22.08.2022 dokumendi viide	Rapla valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes on riiklikku ja kohalikku kultuuripärandit käsitletud väga napilt, mistõttu ei ole võimalik KeHJS § 40 lg 6 kohaselt üldplaneeringu lahenduse tegelikku mõju riiklikule kultuuripärandile piisavalt hinnata.	Võetud teadmiseks.
347.		Soovitame KSH ptk 4.6 tuua eraldi välja mitte-kaitsealune arheoloogiapärand ja lisada järgnev: „Tuginedes sellele, et arheoloogide, hobiotsijate ja koduloohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal juurde uut infot arheoloogiliste paikade kohta, mida ei jõuta kaitse alla võtta, tuleb arheoloogiapärandi hävimise vältimiseks tagada meetmed selle kaitseks. Muinsuskaitseameti poolt tehtava arheoloogia-tundlike alade analüüsi abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski kohtades, kus kavandatakse ehitustegevust, kuid seni avastamata ja prognoosimata muistised võib välja tulla ka väljaspool mälestisi ja arheoloogiatudlikke alasid.“	Ettepanekuga arvestatakse planeerimisetpaneku väljatöötamisel.
348.		KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) tuleb alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus.	Ettepanekut kaalutakse planeerimisetpaneku väljatöötamisel.
349.		Prognoositud arheoloogiatudlikel aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui: o algatatakse detailplaneeringut; o ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on enam kui 500 m ² . Lisaks tuleb nii üldplaneeringus esitatud arheoloogiatudlikel aladel kui ka mujal arheoloogiapärandi avastamisel tagada arheoloogiapärandi kaitseks muinsuskaitseaduses ette nähtud tegevused. Üldplaneeringu edasisel koostamisel esitatakse arheoloogiatudlikud alad 2022. aasta seisuga, kuhu planeeringu või ehitise kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel	Ettepanekut kaalutakse planeerimisetpaneku väljatöötamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		küsida Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta. Kuna nimetatud info on ajas täienev, siis on võimalik, et tulevikus tuleb asjakohane info mõnest muust andmebaasist.	
350.		Lisada ptk 4.6 Mõju kultuurilisele keskkonnale ka mõju arheoloogiatundlikutele aladele.	Arvestatakse.
351.		Analüüsida üldplaneeringu lahenduse mõju riikliku kultuuripärandi objektidele.	Ettepanekuid kaalutakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.
352.		Analüüsida üldplaneeringu lahenduse mõju XX sajandi arhitektuuripärandi objektidele ja miljööaladele.	
353.		Soovitame kaaluda riikliku kultuuripärandi käsitluse järgneva info lisamist: Kultuurimälestised näitavad piirkonna ja kultuurmaastiku ajaloolist mitmekesisust, mistõttu tuleb edasises tegevuses (detailplaneeringu koostamisel, projekteerimistingimuste andmisel) lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada avaliku huviga. Kinnismälestise kaitseks on kehtestatud kaitsevöönd, mille eesmärk on tagada mälestiste säilimine ajalooliselt väljakujunenud maastikustruktuuris ja mälestist vääriavas keskkonnas. Kui ei ole määratud teisiti, siis on mälestise kaitsevöönd 50 m, tihedalt koos asuvatele mälestistele on määratud ühine kaitsevöönd. Kui kinnismälestisele või kaitsevööndisse soovitakse ehitada või rajada teid, liine, trasse vm, tuleb kavandata tegevus kooskõlastada Muinsuskaitseametiga. Mälestistena riikliku kaitse all olevad hooned hoida võimalusel kasutuses või kasutusest väljas olevatele leida (uus) sobiv kasutusotstarve. Hoonete algne välisilme säilitada/taastada. Tagada ümbruse heakord ja vaadeldavus.	Ettepanekuid kaalutakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.
354.		Soovitame lisada ptk 6.2.3 „Kohaliku tähtsusega väärtuslikud üksikobjektid“ juurde tingimus: „Riikliku kaitse all mitte olevate väärtuslike üksikobjektide nimekirja kuuluvate hoonete ja rajatiste lammutamise soovi korral teha koostööd Muinsuskaitseametiga eesmärgiga anda ametile võimalus kaaluda objekti mälestiseks tunnistamise menetluse algatamist. Samuti tuleb amet kaasata juba mälestiseks tunnistamise ettepaneku saanud objekti lammutamise ja ümberehitamise kavandamisele.“	Ettepanekut kaalutakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.
355.		Soovitame lisada ptk 6.2 „Kultuuriväärtuslikud alad ja objektid“ eraldi peatükina looduslike pühapaikasad käsitlev osa, et tõsta teadlikkust ning tagada nende säilimine. Looduslike pühapaikasad käsitlev materjal on lisatud kirjale. Palume kanda looduslikud pühapaigad üldplaneeringu kaardil eraldi kaardikihile.	Ettepanekut kaalutakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
356.		Korrigeerida lk 50 kultuurimälestiste registrisse kantud kinnismälestiste andmed: Kinnismälestiste arv vallas kokku: 313 - ajaloomälestised - 24 (neist 4 on ajaloo- ja ehitismälestised) - ehitismälestised - 119 - arheoloogiamälestised - 161 - kunstmälestised - 13	Arvestatakse.
357.		Soovitame lisada ptk 6.5.8 „Taastuenergeetika“: Tuuleparkide ja päikeseenergeetika kavandamise korral: kultuurimälestiste (soovitavalt ka mitte kaitse all oleva pärandkultuuri, arheoloogiaobjektide jms) lähedusse tuule- või päikesepargi kavandamisel teha koostööd Muinsuskaitseametiga	Arvestatakse.
358.		Palume lisada kaardile Vahastu kalmistu ümber 50m kalmisturahu vööndi.	Ettepanekutega arvestatakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.
359.		Kustutada ptk 6.2.1 Väärtuslikud maastikud: Alu mõisa kirjelduse juurest kabelimägi / kultusekivid.	
360.		Palume korrigeerida ptk 6.2.2 miljöölade numeratsiooni.	
361.		Soovitame loobuda miljööala moodustamisest Juuru mõisasüdames, Purila küla mõisasüdames, Kuusiku mõisakompleksis ning Hagudi mõisas ja alleel. Need alad jäävad mälestiste kaitsevööndisse ja topeltkaitse võib tekitada segadust.	Arvestatakse.
362.		Soovitame laiendada Alu mõisa väärtusliku maastikuala teest läänepoole jäävate tiikide alale. Need tiigid on ka mõisa ajalooa seotud ning rajatud teiste tiikidega samal ajal.	Ettepanekuid kaalutakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.
363.		Soovitame Järvakandi mõisa miljööala laiendada Staalide vana kalmistu ja selle kaitsevööndi järgi. Kirjale on lisatud Järvakandi mõisa kalmistute eksperdihinnang.	
364.		Palume eemaldada kaardilt XX arhitektuuripärandi objekti tähise Tallinna mnt 23 hoonelt, kuna see on mälestis.	Arvestatakse.
365.		Palume täiendada XX sajandi arhitektuuripärandi objektid lõiku: „Rapla vallas leidub XX sajandi arhitektuuripärandi objekte nii tsaari-, vabariigi- ja nõukogude perioodist, maaehituspärandist rehemajasid 17tk, vallamajasid 7tk, koole 8tk ning 1 militaarpärandi objekt“.	Arvestatakse.
366.		Soovitame lisada kohaliku väärtusega objektide nimekirja ka: - Riikliku kaitseta looduslikud pühapaigad (LPP Tabel 2) koos 50 m kaitsevööndiga pühapaiga ümber; - Järvakandi mõisa von Taubede matusekabel + 50 m kaitsevöönd;	Ettepanekuid kaalutakse planeerimisettepaneku väljatöötamisel.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		<ul style="list-style-type: none"> - Järvakandi mõisa Staalide vanem kalmistu + 50 m kaitsevöönd; - Kuusiku vana lennuvälja kaponiirid (Vardi metskond 47 kinnistu ja sellest kirdepoolsed kinnistud); - Kuusiku uue lennuvälja kaponiirid (Kuusiku lennuvälja kinnistul ja sellest põhjaja loode pool säilinud maastikuvormid); - Juuru Püha Vassili Suure kirik, Juuru, Tallinna mnt 44d; - Rapla Viljandi mnt 90 tellisetöölise maja; - Rapla Telliskivi tn 2, elamu; - Ülejõe alajaam, Ülejõe küla; - Rapla raudteejaama koorikatusesega pagasi-kaubaait; - Rapla raudteejaama hoone; - Kuusiku aleviku, Sireli tn äärsed hooned; - Kuusiku lennuväli; - Koikse raudteejaama elamu; - Koikse raudteejaama pagasikuur. <p>Kirjale on lisatud väärtuslike objektide nimekiri. Palume lisada XX sajandi arhitektuuripärandi objektide lõigu juurde ka nende objektide nimekiri, mis on kajastatud ka kaartidel.</p>	
367.	Keskkonnaministeerium 24.08.2022 dokumendi viide	Keskkonnaministeerium annab seisukoha ÜP kooskõlastamise etapis. Palume hoida Keskkonnaministeeriumit kursis üldplaneeringu ja KSH aruande edasise menetlemisega.	Võetud teadmiseks ja arvestatakse.
368.	OÜ Rail Baltic Estonia 25.08.2022 dokumendi viide	Rail Baltica raudtee projekteerimise käigus on kavandatud lisaks Rõa (Rõa külas Vidreku katastriüksusel, katastritunnus 66903:002:0067) ja Kalevi (Alu-Metskülas Vahastu metskond 95 katastriüksusel, katastritunnus 66903:001:0040) ökoduktidele veel kaks ökodukti, mis asuvad rohelise võrgustiku aladel: Kuusiku ökodukt (Väljataguse külas Rapla-Pärnu raudtee 637 katastriüksusel, katastritunnus 66801:001:1193) ja Raela ökodukt (Raela külas Rapla-Pärnu raudtee 626 katastriüksusel, katastritunnus 66801:001:0676). Palume üldplaneeringut selles osas täiendada.	Arvestatakse.
369.		Lisaks ökoduktidele on Rail Baltica raudtee projekteerimise käigus kavandatud kaks loomatunnelit, mis asuvad rohelise võrgustiku aladel: Põhja-Hagudi loomatunnel Kuku külas Näagu (katastritunnus 66901:001:0489) ja Kribumetsa (katastritunnus 66901:001:0488) katastriüksuste piiril ning Lõuna-Hagudi loomatunnel Mõisaaseme külas	Arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Nurgaotsa katastriüksusel (katastritunnus 66904:001:2060). Palume üldplaneeringut selles osas täiendada.	
370.		Lisaks asub Sikeldi külas Kodila jõel ristumine ning kariloomade läbipääsuks on projekteeritud Sikeldi loomatunnel (katastritunnus 66801:001:1340).	Arvestatakse.
371.		<p>Seletuskirja peatükk 6.3.1 käsitleb roheline võrgustiku tingimusi, kus on määratud, et ökodukti suudme piirkonnas on oluline tagada looduslikud kooslused ja mitte takistada loomade liikumist. Lisatud on nõue piirdeaedade ja ehitiste/rajatiste rajamise kohta, kuid puuduvad tingimused metsa majandamiseks ning kaevanduste rajamiseks. Soovitame lisada, et arendustegevuse, metsamajandamise või kaevanduse planeerimisel tuleb kaasata loomastikuekspert, kes hindab arendatava tegevuse mõju ökodukti efektiivsusele ning hindab rohekoridori toimivust tervikuna.</p> <p>Käesoleva üldplaneeringu alas läbiviidavas Rail Baltica keskkonnamõjude hindamise aruandes on toodud ettepanekud piirangute kehtestamiseks loomade läbipääsuala ümbruses, mille määramisel tuleb lähtuda asukoha eripärast. Ettepanekud, mida palume lisada ka üldplaneeringu seletuskirja, on järgmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keelatud on jahipidamine. Jaht hirmutab loomad läbipääsust eemale. Jahikeelualad tuleb määrata kohapõhiselt ja maastikus selgelt eristuvate piiridega. Jahipiirangust tuleb teavitada maaomanikku ja kohaliku jahimaa valdajat. • Keelatud on lageraie ja metsa raadamine. Paljud liigid vajavad liikumiseks sidusat kõrgpuistut ja väldivad lagedaid alasid. Enamus RB ökodukte on metsaelupaikades, seega rajatakse peamiselt metsaliikidele. Metsa majandamisel võib kasutada metsanduse võtteid, mis tagavad kõrgpuistu katkematu sidususe. • Keelatud on teede, hoonete, aedade, piirete jms objektide rajamine, mis võivad takistada loomade ligipääsu ökoduktile. Ökodukti ees võib olla väike ja väga hõreda liiqlusega tee, kuid sellisel teel ei tohi olla kõvakatet (pinnas- ja kruusateed on aktsepteeritavad). Ökodukti ees olev tee peab olema maapinnaga tasa ja võimalikult kitsas nii, et puuvõrad liituvad tee kohal. • Keelatud on maavarade kaevandamine. Kaevandustegevusega kaasneb oluline häiring ja karjäärialal toimub oluline maastiku muutus, mis võib takistada loomade liikumist. 	<p>Teemakäsitlust täpsustatakse planeerimisetpaneku väljatöötamisel, kas kõigi esitatud ettepanekute seletuskirja kandmine ikka on põhjendatud. Nt ei ole üldplaneeringu ülesanne reguleerida jahitegevust, samuti metsa majandamist esitatud ettepanekute kujul.</p> <p>Vastuolude ilmnemisel muude riiklike prioriteetidega kaalutakse lõplikku lahendust koostöös puudutatud asutustega.</p>

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
372.		Palume lisaks ökoduktidele (Kuusiku ja Raela) lisada suudmeala piir ka loomade altpääsudele (Põhja-Hagudi ja Lõuna-Hagudi) ning jõgede ristumistele (Vigala jõe sild, Rõue jõe sild).	Arvestatakse.
373.		Palume maakasutusplaanil korrigeerida perspektiivse raudteejaama asukohta vastavalt algatatud Rail Baltica Rapla peatuse detailplaneeringu alale. Rail Baltica kohaliku peatuse täpne lahendus selgub detailplaneeringu menetlustes (Rail Baltica Rapla peatuse detailplaneering, algatatud Rapla Vallavolikogu 31.03.2022 otsusega nr 18).	Arvestatakse.
374.		Palume maakasutusplaanil kajastada Rapla Maakonnaplaneering 2030+ järgset kergliiklustee prioriteeti perspektiivse Rapla raudteejaama välialani.	Kaalutakse lahenduse väljatöötamisel.
375.		Palume seletuskirja eelnõu punktis 6.4.5. Raudtee täiendada raudtee kavandamise/rajamise tingimust nr 8, mis täpsustaks müraleevendusmeetmete finantseerimist: „Uute elamualade jt tundlike objektide kavandamisel Rail Baltic uuest trassikoridorist lähemale kui 300 m on soovitatav planeeringu või projekteerimistingimuste raames täpsustava liiklusrünnaku hinnangu koostamine (kui see ei ole vastava objekti mürahinnangus piisava täpsusega tehtud) ning vajadusel tuleb ette näha sobilikud müraleevendusmeetmed (nt piisav puhvervöönd või kavandada müratõke), mida finantseerib arendaja . Puhvervööndi täpne ulatus selgub mürahinnangu alusel.“	Kaalutakse tingimuse muutmist. Päästeamet on juhtinud tähelepanu vajadusele määrata raudteetrassile ohtlike veostega seotud ohuala. Küsimus vajab edasise menetluse käigus täpsustamist.
376.		Teeme ettepaneku seletuskirja eelnõu punkti 6.5.5. Elektrivarustus kaks esimest lõiget sõnastada järgnevalt : „Rapla vallas tagavad piirkonna elektrivarustuse neli 110 kV nimipingega õhuliini ning Rapla valda läbib ka Paide-Kiisa 330kV õhuliin L357. Vallas asub Rapla 110 kV alajaam. Pikemas perspektiivis on plaanis rekonstrueerida 110 kV õhuliinid L025 Rapla–Kehtna ja L187 Rapla–Kohila, L187 Paide–Rapla olemasolevas liinikoridoris. Rail Balticu projekti realiseerumisel tuleb rekonstrueerida need liinilõigud raudteega ristumise projekti raames. Võimalik arengusuund on koostöös Elektrileviga olemasoleva 35 kV õhuliini Rapla-Kaiu-Kose rekonstrueerimine 110 kV õhuliiniks.“	Ettepanekuga arvestatakse.
377.		Teeme ettepaneku seletuskirja eelnõu punkt 6.5.6. Gaas sõnastada järgnevalt: „Rapla valda läbib Vireši–Tallinn D-kategooria gaasitorustik ning Rapla vallas asub torustikku teenindav katoodkaitsejaam. Gaasitorustikuga paralleelselt kulgeb sidekaabel. Gaasipaigaldiste lähialas tuleb maakasutuse kavandamisel arvestada ehitusseadustiku järgsete	Ettepanekuga arvestatakse.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		gaasipaigaldiste kaitsevöönditega, lisaks tuleb arvestada sidekaablite kaitsevöönditega. Üldplaneeringu täpsusastmes kajastatakse maakasutuskaardil D-kategooria gaasitorustik ja sidekaabel.	
378.		Maakasutusplaanil on märgitud tingmargina kavandatav teesulg, kuid kaardile neid märgitud ei ole. Palume täiendada maakasutusplaani.	Ettepanekut kaalutakse.
379.		Rail Baltica raudtee projektis ei ole kavandatud eritasandilist ristumist jalg- ja/või jalgrattateega Raela külas projekteeritud Rõue jõe sillast lõunas. Palume üldplaneeringuga seda arvestada.	Võetakse arvesse.
380.		Rail Baltica raudtee projekteerimise käigus on kavandatud Tamme raudteeviadukt Rõa külas Kõlekülma katastriüksusel, katastritunnus 66801:001:0470. Palume üldplaneeringut selles osas täiendada.	Arvestatakse.
381.	eraisik 05.09.2022 dokumendi viide	Väärtuslik põllumaa on hinnatud väga vana boniteedi info põhjal, mis on reaalsusest rohkemgi kui väga kaugel ning seetõttu on antud hinnangud väärad. Aastatega on Eesti mullad ära kurnatud ja mulla väärtus on kohati alla igasugust arvestust.	Võetakse teadmiseks.
382.		Ametnikud on reaalsest elust nii kaugel, et nad ei saa isegi aru mida nad teevad. Näiteks on Raplamaa mitmele kinnistule pandud 3 tiitlit, mis kõik välistavad teineteist - väärtuslik põllumaa ehk peab harima ja kaitsma oma saaki (aedade jms ehitus) - püsirohuma ehk harida ei tohi - roheline võrgustiku koridor ehk aedu oma saagi kaitseks ehitada ei tohi	Võetakse teadmiseks.
383.		Ametnikel tuleb mõista, et põllumajandus ei ole ainult suureettevõtete viljakasvatus, mis vajab ainult põldu, sest muu tegevus (masinate parkla ja hooldus, kuivatus, käitlus, kontor jms) asub mingil teisel katastriüksusel. Enamik Eesti põllumehi on mikro- või väikeettevõtjad, kes ka elavad samal maa-alal, sest et ei ole mõistlik iga õhtu traktoriga linnakorterisse minna ja isegi kui oleks mõistlik, siis kuhu sa pargid selle traktori, paned need väetised, labida ja kühvliid jms. Lisaks mahekasvatavad, ilu-ravi-maitsetaimede jms kasvatavad vajavad kohati 24/7 kohaolekut, et kiire ilmastiku muutus ei hävitaks saaki. Vili ei ole ainuke asi, mida kasvatatakse - on puukoolid, ilu-ravi-maitsetaimed, istandikud jms, mis eeldavad ka saagi väärindamist kohapeal. See aga vajab erinevaid lisahooneid ja need hooned peavad olema kinnistule paigutatud nii nagu vaja, mitte nii nagu ametnik ette ütleb.	Võetakse teadmiseks.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
384.		<p>Aastaid tagasi Natura ala kaardistati koos lubadustega, et me ainult kaardistame ja mingeid piiranguid ei tule. Täna Natuura alal ei ole võimalik mitte midagi teha. Sama juhtub "väärtusliku põllumaaga", mida saavad harida ainult suured korporatsioonid, sest neile antud piirangud sobivad. Kui "väärtusliku põllumaa" piirangute eesmärk on takistada kinnisvaraarendajaid, siis see neid ei takista, sest kirjas on, et kõik kehtib vaid üle 2ha kinnistute puhul.</p> <p>Selleks, et Eesti põllumajandus õitseks, tuleb keelata igasuguse maa müük välismaalastele ja Eesti isikutele, kes peidavad enda taga välismaa isikuid. Kõigis jõukates riikides välismaalane ei saa maad osta.</p>	<p>Seisukohad võetakse teadmiseks, kuid mõõname, et küsimused ei kuulu ÜP-ga lahendatavate ülesannete hulka.</p>
385.	<p>Lõpetada püsirohumaade nõue ja selle nõude täitmise eest (1x aastas muru hekseldamine) toetuse andmine. 10% haritavatest maadest on püsirohumaad, millel toimub 1x aastas rohu hekseldamine toetuse saamise eesmärgil.</p>		
386.	<p>Ainuke piirang, mida peab maatulundusmaale rakendama, on maa kasutamine sihtotstarbeliselt. Kui on tegemist haritava maaga, siis peab seal toimuma mingit laadi põllumajanduslik tegevus (kodu/majade alune pind 0,2 ha on piisav).</p> <p>Mitte kuidagi ei ole õigustatav maatulundusmaa võrdsustamine elamumaaga. Kui maatulundusmaa on võrdustatud elamumaaga, küsitakse selle eest ka elamumaa hinda, mis on vahemikus 10.000-120.000 eur/ha. Selline hind aga ei võimalda maaTULUndusmaa pealt TULU teenida. Eesti põllumaa hind peab jääma alla 4000 eur/ha, et sealt mõistliku tulu teenida. Maatulundusmaal on tulutootvuse piir. Eesti mikro- ja väikeettevõtted (eriti mahedad või nišiettevõtted) ei saa võistelda välismaa korporatsioonidega.</p>	<p>Maa sihtotstarbeline kasutamine on ÜP-ga kavandatud. Krundi miinimumsuuruse vähendamist kaalutakse. Maa hinda ÜP-ga määrata ei saa.</p>	